

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
(หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๕)
หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ

วิทยาลัยสงฆ์ฟ่อนผาเมือง เพชรบูรณ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รายละเอียดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
(หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๕)

วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อนุมัติในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

คำนำ

เอกสารหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕ ฉบับนี้ คณะกรรมการปรับปรุง วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ร่วมกันจัดทำขึ้น เพื่อเปิดจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (อว.)

คณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตร ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ ที่ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อปรับปรุงหลักสูตร ขอขอบคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ คณะกรรมการบริหารวิชาการ คณะกรรมการสภาวิชาการ คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือ ให้คำแนะนำและแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป	๑
หมวดที่ ๒ ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร	๕
หมวดที่ ๓ ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างหลักสูตร	๘
หมวดที่ ๔ ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล	๒๑
หมวดที่ ๕ หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนิสิต	๔๑
หมวดที่ ๖ การพัฒนาคณาจารย์	๔๓
หมวดที่ ๗ การประกันคุณภาพหลักสูตร	๔๔
หมวดที่ ๘ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร	๔๘
ภาคผนวก ก	
คำอธิบายรายวิชา	๕๑
ภาคผนวก ข	
ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนา พ.ศ.๒๕๖๐ กับ พ.ศ.๒๕๖๕	๖๗
ภาคผนวก ค	
ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๑๐๒
ภาคผนวก ง	
ประวัติและผลงานอาจารย์ประจำหลักสูตร	๑๑๘
ภาคผนวก จ	
ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLO) กับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) และผลลัพธ์ผู้เรียนตามมาตรฐานอุดมศึกษา (DOE)	๑๒๘
มคอ.๒ วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	-ค-

รายละเอียดของหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา   มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา   วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

หมวดที่ ๑
ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัสและชื่อหลักสูตร

รหัสหลักสูตร   : xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
ภาษาไทย   : หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
ภาษาอังกฤษ   : Bachelor of Art Program in Religion and Philosophy

๒. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ชื่อเต็ม (ไทย)   : พุทธศาสตรบัณฑิต (ศาสนาและปรัชญา)
ชื่อย่อ (ไทย)   : พธ.บ. (ศาสนาและปรัชญา)
ชื่อเต็ม (อังกฤษ) : Bachelor of Art (Religion and Philosophy)
ชื่อย่อ (อังกฤษ)   : B.A. (Religion and Philosophy)

๓. วิชาเอก

-

๔. จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร

จำนวน ๑๔๑ หน่วยกิต

๕. รูปแบบของหลักสูตร

๕.๑ รูปแบบ

หลักสูตรระดับปริญญาตรี หลักสูตร ๔ ปี

๕.๒ ประเภทของหลักสูตร (เฉพาะปริญญาตรี)

หลักสูตรประเภทวิชาการ

๕.๓ ภาษาที่ใช้

การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ

๕.๔ การรับเข้าศึกษา

รับนิสิตไทยและนิสิตต่างประเทศ

๕.๕ ความร่วมมือกับสถาบันอื่น

เป็นหลักสูตรเฉพาะของมหาวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนโดยตรง

๕.๖ การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ให้ปริญญาเพียงสาขาวิชาเดียว

๖. สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร

๖.๑ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕ ปรับปรุงจากหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๐) เปิดสอนภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕

๖.๒ สภาวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เห็นชอบหลักสูตรในคราวประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

๖.๓ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติหลักสูตรในคราวประชุมครั้งที่ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

๖.๔ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้เปิดสอนหลักสูตรในคราวประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

๗. ความพร้อมในการเผยแพร่หลักสูตรคุณภาพและมาตรฐาน

หลักสูตรมีความพร้อมเผยแพร่คุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ในปีการศึกษา ๒๕๖๗

๘. อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

ผู้ที่จบการศึกษาปริญญาตรีสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา สามารถสอบเข้าทำงานราชการในตำแหน่ง ที่ ก.พ. กำหนดว่าเป็นผู้สำเร็จการศึกษาพุทธศาสตรบัณฑิต หรือทำงานในหน่วยงานเอกชนที่ต้องการบุคลากร ที่มีคุณวุฒิด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ โดยสามารถเข้าทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ ได้ดังนี้

- (๑) ผู้บริหารมหาวิทยาลัย
- (๒) อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย
- (๓) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- (๔) นักวิชาการศาสนา
- (๕) นักวิชาการศึกษา
- (๖) เจ้าหน้าที่บริหารงานการศาสนา

- (๗) อนุศาสนาจารย์
- (๘) เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมบุคลากร
- (๙) นักสังคมสงเคราะห์ฟื้นฟูพัฒนาจิตใจ
- (๑๐) ผู้นำสังคมด้านจิตใจและปัญญา
- (๑๑) วิทยากรการท่องเที่ยวด้านศาสนาและวัฒนธรรม
- (๑๒) ประกอบกิจการส่วนตัวที่เกี่ยวกับการบริการการศึกษา อบรมและอื่น ๆ

๙. ชื่อ เลขประจำตัวบัตรประชาชนตำแหน่ง และคุณวุฒิการศึกษาของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ตำแหน่ง	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร. (ผลไม้) ๓-๖๗๐๑-๐๐๔๕๗-XX-X	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘
		กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)	มหาวิทยาลัยนเรศวร	๒๕๔๘
		พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๐
อาจารย์	พระมหาธนกร กิตติปัญญา (สร้อยศรี) ๔-๒๒๐๑-๐๐๐๐๔- XX-X	พธ.ม. (ศาสนาเปรียบเทียบ)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๗
		พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๖
อาจารย์	พระครูปริยัติพัชรธรรม (ชัยฤทธิ์ สุธมโม) ทองสี ๓-๖๗๐๑-๐๐๔๕๗-XX-X	พธ.ม. (ศาสนาเปรียบเทียบ)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๙
		พธ.บ. (ศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘
อาจารย์	พระปลัดเมธี เขมปญโญ (สอนวดี) ๓-๖๗๐๑-๐๐๗๙๕- XX-X	พธ.ม. (ศาสนาเปรียบเทียบ)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๙
		พธ.บ. (ศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘
ผู้ช่วย ศาสตราจารย์	นายปัญญา กันภัย ๓-๔๐๑๗-๐๐๙๑๒- XX-X	M.A. (Philosophy)	University of Madras, India	๒๕๔๐
		พธ.บ. (ปรัชญา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๓๘

๑๐. สถานที่จัดการเรียนการสอน

ที่อยู่ : วิทยาลัยสงฆ์พูนปัญญาเมืองเพชรบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วัดไพโรสถ์ศึกษาราม พระอารามหลวง ๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลห่มสั๊ก
 อำเภอห่มสั๊ก จังหวัดเพชรบุรี ๖๗๑๑๐

๑๑. สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตร

๑๑.๑ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

การพัฒนาหลักสูตรจะสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๔๕ ที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอย่างก้าวกระโดด ซึ่งรวมถึงความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดทั้งความเปลี่ยนแปลง โอกาสและภัยคุกคามทางด้านเศรษฐกิจ

และสังคม จึงจำเป็นต้องเตรียมพร้อมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังนั้น การบริหารจัดการองค์ความรู้ อย่างเป็นระบบเป็นสิ่งจำเป็น รวมถึงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางศาสนาและปรัชญาที่เหมาะสมที่จะ ผสมผสานกับจุดแข็งในสังคมไทย เป้าหมายยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ แผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และเป้าหมายยุทธศาสตร์ของกรอบนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ที่มุ่งเน้นไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เท่าเทียมและ ทั่วถึง

๑๑.๒ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม

การวางแผนพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองทางสังคมและการเรียนรู้ทางศาสนาและปรัชญา ดำรง สืบสานพระราชปณิธาน และเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ การเข้าศึกษาและการเปลี่ยนแปลง ด้านสังคม การสื่อสารไร้พรมแดน เปิดเสรีทางความคิดและกระบวนการทำงาน ทำให้เกิดการแข่งขันทั้งภายใน และภายนอกประเทศ การผลิตบุคลากรที่รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม ที่มุ่งไปสู่สังคมแห่งความรู้ การแข่งขันกันด้วยทักษะทางปัญญา มีความรู้ความสามารถและมีความเป็นมืออาชีพ มีความเข้าใจ ในผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม ที่จะช่วยชี้แนะและขับเคลื่อนให้การเปลี่ยนแปลงนี้ เป็นไปในรูปแบบพหุวัฒนธรรมที่สอดคล้องและเหมาะสมกับวิถีชีวิตของสังคมไทย

๑๒. ผลกระทบจาก ข้อ ๑๑ ต่อการพัฒนาหลักสูตรและความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

๑๒.๑ การพัฒนาหลักสูตร

จากผลกระทบจากสถานการณ์ภายนอกในการพัฒนาหลักสูตรจึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรใน เชิงรุกที่มีศักยภาพและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามวิวัฒนาการของกระแสโลกาภิวัตน์ และรองรับการแข่งขัน ทางสังคมเศรษฐกิจทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยการผลิตบุคลากรทางศาสนาและปรัชญาที่มีความ พร้อมในการปฏิบัติงานได้ทันที และมีศักยภาพสูงในการพัฒนาตนเองให้เข้ากับลักษณะงานทั้งด้านวิชาการ และวิชาชีพ รวมถึงความเข้าใจในผลกระทบของบริบทของสังคม โดยต้องปฏิบัติตนอย่างมืออาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นไปตามนโยบายและวิสัยทัศน์ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยด้านมุ่งสู่ความเป็นเลิศในการเป็นศูนย์กลาง การศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม

๑๒.๒ ความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

ผลกระทบจากสถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีต่อพันธกิจของ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนา เพื่อการจัด การศึกษาและวิจัยได้อย่างมีคุณภาพบริการวิชาการได้อย่างมีคุณภาพและบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถ ประยุกต์เข้ากับศาสตร์สาขาต่าง ๆ และศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม ใฝ่รู้ใฝ่คิด รักการเรียนรู้ ตลอดชีวิต มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีโลกทัศน์กว้างไกล สามารถก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลก มี คุณธรรม จริยธรรม เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบและเสียสละเพื่อส่วนรวม พร้อมทั้งส่งเสริมกิจกรรมทาง ศาสนาและปรัชญาและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้คงไว้สืบไป

๑๓.ความสัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นที่เปิดสอนในคณะ/ภาควิชาอื่นของสถาบัน

๑๓.๑ กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรนี้ที่เปิดสอนโดยคณะ/ภาควิชา/หลักสูตรอื่น

(๑) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

(๒) หมวดวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

๑๓.๒ กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอนให้ภาควิชา/หลักสูตรอื่นต้องมาเรียน

-

๑๓.๓ การบริหารจัดการ

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรทำหน้าที่ประสานงานกับอาจารย์ผู้แทนจากคณะอื่นที่เกี่ยวข้องด้านเนื้อหาสาระ การจัดตารางเรียนและตารางสอบ และความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี

หมวดที่ ๒

ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

๑. ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑.๑ ปรัชญา

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา มุ่งให้ความรู้และความเข้าใจหลักการทางศาสนาและปรัชญา สร้างบัณฑิตที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผลและเข้าใจชีวิตที่ดั่งงามตามหลักศาสนา สามารถนำความรู้ทางศาสนาและปรัชญาไปประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ตนเองและสังคม

๑.๒ ความสำคัญ

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา เป็นแหล่งสร้างบัณฑิตที่มีเหตุผลและดำเนินชีวิตที่ดั่งงามตามหลักศาสนา ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ดำรงชีวิตอยู่ในพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนสามารถใช้อรรถความรู้ทางศาสนาและปรัชญา ในการปฏิบัติงานและแก้ปัญหาทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๓ วัตถุประสงค์

๑.๓.๑ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในศาสนาและปรัชญา สามารถวิเคราะห์วิพากษ์ปัญหาทางสังคมได้อย่างแหลมคม และเข้าใจลึกซึ้งในศาสนาทั้งในด้านประวัติความเป็นมาและหลักคำสอน

๑.๓.๒ เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถนำหลักศาสนาและปรัชญาไปประยุกต์ใช้โดยบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ในการพัฒนาชีวิตและสังคม

๑.๓.๓ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้นำสังคมด้านจิตใจและปัญญา

๑.๔ ผลการเรียนรู้ของหลักสูตร

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ข้างต้น ดังนี้

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร
๑. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในศาสนาและปรัชญา สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์ปัญหาทางสังคมได้อย่างแหลมคม และเข้าใจลึกซึ้งในศาสนาทั้งในด้านประวัติความเป็นมาและหลักคำสอน	๑.๑ มีความรู้ความเข้าใจหลักการและทฤษฎีทางศาสนาและปรัชญา ๑.๒ สามารถวิเคราะห์และวิพากษ์ปัญหาทางสังคมโดยวิธีการทางปรัชญาได้ ๑.๓ สามารถประยุกต์ความรู้ ทักษะ และการใช้เครื่องมือทางศาสนาและปรัชญา
๒. เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถนำหลักศาสนาและปรัชญาไปประยุกต์ใช้โดยบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ในการพัฒนาชีวิตและสังคม	๒.๑ สามารถคิดเป็นเหตุเป็นผล และคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ๒.๒ สามารถสังเคราะห์ แปลความหมาย และสรุปประเด็นจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ๒.๓ สามารถบูรณาการความรู้ทางศาสนาและปรัชญา เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างเหมาะสม และสร้างสรรค์
๓. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้นำสังคมด้านจิตใจและปัญญา	๓.๑ มีความซื่อสัตย์และสุจริต ๓.๒ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ๓.๓ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคมชาติ และพระพุทธศาสนา

๒. แผนพัฒนาปรับปรุง

คาดว่าจะดำเนินการให้แล้วเสร็จครบถ้วนภายในรอบปีการศึกษา (๔ ปี)

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
- ปรับปรุงหลักสูตรศาสนาและปรัชญาให้มีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าหรือตามที่ สกอ. กำหนด	- พัฒนาหลักสูตรโดยมีพื้นฐานจากหลักสูตรที่มีความเป็นเอกลักษณ์ศาสนาและปรัชญา - ติดตามประเมินหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ	- เอกสารปรับปรุงหลักสูตร - รายงานผลการประเมินหลักสูตร - มีการปรับปรุงหลักสูตรตามรอบระยะเวลาที่กำหนด - มีการประเมินหลักสูตร
- ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับพันธกิจของคณะพุทธศาสตร์	- การพัฒนาและการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศาสนาและปรัชญา	- โครงการและการจัดกิจกรรมด้านศาสนาและปรัชญา

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
มหาวิทยาลัย การตอบสนอง กิจการคณะสงฆ์ และความเป็น เอกลักษณะด้านศาสนาและ ปรัชญา	ประยุกต์กับศาสตร์ต่าง ๆ -ประยุกต์หลักพุทธธรรมในการ พัฒนานิสิต คณะสงฆ์ และสังคม	- รายงานผลการปฏิบัติศาสนกิจ และการตอบสนองงานของคณะสงฆ์ - มีการจัดกิจกรรมด้านศาสนาและ ปรัชญา สอดคล้องกับหลักสูตร
- พัฒนาคณาจารย์/บุคลากรด้าน การเรียนการสอนและบริการ วิชาการที่มาจากความเข้าใจด้าน ศาสนาและปรัชญา และบริบท ทางสังคม	- สนับสนุนคณาจารย์/บุคลากร ด้านการเรียนการสอนให้ทำงาน บริการวิชาการแก่คณะสงฆ์ ชุมชน และองค์กรภายนอก - สนับสนุนบุคลากรสายวิชาการ ให้เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ	- ปริมาณงานบริการวิชาการต่อ อาจารย์ในหลักสูตร - ตำแหน่งทางวิชาการ - รูปแบบและเครือข่ายทางวิชาการ - มีอาจารย์เข้าสู่ตำแหน่งทาง วิชาการร้อยละ ๒๐
- ส่งเสริมการปฏิบัติตามแนว ศาสนาและปรัชญาทั้งในมิติของ การวิจัย การพัฒนาบุคคล การ บริการวิชาการ และทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม	- ส่งเสริมการวิจัยทางด้านศาสนา และปรัชญา - ส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่อง - ส่งเสริมให้มีกิจกรรมบริการ วิชาการและทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง	- โครงการวิจัยทางศาสนาและ ปรัชญา - โครงการพัฒนาบุคลากร - กิจกรรมบริการทางวิชาการ - กิจกรรมด้านการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม - มีกิจกรรมบริการวิชาการและทำนุ บำรุงศิลปวัฒนธรรมบูรณาการกับ การเรียนการสอน - อาจารย์ประจำหลักสูตรมีงานวิจัย
- ประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ใน สมัยใหม่	- พัฒนาระบบการประเมิน หลักสูตร - ดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษา	- รายงานการประเมินหลักสูตร - รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษา - มีการประเมินหลักสูตรโดยผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย

หมวดที่ ๓

ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร

๑. ระบบการจัดการศึกษา

๑.๑ ระบบ

ระบบการศึกษาใช้ระบบการศึกษาแบบทวิภาค โดย ๑ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาคการศึกษา ๑ ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ (ตามเอกสารในภาคผนวก ค)

๑.๒ การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน

-ไม่มี

๑.๓ การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค

-ไม่มี

๒. การดำเนินการหลักสูตร

๒.๑ วัน-เวลาในการดำเนินการเรียนการสอน

ภาคการศึกษาที่ ๑ ระหว่างเดือนมิถุนายน – เดือนกันยายน

ภาคการศึกษาที่ ๒ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน – เดือนมีนาคม

๒.๒ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

๒.๒.๑ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา

(๑) ต้องสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า

(๒) ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑ หรือ

(๓) ต้องผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

๒.๒.๒ การคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑

๒.๓ ปัญหาของนิสิตแรกเข้า

นิสิตที่สมัครเข้าเรียนในหลักสูตรมีพื้นฐานการเรียนรู้ด้านศาสนาและปรัชญาไม่เพียงพอ และการใช้ภาษาอังกฤษในหลักสูตรไม่เพียงพอ รวมทั้งทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนิสิตต่างชาติ เนื่องจากตำรา เอกสารและข้อสอบจะเป็นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษบางส่วน

๒.๔ กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา / ข้อจำกัดของนิสิตในข้อ ๒.๓

จัดหลักสูตรเรียนปรับวิชาพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับนิสิตที่เข้ามาศึกษาใหม่ในด้านเนื้อหาที่ให้สำหรับศึกษาในหลักสูตร และจัดอบรมหลักสูตรเสริมภาษาอังกฤษ ภาษาคัมภีร์ทางศาสนาและตำราทาง

ปรัชญาให้แก่บัณฑิต โดยจัดการอบรมภาษาไทยสำหรับนิสิตต่างชาติก่อนเริ่มภาคการศึกษาแรก และให้ลงวิชาเลือกเสริม มีการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต

๒.๕ แผนการรับนิสิตและผู้สำเร็จการศึกษาในระยะ ๕ ปี

จำนวนนิสิต	จำนวนนิสิตแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙
ปีที่ ๑	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๒	-	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๓	-	-	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๔	-	-	-	๒๕	๒๕
รวม	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐
คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา	-	-	-	๒๕	๒๕

๒.๖ งบประมาณตามแผน

๒.๖.๑ งบประมาณรายรับ (หน่วย : บาท)

รายการรับ	ประมาณรายรับในปีงบประมาณ				
	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙
ค่าธรรมเนียมการศึกษา (๑๐,๐๐๐ บาท/คน/ปี)	๒๕๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๗๕๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๒๕๐,๐๐๐
เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	๑,๑๓๙,๕๐๐	๒,๒๗๙,๐๐๐	๓,๔๑๘,๕๐๐	๔,๕๕๘,๐๐๐	๕,๖๙๗,๕๐๐
รายได้อื่น ๆ	-	-	-	-	-
รวมทั้งสิ้น	๑,๓๘๙,๕๐๐	๒,๗๗๙,๐๐๐	๔,๑๖๘,๕๐๐	๕,๕๕๘,๐๐๐	๕,๙๔๗,๕๐๐

๒.๖.๒ งบประมาณรายจ่าย (หน่วย : บาท)

หมวดเงิน	ประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณ				
	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙
ค่าตอบแทน	๑,๕๑๓,๐๘๐	๑,๖๖๘,๔๘๐	๑,๗๐๑,๖๐๐	๑,๘๖๒,๔๐๐	๑,๙๒๐,๐๐๐
ค่าใช้สอย	๓๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๐
ค่าวัสดุ	๔๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐
ค่าครุภัณฑ์	๑๐๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐
รวมค่าดำเนินการ	๑,๖๘๓,๐๘๐	๑,๘๓๘,๔๘๐	๑,๘๘๑,๖๐๐	๒,๐๕๒,๔๐๐	๒,๑๒๐,๐๐๐
ค่าที่ดิน	-	-	-	-	-

หมวดเงิน	ประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณ				
	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙
ค่าสิ่งก่อสร้าง	-	-	-	-	-
รวมงบลงทุน	-	-	-	-	-
รวมทั้งสิ้น	๑,๖๘๓,๐๘๐	๑,๘๓๘,๔๘๐	๑,๘๘๑,๖๐๐	๒,๐๕๒,๔๐๐	๒,๑๒๐,๐๐๐
จำนวนนิสิต	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐
ค่าใช้จ่ายต่อหัวนิสิต	๒๘,๕๐๕	๒๘,๕๐๕	๒๘,๕๐๕	๒๘,๕๐๕	๒๘,๕๐๕

หมายเหตุ ประมาณการค่าใช้จ่ายต่อหัวต่อปีของนิสิตเฉลี่ย ๒๘,๕๐๕ บาท

๒.๗ ระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาเป็นแบบชั้นเรียน และเป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑

๒.๘ การเทียบโอนหน่วยกิต รายวิชาและการลงทะเบียนเรียนข้ามสถาบันอุดมศึกษา

นิสิตที่เคยศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่นมาก่อน เมื่อเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้ สามารถเทียบโอนหน่วยกิตได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามข้อบังคับที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยให้เป็นไปตาม

(๑) ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๔๗

(๒) ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๑

(๓) ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง หลักเกณฑ์การโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๑

๓. หลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน

๓.๑ หลักสูตร

๓.๑.๑ จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร ๑๔๑ หน่วยกิต

๓.๑.๒ โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตร แบ่งเป็นหมวดวิชาที่สอดคล้องกับ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนี้

๑	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป		๓๐	หน่วยกิต
	๑.๑	วิชาบังคับ	๑๘	หน่วยกิต
	๑.๒	วิชาเลือก	๑๒	หน่วยกิต
๒	หมวดวิชาเฉพาะ		๑๐๕	หน่วยกิต
	๒.๑	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	๓๐	หน่วยกิต
	๒.๒	วิชาแกนศาสนาและปรัชญา	๓๓	หน่วยกิต
	๒.๓	วิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา	๓๓	หน่วยกิต
	๒.๔	วิชาเลือกเฉพาะสาขาศาสนาและปรัชญา	๙	หน่วยกิต
๓	หมวดวิชาเลือกเสรี		๖	หน่วยกิต
รวม			๑๔๑	หน่วยกิต

๓.๑.๓ รายวิชา

คำอธิบายความหมายของรหัสวิชาและหน่วยกิตประจำวิชา

๑. รหัสประจำวิชาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ประกอบด้วยเลข ๖ หลัก มีความหมายดังนี้

๑) เลข ๓ ตัวแรก = ตัวที่ ๑ แสดงคณะ ตัวที่ ๒-๓ แสดงสาขาวิชา

๒) เลข ๓ ตัวหลัง = ตัวที่ ๑ แสดงปีการศึกษา ตัวที่ ๒-๓ แสดงชื่อวิชา

๒. หน่วยกิตประจำวิชา หมายถึง ตัวเลขซึ่งแสดงจำนวนหน่วยกิตและปริมาณการเรียนการสอนของรายวิชานั้น ๆ เช่น ๓ (๒-๒-๕) หมายถึง ๓ หน่วยกิต ประกอบด้วยบรรยาย ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ ปฏิบัติ ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ และการศึกษาด้วยตนเอง ๕ ชั่วโมง/สัปดาห์

๑) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป แบ่งเป็นวิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต ซึ่งนิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา ต้องศึกษาให้ครบทุกรายวิชาและวิชาเลือกอีก ๑๒ หน่วยกิต รวมเป็น ๓๐ หน่วยกิต

วิชาบังคับ จำนวน ๑๘ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๐๓	คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๐๕	ปรัชญาเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๐๖	คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย	๓ (๓-๐-๖)

วิชาเลือก จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๗	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง	๓ (๓-๐-๖)
---------	--	-----------

๐๐๐ ๑๐๘	เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๐๙	จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตน	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๐	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๑	ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๒	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๓	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๔	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๕	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาสันสกฤตขั้นสูง	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๘	ภาษาไทยเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๙	ภาษาไทยขั้นสูง	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๐	ภาษาจีนเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๑	ภาษาจีนขั้นสูง	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๒	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๓	ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๔	ภาษาฮินดีเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๕	ภาษาฮินดีขั้นสูง	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๖	วัฒนธรรมไทย	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๗	มนุษย์กับอารยธรรม	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๘	สันติศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๙	ภาวะผู้นำ	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๐	หลักธรรมาภิบาล	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๑	การรู้เท่าทันสื่อ	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๒	ความรับผิดชอบต่อสังคม	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๓	ศาสนาทั่วไป	๓ (๓-๐-๖)

๒) หมวดวิชาเฉพาะ ๑๐๕ หน่วยกิต

๒.๑) วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา ต้องศึกษาวิชากลุ่ม
พระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๓๔	วรรณกรรมพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๓๕	พระไตรปิฎกศึกษา	๓ (๓-๐-๖)

๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาบาลี	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๗	ประวัติพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๘	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๙	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๔๐	กรรมฐาน ๑	๓ (๒-๒-๕)
๐๐๐ ๒๔๑	กรรมฐาน ๒	๓ (๒-๒-๕)
๐๐๐ ๓๔๒	กรรมฐาน ๓	๓ (๒-๒-๕)
๐๐๐ ๔๔๓	กรรมฐาน ๔	๓ (๒-๒-๕)

๒.๒) วิชาแกนศาสนาและปรัชญา ๓๓ หน่วยกิต

๑๑๒ ๓๐๑	อภิปรัชญา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๓๐๒	ญาณวิทยา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๓๐๓	จริยศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๓๐๔	สุนทรียศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๓๐๕	ปรัชญาอินเดียสมัยโบราณ	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๓๐๖	ปรัชญาตะวันตกสมัยโบราณ	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๓๐๗	ศาสนาในจีน ญี่ปุ่นและเกาหลี	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๓๐๘	ศาสนาคริสต์	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๓๐๙	ศาสนาอิสลาม	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๓๑๐	ศาสนาพราหมณ์- ฮินดู	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๓๑๑	การเคลื่อนไหวใหม่ทางศาสนา	๓ (๓-๐-๖)

๒.๓) วิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา ๓๓ หน่วยกิต

๑๑๒ ๔๑๒	พุทธปรัชญา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๑๓	ตรรกศาสตร์สัญลักษณ์	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๑๔	ปรัชญาวิเคราะห์	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๑๕	สัมมนาปรัชญาและศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๑๖	ปรัชญาศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๑๗	ศึกษาอิสระทางปรัชญาและศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๑๘	ศาสนากับสันติภาพ	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๑๙	ศาสนากับภาวะผู้นำ	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๒๐	ศาสนากับสถานภาพของสตรี	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๒๑	ภาษาศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๒๒	ศาสนาเปรียบเทียบ	๓ (๓-๐-๖)

๒.๔) วิชาเลือกเฉพาะสาขาศาสนาและปรัชญา ๙ หน่วยกิต

๑๑๒ ๓๒๓	ปรัชญาไทย	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๓๒๔	ปรัชญาเปรียบเทียบ	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๓๒๕	ปรัชญาหลังนวยุค	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๓๒๖	จริยศาสตร์ประยุกต์	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๓๒๗	ปรัชญาสังคมและการเมือง	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๓๒๘	ปรัชญาการศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๒๘	ศาสตร์แห่งการตีความ	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๒๙	ปรัชญาอรรถิภาวนิยม	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๓๐	ปรัชญาประวัติศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๓๑	ปรัชญาอินเดียร่วมสมัย	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๓๒	ปรัชญาตะวันตกสมัยกลาง	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๓๓	ปรัชญาตะวันตกสมัยใหม่	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๓๓๕	ศาสนาในอาเซียน	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๓๓๖	ศาสนากับวัฒนธรรม	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๓๓๗	ศาสนากับภูมิปัญญาท้องถิ่น	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๓๓๘	จิตวิทยาศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๓๓๙	ศาสนาสวนทางศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๓๔๐	ศาสนากับการพัฒนามาชิฟ	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๔๑	ศาสนากับรัฐศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๔๒	ศิลปะทางศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๔๓	ศาสนากับโลกปัจจุบัน	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๔๔	การใช้เหตุผลทางปรัชญา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๔๕	การเผยแผ่ศาสนาในโลกปัจจุบัน	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๒ ๔๔๖	ศาสนากับประชาธิปไตย	๓ (๓-๐-๖)

๓) หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา ต้องเลือกศึกษารายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวิชาเลือกเสรีจำนวนไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

๓.๑.๔ แสดงแผนการศึกษา

ชั้นปีที่ ๑

ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (บังคับ)	
๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม*	๓
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป	๓
	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาบาลี	๓
๐๐๐ ๑๔๐	กรรมฐาน ๑	๓
	วิชาแกนศาสนาและปรัชญา	
๑๑๒ ๓๑๐	ศาสนาพราหมณ์- ฮินดู	๓
๑๑๒ ๓๐๓	จริยศาสตร์	๓
	รวม	๑๘

ชั้นปีที่ ๑

ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (บังคับ)	
๐๐๐ ๒๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	๓
๐๐๐ ๒๐๖	คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย	๓
	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๒๓๗	ประวัติพระพุทธศาสนา*	๓
๐๐๐ ๒๓๘	ธรรมะภาษาภาษาอังกฤษ	๓
	วิชาแกนศาสนาและปรัชญา	
๑๑๒ ๓๑๑	การเคลื่อนไหวใหม่ทางศาสนา	๓
๑๑๒ ๓๐๔	สุนทรียศาสตร์	๓
	รวม	๑๘

ชั้นปีที่ ๒

ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๐๐๐ ๑๐๓	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (บังคับ) คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล*	๓
๑๑๒ ๔๑๒	วิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา พุทธปรัชญา	๓
xxx xxx	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (เลือก) xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
xxx xxx	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๒๓๘	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา*	๓
๐๐๐ ๒๔๑	กรรมฐาน ๒	๓
	รวม	๑๘

ชั้นปีที่ ๒

ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๐๐๐ ๒๐๕	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (บังคับ) ปรัชญาเบื้องต้น	๓
xxx xxx	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (เลือก) xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
xxx xxx	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๑๓๔	วรรณกรรมพระพุทธศาสนา*	๓
๐๐๐ ๑๓๕	พระไตรปิฎกศึกษา*	๓
xxx xxx	หมวดวิชาเลือกเสรี xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
	รวม	๑๘

ชั้นปีที่ ๓

ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	หน่วยกิต
๐๐๐ ๓๔๒	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา กรรมฐาน ๓	๓
๑๑๒ ๓๐๑	วิชาแกนศาสนาและปรัชญา อภิปรัชญา	๓
๑๑๒ ๓๐๒	ญาณวิทยา	๓
๑๑๒ ๓๐๗	ศาสนาในจีน เกาหลีและญี่ปุ่น	๓
๑๑๒ ๓๐๘	ศาสนาคริสต์	๓
๑๑๒ ๔๒๑	วิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา ภาษาศาสนา	๓
	รวม	๑๘

ชั้นปีที่ ๓

ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	หน่วยกิต
๑๑๒ ๓๐๕	วิชาแกนศาสนาและปรัชญา ปรัชญาอินเดียสมัยโบราณ	๓
๑๑๒ ๓๐๖	ปรัชญาตะวันตกสมัยโบราณ	๓
๑๑๒ ๓๐๙	ศาสนาอิสลาม	๓
๑๑๒ ๔๒๒	วิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา ศาสนาเปรียบเทียบ	๓
xxx xxx	วิชาเลือกเฉพาะสาขาศาสนาและปรัชญา xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
xxx xxx	หมวดวิชาเลือกเสรี xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
	รวม	๑๘

ชั้นปีที่ ๔

ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	หน่วยกิต
	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๔๔๓	กรรมฐาน ๔	๓
	วิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา	
๑๑๒ ๔๑๓	ตรรกศาสตร์สัญลักษณ์	๓
๑๑๒ ๔๑๔	ปรัชญาวิเคราะห์	๓
๑๑๒ ๔๑๘	ศาสนากับสันติภาพ	๓
๑๑๒ ๔๑๙	ศาสนากับภาวะผู้นำ	๓
๑๑๒ ๔๒๐	ศาสนากับสถานภาพของสตรี	๓
	รวม	๑๘

ชั้นปีที่ ๔

ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	หน่วยกิต
	วิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา	
๑๑๒ ๔๑๗	ศึกษาอิสระทางปรัชญาและศาสนา	๓
๑๑๒ ๔๑๕	สัมมนาปรัชญาและศาสนา	๓
๑๑๒ ๔๑๖	ปรัชญาศาสนา	๓
	วิชาเลือกเฉพาะสาขาศาสนาและปรัชญา	
XXX XXX	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	๓
XXX XXX	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	๓
	รวม	๑๕

๓.๑.๕ คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชาในสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา (ตามเอกสารในภาคผนวก ก)

๓.๒ ชื่อ สกุล เลขประจำตัวบัตรประชาชน ตำแหน่งและคุณวุฒิของอาจารย์

๓.๒.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร

ตำแหน่ง	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระปลัดคุณิพงษ์ กิตติคุณ, ดร. (ผลไม้) ๓-๖๗๐๑-๐๐๔๕๗-XX-X	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘
		กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)	มหาวิทยาลัยนเรศวร	๒๕๔๘
		พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๐
อาจารย์	พระมหาธนกร กิตติปัญญา (สร้อยศรี) ๔-๒๒๐๑-๐๐๐๐๔-XX-X	พธ.ม. (ศาสนาเปรียบเทียบ)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๗
		พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๖
อาจารย์	พระครูปริยัติพัชรธรรม (ชัยฤทธิ์ สุธมโม) ทองสี ๓-๖๗๐๑-๐๐๔๕๗-XX-X	พธ.ม. (ศาสนาเปรียบเทียบ)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๙
		พธ.บ. (ศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘
อาจารย์	พระปลัดเมธี เขมปัญญา (สอนวดี) ๓-๖๗๐๑-๐๐๗๙๕-XX-X	พธ.ม. (ศาสนาเปรียบเทียบ)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๙
		พธ.บ. (ศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘
ผู้ช่วย ศาสตราจารย์	นายปัญญา กันภัย ๓-๔๐๑๗-๐๐๔๑๒-XX-X	M.A. (Philosophy)	University of Madras, India	๒๕๔๐
		พธ.บ. (ปรัชญา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๓๘

๓.๒.๒ อาจารย์พิเศษ

เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพิจารณาเห็นสมควร

๔. องค์ประกอบเกี่ยวกับประสบการณ์ภาคสนาม

ไม่มี

๕. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำโครงการหรือภาคินิพนธ์

ข้อกำหนดในการทำโครงการหรือภาคินิพนธ์ ต้องเป็นหัวข้อที่เกี่ยวข้องข้องกับการประยุกต์ศาสนาและปรัชญากับศาสตร์สมัยใหม่ โดยต้องมีโครงการหรือภาคินิพนธ์นำเสนอตามรูปแบบและระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด เพื่อพัฒนางานด้านศาสนาและปรัชญาในระดับประชาคมอาเซียน

๕.๑ คำอธิบายโดยย่อ

โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา ที่นินิตสนใจ สามารถอธิบายทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำโครงการ ประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำโครงการ มีขอบเขตโครงการที่สามารถทำเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

๕.๒ มาตรฐานผลการเรียนรู้

นิสิตสามารถทำงานเป็นทีม มีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือ โปรแกรม ในการทำโครงการ และโครงการสามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนาต่อได้

๕.๓ ช่วงเวลา

ภาคการศึกษาที่ ๒ ของปีการศึกษาที่ ๔

๕.๔ จำนวนหน่วยกิต

๓ หน่วยกิต

๕.๕ การเตรียมการ

มีการกำหนดชั่วโมงการให้คำปรึกษา จัดทำบันทึกการให้คำปรึกษา ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการทางเว็บไซต์ และปรับปรุงให้ทันสมัยเสมอ อีกทั้งมีตัวอย่างโครงการให้ศึกษา

๕.๖ กระบวนการประเมินผล

๕.๖.๑ ผู้สอนและผู้เรียนกำหนดหัวข้อและเกณฑ์การประเมินผลทวนสอบมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์/มาตรฐานการประเมินผลรายวิชา

๕.๖.๒ ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนตามแบบฟอร์ม

๕.๖.๓ ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามแบบฟอร์ม

๕.๖.๔ ผู้สอนและผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน

๕.๖.๕ ผู้เรียนนำเสนอผลการศึกษาและรับการประเมินโดยผู้สอนประจำรายวิชา

๕.๖.๖ ผู้สอนเข้าฟังการนำเสนอผลการศึกษาของผู้เรียน

๕.๖.๗ มีการนำคะแนนแต่ละรายวิชาเสนอขอความเห็นจากอาจารย์ประจำวิชา ผ่านคณะกรรมการหลักสูตรและคณะกรรมการบริหารคณะ

หมวดที่ ๔

ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล

๑. การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนิสิต

คุณลักษณะพิเศษ	กลยุทธ์หรือกิจกรรมของนิสิต
ด้านบุคลิกภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - มีการสอดแทรกเรื่องการสำรวมในสมณภาวะ การครองจีวรหรือการแต่งกาย การเข้าสังคมและศาสนพิธี เทคนิคการเจรจา สื่อสาร การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และการวางตัวในการทำงานในบางรายวิชาที่เกี่ยวข้องและในกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ ก่อนที่นิสิตจะสำเร็จการศึกษา - มีการกำหนดระเบียบสำหรับนิสิตพระภิกษุและนิสิตคฤหัสถ์ที่แตกต่างกัน - มีการเสริมกิจกรรมการไหว้ครู การทำสามัคยากรรม - มีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน
ด้านภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบตลอดจนมีวินัยในตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้มีรายวิชาซึ่งนิสิตต้องทำงานเป็นกลุ่ม และมีการกำหนดหัวหน้ากลุ่มในการทำรายงานตลอดจนกำหนดให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการนำเสนอรายงาน เพื่อเป็นการฝึกให้นิสิตได้สร้างภาวะผู้นำและการเป็นสมาชิกกลุ่มที่ดี - มีกิจกรรมนิสิตที่มอบหมายให้นิสิตหมุนเวียนกันเป็นหัวหน้าในการดำเนินกิจกรรม เพื่อฝึกให้นิสิตมีความรับผิดชอบ - มีกติกาที่จะสร้างวินัยในตนเอง เช่น การเข้าเรียนตรงเวลาเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนเสริมความกล้าในการแสดงความคิดเห็น - การเสริมสร้างการทำงานเป็นทีม - การสัมมนานิสิตประจำปี - การทัศนศึกษา
จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดตั้งชมรมนิสิต - มีการให้ความรู้ถึงแก่นิสิตในการนำเอาความรู้ทางด้านศาสนาและปรัชญาไปใช้ในการทำงานที่จะทำให้นิสิตอยู่ร่วมกับคนอื่นและคนในสังคมได้ - มีการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม - มีการให้บริการวิชาการแก่สังคม

๒. การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

๒.๑ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา
- (๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม
- (๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

(๑) สอดแทรกเรื่องศีลธรรม ศรัทธา จิตสาธารณะและการเสียสละเพื่อส่วนรวม ในการเรียนการสอน

(๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน

(๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างประเด็นปัญหาทางด้านศีลธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหา

(๔) เรียนรู้จากสถานการณ์จริง และจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) สังเกตพฤติกรรมของนิสิตในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง
- (๒) อภิปราย รายงาน การนำเสนอและการตอบคำถาม
- (๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต
- (๔) นิสิตประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน

๒) ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา
- (๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล
- (๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) สอนแบบบรรยายและใช้โจทย์ปัญหา
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) นำเสนอผลงาน

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน
- (๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล
- (๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สอนแบบบรรยายโดยใช้ภาพประกอบ
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) นำเสนอผลงาน

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
- (๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ

รับผิดชอบ

- (๑) มอบหมายงานกลุ่ม
- (๒) สอนจากสภาพจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคม
- (๓) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน
- (๔) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ
รับผิดชอบ

(๑) สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกระหว่างการเรียนการสอนและการทำงาน
ร่วมกับเพื่อน

(๒) ประเมินผลงานที่ได้รับมอบหมาย

(๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยี
สารสนเทศ

(๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้

(๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน

(๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) สอนโดยการฝึกปฏิบัติ

(๒) มอบหมายงานค้นคว้าความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ

(๓) นำเสนองานโดยใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) ทดสอบย่อย

(๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน

(๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย

(๔) นำเสนอผลงาน

๒.๒ แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา
(Curriculum Mapping) ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรรับผิดชอบ
ต่อผลการเรียนรู้ใดบ้างของ

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

(๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา

(๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม

(๓) เคารพสิทธิ คัดค้านการเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๒) ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา
- (๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล
- (๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน
- (๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล
- (๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
- (๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้
- (๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน
- (๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม			๒. ความรู้			๓. ทักษะทางปัญญา			๔. ทักษะความสัมพันธ์			๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต																
๑.๑ วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต																
๐๐๐ ๑๐๑	มนุษยภัยกับสังคม		●	●	●		●		●	●		●			●	
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป			●	●		●	●	●			●			●	
๐๐๐ ๑๐๓	คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล			●	●	●			●	●	●				●	
๐๐๐ ๒๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร			●	●		●			●		●			●	●
๐๐๐ ๒๐๕	ปรัชญาเบื้องต้น			●	●	●			●			●				●
๐๐๐ ๒๐๖	คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย			●	●		●	●	●				●			●
๑.๒ วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต																
๐๐๐ ๑๐๗	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง			●	●		●		●				●			
๐๐๐ ๑๐๘	เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น		●		●		●		●	●			●	●		●
๐๐๐ ๑๐๙	จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตน		●	●	●		●		●	●		●	●		●	
๐๐๐ ๑๑๐	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น				●			●							●	
๐๐๐ ๑๑๑	ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้			●	●		●	●		●			●	●	●	●

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม			๒. ความรู้			๓. ทักษะทางปัญญา			๔. ทักษะความสัมพันธ์			๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
๐๐๐ ๑๑๒	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่				●		●	●		●			●	●		●
๐๐๐ ๑๑๓	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น				●	●		●	●		●					
๐๐๐ ๑๑๔	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม		●		●		●	●		●			●			
๐๐๐ ๑๑๕	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน			●	●	●		●		●			●			●
๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น				●				●						●	
๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาสันสกฤตขั้นสูง				●				●						●	
๐๐๐ ๑๑๘	ภาษาไทยเบื้องต้น				●				●						●	
๐๐๐ ๑๑๙	ภาษาไทยขั้นสูง				●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๐	ภาษาจีนเบื้องต้น				●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๑	ภาษาจีนขั้นสูง				●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๒	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น				●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๓	ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง				●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๔	ภาษาฮินดีเบื้องต้น				●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๕	ภาษาฮินดีขั้นสูง				●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๖	วัฒนธรรมไทย	●		●	●		●	●		●		●	●		●	●
๐๐๐ ๒๒๗	มนุษย์กับอารยธรรม			●	●	●		●	●			●	●		●	●
๐๐๐ ๒๒๘	สันติศึกษา		●	●	●		●		●	●	●	●	●			
๐๐๐ ๒๒๙	ภาวะผู้นำ		●	●	●		●		●	●	●	●	●		●	

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม			๒. ความรู้			๓. ทักษะทางปัญญา			๔. ทักษะความสัมพันธ์ฯ			๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขฯ		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
๐๐๐ ๒๓๐	หลักสูตรมาภิบาล		●	●	●		●	●		●	●		●			
๐๐๐ ๒๓๑	การรู้เท่าทันสื่อ			●	●	●		●		●			●		●	●
๐๐๐ ๒๓๒	ความรับผิดชอบต่อสังคม			●	●		●	●	●				●			
๐๐๐ ๒๓๓	ศาสนาทั่วไป			●	●			●			●		●			

๒.๓ หมวดวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา
- (๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม
- (๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) สอดแทรกเรื่องศีลธรรม ศรัทธา จิตสาธารณะและการเสียสละเพื่อส่วนรวม ในการเรียนการสอน
- (๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน
- (๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างประเด็นปัญหาทางด้านศีลธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหา

- (๔) เรียนรู้จากสถานการณ์จริง และจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) สังเกตพฤติกรรมของนิสิตในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง
- (๒) อภิปราย รายงาน การนำเสนอและการตอบคำถาม
- (๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต
- (๔) นิสิตประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน

๒) ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา
- (๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล
- (๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) สอนแบบบรรยายและใช้โจทย์ปัญหา
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน

(๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย

(๔) นำเสนอผลงาน

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

(๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน

(๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล

(๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

(๑) สอนแบบบรรยายโดยใช้ภาพประกอบ

(๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา

(๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ

(๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ

(๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

(๑) ทดสอบย่อย

(๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน

(๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย

(๔) นำเสนอผลงาน

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

(๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม

(๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

(๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ

รับผิดชอบ

(๑) มอบหมายงานกลุ่ม

(๒) สอนจากสภาพจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคม

(๓) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

(๔) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ
รับผิดชอบ

(๑) สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกระหว่างการเรียนการสอนและการทำงาน
ร่วมกับเพื่อน

(๒) ประเมินผลงานที่ได้รับมอบหมาย

(๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยี
สารสนเทศ

(๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้

(๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน

(๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) สอนโดยการฝึกปฏิบัติ

(๒) มอบหมายงานค้นคว้าความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

(๓) นำเสนองานโดยใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) ทดสอบย่อย

(๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน

(๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย

(๔) นำเสนอผลงาน

๒.๔ แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา
(Curriculum Mapping) ของหมวดวิชาพระพุทธศาสนา แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตร
รับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ใดบ้างของ

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

(๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา

(๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม

(๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๒) ด้านความรู้

(๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา

(๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล

(๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

(๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน

(๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล

(๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

(๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม

(๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

(๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้

(๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน

(๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม			๒. ความรู้			๓. ทักษะทางปัญญา			๔. ทักษะความสัมพันธ์ฯ			๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขฯ		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
๒. หมวดวิชาเฉพาะ																
๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต																
๐๐๐ ๑๓๔	วรรณกรรมพระพุทธศาสนา	●			●	●		●	●				●		●	
๐๐๐ ๑๓๕	พระไตรปิฎกศึกษา		●		●		●		●	●		●		●	●	
๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาบาลี	●			●			●				●			●	
๐๐๐ ๑๓๗	ประวัติพระพุทธศาสนา	●		●			●	●	●				●	●		●
๐๐๐ ๒๓๘	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา		●		●		●			●	●				●	
๐๐๐ ๒๓๙	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ		●	●		●			●	●			●			●
๐๐๐ ๑๔๐	กรรมฐาน ๑	●		●			●			●		●	●		●	●
๐๐๐ ๒๔๑	กรรมฐาน ๒	●					●			●		●	●		●	●
๐๐๐ ๓๔๒	กรรมฐาน ๓	●					●			●		●	●		●	●
๐๐๐ ๔๔๓	กรรมฐาน ๔	●					●			●		●	●		●	●

๒.๕ หมวดวิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) มีความซื่อสัตย์และสุจริต
- (๒) มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
- (๓) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชาติ และพระพุทธศาสนา

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) มีการสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรมในการเรียนการสอน
- (๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน
- (๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างประเด็นปัญหาทางด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียน

ฝึกการแก้ปัญหาการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) ประเมินโดยผู้สอนและเพื่อน สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน
- (๒) ประเมินจากผลงานและความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
- (๓) ประเมินคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาโดยหน่วยงานผู้ใช้บัณฑิต

๒) ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้และความเข้าใจหลักการและทฤษฎีทางศาสนาและปรัชญา
- (๒) สามารถวิเคราะห์ปัญหาทางสังคมโดยวิธีการทางศาสนาและปรัชญา
- (๓) สามารถประยุกต์ความรู้ ทักษะ และการใช้เครื่องมือทางศาสนาและปรัชญา

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) สอนแบบบรรยายโดยใช้ภาพประกอบ
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) การทดสอบย่อย
- (๒) การสอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ประเมินจากรายงาน หรืองานที่มอบหมาย
- (๔) ประเมินจากการนำเสนอผลงาน

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สามารถคิดเป็นเหตุเป็นผล และคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ
- (๒) สามารถสังเคราะห์ แปลความหมาย และสรุปประเด็นจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย
- (๓) สามารถบูรณาการความรู้ทางศาสนาและปรัชญาเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างเหมาะสม และสร้างสรรค์

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) เรียนรู้กรณีศึกษาและร่วมกันอภิปรายกลุ่ม
- (๒) รายวิชาปฏิบัติ ผู้เรียนต้องฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้
- (๓) มีการศึกษาค้นคว้าในรูปรายงาน โครงการ และนำเสนอ
- (๔) ศึกษาดูงาน เรียนรู้จากสภาพจริงเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) การทดสอบย่อย
- (๒) การสอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ประเมินจากรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) ประเมินจากการนำเสนอผลงาน

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) มีภาวะผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
- (๒) สามารถปรับตัวในสังคมที่มีความหลากหลาย
- (๓) สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับพื้นฐานของตนเองและบริบทสังคม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ ความรับผิดชอบ

- (๑) มีการมอบหมายงานให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ความรับผิดชอบ และการเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม
- (๒) กลยุทธ์การสอนที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน
- (๓) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ การจัดการอารมณ์ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ ความรับผิดชอบ

(๑) ประเมินจากพฤติกรรมและการแสดงออกของผู้เรียนระหว่างการเรียนการสอน และการทำงานร่วมกับเพื่อน

(๒) ประเมินจากผลงานของผู้เรียนที่นำเสนอตามที่ได้รับมอบหมาย

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการค้นคว้าหาความรู้และการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม

(๒) มีตรรกะทางความคิด สามารถในการประเมินผลอย่างมีวิจารณ์ญาณและนำแนวคิดเชิงสถิติมาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างเหมาะสม

(๓) มีทักษะในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และบุคคลอื่นในสถานการณ์ที่หลากหลาย

(๒) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเลือกและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลายรูปแบบ

(๓) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล และการสื่อสารข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) ประเมินจากความสามารถในการนำเสนอต่อชั้นเรียนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือคณิตศาสตร์

(๒) ประเมินจากความสามารถในการสื่อสาร การอธิบาย การอภิปรายกรณีศึกษาต่างๆ

(๓) ประเมินจากผลงานตามกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนมอบหมาย

๒.๖ แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) ของหมวดวิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ใดบ้างของ

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

(๑) มีความซื่อสัตย์และสุจริต

(๒) มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

(๓) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชาติ และพระพุทธศาสนา

๒) ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

(๑) มีความรู้และความเข้าใจหลักการและทฤษฎีทางศาสนาและปรัชญา

(๒) สามารถวิเคราะห์ปัญหาทางสังคมโดยวิธีการทางศาสนาและปรัชญา

(๓) สามารถประยุกต์ความรู้ ทักษะ และการใช้เครื่องมือทางศาสนาและปรัชญา

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

(๑) สามารถคิดเป็นเหตุเป็นผล และคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

(๒) สามารถสังเคราะห์ แปลความหมาย และสรุปประเด็นจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย

(๓) สามารถบูรณาการความรู้ทางศาสนาและปรัชญาเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา

ทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างเหมาะสม และสร้างสรรค์

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

(๑) มีภาวะผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

(๒) สามารถปรับตัวในสังคมที่มีความหลากหลาย

(๓) สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับพื้นฐานของตนเองและบริบทสังคม

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศ

(๑) มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการค้นคว้าหาความรู้และการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม

(๒) มีตรรกะทางความคิด สามารถในการประเมินผลอย่างมีวิจารณ์ญาณและนำแนวคิดเชิงสถิติมาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างเหมาะสม

(๓) มีทักษะในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum mapping) หมวดวิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา

● ความรับผิดชอบหลัก

○ ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม			๒. ความรู้			๓. ทักษะทาง ปัญญา			๔. ทักษะ ความสัมพันธ์			๕. ทักษะการ วิเคราะห์เชิงตัวเลข ๑		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
๒.๒ วิชาแกนศาสนาและปรัชญา																
๑๑๒ ๓๐๑	อภิปรัชญา				●	●		●	●			●		●		●
๑๑๒ ๓๐๒	ญาณวิทยา		●		●	●		●	●			●		●		●
๑๑๒ ๓๐๓	จริยศาสตร์	●		●		●	●	●		●	●		●		●	
๑๑๒ ๓๐๔	สุนทรียศาสตร์				●		●		●			●		●		●
๑๑๒ ๓๐๕	ปรัชญาอินเดียสมัยโบราณ			●	●	●		●	●			●		●		●
๑๑๒ ๓๐๖	ปรัชญาตะวันตกสมัยโบราณ			●	●	●		●	●			●		●		●
๑๑๒ ๓๐๗	ศาสนาในจีน ญี่ปุ่นและเกาหลี	●		●	●	●			●		●		●	●		●
๑๑๒ ๓๐๘	ศาสนาคริสต์	●		●	●	●			●		●		●	●		●
๑๑๒ ๓๐๙	ศาสนาอิสลาม	●		●	●	●			●		●		●	●		●
๑๑๒ ๓๑๐	ศาสนาพราหมณ์- ฮินดู	●		●	●	●			●		●		●	●		●
๑๑๒ ๓๑๑	การเคลื่อนไหวใหม่ทางศาสนา		●				●		●	●		●			●	
๒.๓ วิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา																
๑๑๒ ๔๑๒	พุทธปรัชญา			●	●	●		●					●			●
๑๑๒ ๔๑๓	ตรรกศาสตร์สัญลักษณ์				●	●		●					●		●	

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม			๒. ความรู้			๓. ทักษะทาง ปัญญา			๔. ทักษะ ความสัมพันธ์			๕. ทักษะการ วิเคราะห์เชิงตัวเลข ฯ		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
๑๑๒ ๔๑๔	ปรัชญาวิเคราะห์					●	●	●	●				●	●		
๑๑๒ ๔๑๕	สัมมนาศาสนาและปรัชญา		●				●			●		●				●
๑๑๒ ๔๑๖	ปรัชญาศาสนา			●	●	●			●		●			●		
๑๑๒ ๔๑๗	ศึกษาอิสระทางศาสนาและปรัชญา		●	●			●			●			●	●		
๑๑๒ ๔๑๘	ศาสนากับสันติภาพ		●				●			●			●	●		
๑๑๒ ๔๑๙	ศาสนากับภาวะผู้นำ	●		●		●	●			●	●					●
๑๑๒ ๔๒๐	ศาสนากับสถานภาพของสตรี			●		●		●		●		●				●
๑๑๒ ๔๒๑	ภาษาศาสนา			●	●		●		●			●		●		
๑๑๒ ๔๒๒	ศาสนาเปรียบเทียบ		●		●	●				●		●		●		
๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขาศาสนาและปรัชญา																
๑๑๒ ๓๒๓	ปรัชญาไทย			●	●	●			●			●		●		
๑๑๒ ๓๒๔	ปรัชญาเปรียบเทียบ		●			●	●		●			●				●
๑๑๒ ๓๒๔	ปรัชญาหลังนวยุค				●	●			●			●			●	
๑๑๒ ๓๒๕	จริยศาสตร์ประยุกต์	●		●			●			●		●			●	
๑๑๒ ๓๒๖	ปรัชญาสังคมและการเมือง		●		●	●			●	●	●					●
๑๑๒ ๓๒๗	ปรัชญาการศึกษา		●		●		●	●	●				●			●
๑๑๒ ๔๒๘	ศาสตร์แห่งการตีความ		●	●	●					●			●	●		
๑๑๒ ๔๒๙	ปรัชญาอัตถิภาวนิยม				●		●	●	●				●	●		

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม			๒. ความรู้			๓. ทักษะทาง ปัญญา			๔. ทักษะ ความสัมพันธ์			๕. ทักษะการ วิเคราะห์เชิงตัวเลข ฯ		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
๑๑๒ ๔๓๐	ปรัชญาประวัติศาสตร์				●	●			●		●			●		
๑๑๒ ๔๓๑	ปรัชญาอินเดียร่วมสมัย				●	●		●				●		●		
๑๑๒ ๔๓๒	ปรัชญาตะวันตกสมัยกลาง				●	●		●				●		●		
๑๑๒ ๔๓๔	ปรัชญาตะวันตกสมัยใหม่				●	●		●				●		●		
๑๑๒ ๓๓๕	ศาสนาในอาเซียน		●	●			●			●	●		●			●
๑๑๒ ๓๓๖	ศาสนากับวัฒนธรรม		●	●			●			●	●		●			●
๑๑๒ ๓๓๗	ศาสนากับภูมิปัญญาท้องถิ่น		●	●			●			●	●		●			●
๑๑๒ ๓๓๘	จิตวิทยาศาสนา	●	●				●		●	●		●				●
๑๑๒ ๓๓๙	สานเสวนาทางศาสนา		●	●		●			●	●			●			●
๑๑๒ ๓๔๐	ศาสนากับการพัฒนาวิชาชีพ	●	●		●					●	●				●	
๑๑๒ ๔๔๑	ศาสนากับรัฐศาสตร์			●		●		●			●			●		
๑๑๒ ๔๔๒	ศิลปะทางศาสนา			●	●				●			●		●		
๑๑๒ ๔๔๓	ศาสนากับโลกปัจจุบัน			●		●				●		●		●		
๑๑๒ ๔๔๔	การใช้เหตุผลทางปรัชญา		●			●		●		●						●
๑๑๒ ๔๔๕	การเผยแผ่ศาสนาในโลกปัจจุบัน		●			●		●					●	●		
๑๑๒ ๔๔๖	ศาสนากับประชาธิปไตย			●			●	●			●			●		

๔. ความคาดหวังของผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อสิ้นปีการศึกษา

ชั้นปีที่ ๑	-นิสิตมีความรู้พื้นฐานพระพุทธศาสนา ภาษา สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ -นิสิตสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ -นิสิตมีทักษะพื้นฐานการอ่านงานศาสนาและปรัชญา -นิสิตมีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม
ชั้นปีที่ ๒	-นิสิตมีความรู้พระพุทธศาสนา สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาทางปรัชญา -นิสิตมีทักษะการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้ดี -นิสิตมีทักษะเบื้องต้นในการค้นคว้าประเด็นศาสนาและปรัชญา -นิสิตรู้จักควบคุมอารมณ์และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
ชั้นปีที่ ๓	-นิสิตรู้เนื้อหาวิชาพุทธปรัชญา ปรัชญาตะวันตก ปรัชญาตะวันออก และศาสนา -นิสิตมีทักษะในการวิเคราะห์ปัญหาศาสนาและปรัชญาอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล
ชั้นปีที่ ๔	-นิสิตรู้เนื้อหาวิชาศาสนาและปรัชญาที่สำคัญครบถ้วนและประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหา -นิสิตมีทักษะในการวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นศาสนาและปรัชญา และยอมรับความแตกต่างทางความคิดและการปฏิบัติทางศาสนา -นิสิตประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชาติและพระพุทธศาสนา

หมวดที่ ๕

หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนิสิต

๑. ภาวะเทียบหรือหลักเกณฑ์ ในการให้ระดับคะแนน (เกรด)

การวัดผลและการสำเร็จการศึกษาเป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑ (ภาคผนวก ค)

๒. กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิต

๒.๑ การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนิสิตกำลังศึกษาอยู่

(๑) ให้กำหนดระบบการทวนสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนิสิตเป็นส่วนหนึ่งของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องทำความเข้าใจตรงกันทั้งสถาบัน และนำไปดำเนินการจนบรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งผู้ประเมินภายนอกจะต้องสามารถตรวจสอบได้

(๒) การทวนสอบในระดับรายวิชาควรให้นิสิตประเมินการเรียนการสอนในระดับรายวิชา มีคณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสมของข้อสอบให้เป็นไปตามแผนการสอน มีการประเมินข้อสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(๓) การทวนสอบในระดับหลักสูตรสามารถทำได้โดยมีระบบประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้และรายงานผล

๒.๒. การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังจากนิสิตสำเร็จการศึกษา

การกำหนดกลวิธีการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนิสิต ควรเน้นการทำวิจัยสัมฤทธิ์ผลของการประกอบอาชีพของบัณฑิต ที่ทำอย่างต่อเนื่องและนำผลวิจัยที่ได้ย้อนกลับมาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน และหลักสูตรแบบครบวงจร รวมทั้งการประเมินคุณภาพของหลักสูตรและหน่วยงานโดยองค์กรระดับสากล โดยการวิจัยอาจจะทำดำเนินการดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (๑) ภาวะการณ์ได้งานทำของบัณฑิต
- (๒) การตรวจสอบจากผู้ใช้บัณฑิต/ผู้ประกอบการ
- (๓) การประเมินตำแหน่ง และหรือความก้าวหน้าในสายงานของบัณฑิต
- (๔) การประเมินจากสถานศึกษาอื่นที่บัณฑิตเข้าศึกษาเพื่อปริญญาที่สูงขึ้นในสถานศึกษานั้น ๆ
- (๕) การประเมินจากศิษย์เก่าที่ไปประกอบอาชีพ รวมทั้งเปิดโอกาสให้เสนอข้อคิดเห็นในการปรับหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้นด้วย
- (๖) ความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่มาประเมินหลักสูตร หรือ เป็นอาจารย์พิเศษต่อความพร้อมของนิสิตในการเรียนและสมบัตินอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ และการพัฒนาองค์ความรู้ของนิสิต
- (๗) ผลงานของนิสิตที่วัดเป็นรูปธรรมได้ อาทิ จำนวนโครงการที่นิสิตได้จัดทำและได้รับการยอมรับจากสังคมจนได้รับการจดสิทธิบัตร จำนวนรางวัลทางสังคมและวิชาชีพ จำนวนกิจกรรมทางการกุศลเพื่อสังคมและประเทศชาติ และจำนวนกิจกรรมอาสาสมัครในองค์กรที่ทำประโยชน์ต่อสังคม

๓. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

๓.๑ การสำเร็จการศึกษาเป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยนิสิตผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) สอบได้หน่วยกิตสะสมครบตามหลักสูตรที่เข้าศึกษาภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ เท่า ของเวลาการศึกษาตามหลักสูตรและมีค่าเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐
- (๒) ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน การปฏิบัติศาสนกิจ หรือการปฏิบัติงานบริการสังคม
- (๓) ผ่านการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทักษะด้านภาษาอังกฤษ และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- (๔) ไม่มีพันธะด้านหนี้สินใด ๆ กับมหาวิทยาลัย

๓.๒ การสำเร็จการศึกษาเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานและเงื่อนไขอื่น ๆ ตามประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยนิสิตผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีผ่านเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (๑) เกณฑ์มาตรฐานภาษาอังกฤษของนิสิตระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๓
- (๒) เกณฑ์มาตรฐานทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๓
- (๓) การประเมินคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนิสิตปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๓

หมวดที่ ๖

การพัฒนาคณาจารย์

๑. การเตรียมการสำหรับอาจารย์ใหม่

๑.๑ มีการปฐมนิเทศแนะแนวการเป็นครูแก่อาจารย์ใหม่ ให้มีความรู้และเข้าใจนโยบายของมหาวิทยาลัย ตลอดจนในหลักสูตรที่สอน

๑.๒ ส่งเสริมอาจารย์ให้มีการเพิ่มพูนความรู้ สร้างเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการสอนและการวิจัยอย่างต่อเนื่องโดยผ่านการทำวิจัยสายตรงในสาขาวิชาที่ไม่ใช่วิจัยในแนวศาสนาและปรัชญาเป็นอันดับแรก การสนับสนุนด้านการศึกษาต่อ ฝึกอบรม ดูงานทางวิชาการและวิชาชีพในองค์กรต่าง ๆ การประชุมทางวิชาการทั้งในประเทศและ/หรือต่างประเทศ หรือการลาเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์

๒. การพัฒนาความรู้และทักษะให้แก่คณาจารย์

๒.๑ การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล

(๑) ส่งเสริมอาจารย์ให้มีการเพิ่มพูนความรู้ สร้างเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการสอนและการวิจัยอย่างต่อเนื่องโดยผ่านการทำวิจัยสายตรงในสาขาวิชาที่ไม่ใช่วิจัยในศาสนาและปรัชญาเป็นอันดับแรก การสนับสนุนด้านการศึกษาต่อ ฝึกอบรม ดูงานทางวิชาการและวิชาชีพในองค์กรต่าง ๆ การประชุมทางวิชาการทั้งในประเทศและ/หรือต่างประเทศ หรือการลาเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์

(๒) การเพิ่มพูนทักษะการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลให้ทันสมัย

๒.๒. การพัฒนาวิชาการและวิชาชีพด้านอื่น ๆ

(๑) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมบริการวิชาการแก่ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรู้และคุณธรรม

(๒) มีการกระตุ้นอาจารย์ทำผลงานทางวิชาการสายตรงในสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา

(๓) ส่งเสริมการทำวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่ รวมทั้งการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและมีความเชี่ยวชาญในด้านศาสนาและปรัชญา

(๔) จัดสรรงบประมาณสำหรับการทำวิจัย

(๕) จัดให้อาจารย์ทุกคนเข้าร่วมกลุ่มวิจัยต่าง ๆ

(๖) จัดให้อาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการต่าง ๆ

หมวดที่ ๗

การประกันคุณภาพหลักสูตร

๑. การบริหารหลักสูตร

การบริหารจัดการหลักสูตรจัดให้ดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร จะต้องประกอบด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร โดยมีคณบดีหรือผู้อำนวยการวิทยาลัยเป็นผู้กำกับดูแลและคอยให้คำแนะนำ ตามรายละเอียดต่อไปนี้

๑.๑ จัดให้มีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย ๕ รูป/คน ซึ่งมีคุณสมบัติและมีผลงานวิชาการเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ ทำหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษา และมีหน้าที่ในการเป็นอาจารย์ผู้สอน

๑.๒ จัดให้มีอาจารย์ประจำหลักสูตร ซึ่งมีคุณสมบัติและมีผลงานวิชาการเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ ทำหน้าที่รับผิดชอบตามพันธกิจของการอุดมศึกษาและปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และมีหน้าที่ในการเป็นอาจารย์ผู้สอน

๑.๓ กำกับภาระงานและผลงานทางวิชาการของอาจารย์ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘

๑.๔ จัดให้มีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อรับผิดชอบในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องตามรอบระยะเวลา ๕ ปี

๑.๕ มีผลการดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายตัวบ่งชี้ทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่อง ๒ ปีการศึกษาเพื่อติดตามการดำเนินการตาม TQF ต่อไป ทั้งนี้เกณฑ์การประเมินผ่าน คือ มีการดำเนินงานตามข้อ ๑ - ๕ และอย่างน้อย ร้อยละ ๘๐ ของตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุไว้ในแต่ละปี

๒. บัณฑิต

๒.๑ หลักสูตรติดตามคุณภาพของบัณฑิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร โดยพิจารณาจากข้อมูลผลลัพธ์การเรียนรู้ และการมีงานทำของบัณฑิต นอกจากนั้นยังติดตามความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม

๒.๒ หลักสูตรสำรวจความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรกำหนดว่า ผู้ใช้บัณฑิตจะต้องมีคะแนนความพึงพอใจมากกว่า ๓.๕ (จากระดับ ๕)

๓. นิสิต

๓.๑ หลักสูตรวางแผนกระบวนการรับนิสิตอย่างมีระบบและกลไก โดยกำหนดคุณสมบัติของนิสิตให้สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของหลักสูตร เกณฑ์ในการคัดเลือกมีความโปร่งใส ชัดเจน มีเครื่องมือในการคัดเลือกนิสิตที่มีความพร้อมสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

๓.๒ หลักสูตรจัดกระบวนการในการส่งเสริมและพัฒนานิสิต มีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบมีกลไกที่นำไปสู่การปฏิบัติและมีการประเมินผลเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนา โดยการจัดกิจกรรมการพัฒนาความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนมีกิจกรรมเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่ดีมีจิตสำนึกสาธารณะ

๓.๓ หลักสูตรจัดกระบวนการในการดูแลให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา และมีการวางระบบการป้องกันหรือการบริหารจัดการความเสี่ยงของนิสิต เพื่อให้นิสิตสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

๓.๔ หลักสูตรรักษาอัตราความคงอยู่ อัตราความสำเร็จการศึกษา โดยการควบคุมติดตามและประเมินผลความพึงพอใจของนิสิตต่อหลักสูตร และมีการจัดรายงานผลการจัดการข้อร้องเรียนของนิสิตเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพหลักสูตร

๔. อาจารย์

หลักสูตรมีกระบวนการบริหารและพัฒนาอาจารย์ ตั้งแต่ระบบการรับอาจารย์ใหม่ การคัดเลือกอาจารย์ โดยให้ความสำคัญกับคุณสมบัติความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านศาสนาและปรัชญา และความมุ่งมั่นในการผลิตผลงานทางวิชาการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๔.๑ การรับอาจารย์ใหม่

มหาวิทยาลัยคัดเลือกอาจารย์ใหม่ตามระเบียบและหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย โดยอาจารย์ใหม่จะต้องมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอกในสาขาวิชาศาสนาและปรัชญาหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์ โดยจะต้องสอบผ่านภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ทั้งนี้ การรับอาจารย์ใหม่จะต้องนำไปสู่การมีอัตรากำลังที่เหมาะสมกับจำนวนนิสิตที่รับเข้ามาศึกษาในหลักสูตร

๔.๒ การบริหารอาจารย์

หลักสูตรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างชัดเจน โดยมอบหมายภาระงานตามความเหมาะสมกับคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ส่งเสริมจูงใจสนับสนุนในการพัฒนาผลงานทางวิชาการ มีระบบยกย่องและจรรงรักษาอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้อัตราการคงอยู่ของอาจารย์อยู่ในระดับสูง และมีคะแนนความพึงพอใจของอาจารย์มากกว่า ๓.๕ (จากระดับ ๕)

ทั้งนี้ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรประชุมร่วมกันในการวางแผนจัดการเรียนการสอน ประเมินผลและให้ความเห็นชอบการประเมินผลทุกรายวิชา เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเตรียมไว้สำหรับการปรับปรุงหลักสูตร ตลอดจนปรึกษาหารือแนวทางที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดตามหลักสูตร และได้บัณฑิตเป็นไปตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

๔.๓ การส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์

หลักสูตรศาสนาและปรัชญาสนับสนุนให้อาจารย์ทั้งหมด ได้รับการพัฒนาด้านวิชาการหรือวิชาชีพ ส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนาตนเองในการสร้างผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง โดยอาจารย์ทุกท่านจะต้องผลิตผลงานทางวิชาการให้ได้ ดังนี้

- ๑) ผลงานวิจัย จำนวน ๑ เรื่อง ในรอบ ๒ ปี หรือ
- ๒) บทความทางวิชาการที่ตีพิมพ์ในวารสารที่อยู่ในฐาน TCI จำนวน ๑ เรื่องต่อปี หรือ
- ๓) เอกสารประกอบการสอน / หนังสือ / ตำรา / งานแปล ประเภทใดประเภทหนึ่ง จำนวน ๑ เรื่องต่อปี

ทั้งนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา จะต้องพัฒนาระบบและกลไกภายในที่เอื้อต่อการพัฒนาผลงานทางวิชาการดังกล่าวข้างต้น ในขณะเดียวกันในด้านประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์จะต้องได้รับผลการประเมินความพึงพอใจจากนิสิต มีคะแนนความพึงพอใจมากกว่า ๓.๕ (จากระดับ ๕)

๕. หลักสูตร การเรียนการสอนและการประเมินผู้เรียน

หลักสูตรมีการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การออกแบบหลักสูตรมีการควบคุมกำกับการจัดทำรายวิชา การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา มีการประเมินผู้เรียน การกำกับให้มีการประเมินตามสภาพจริง มีวิธีการประเมินที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาโดยมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สาระของรายวิชาในหลักสูตร

หลักสูตรจัดการเรียนการสอนให้ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนตรงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดในรายวิชาและหลักสูตร โดยใช้กระบวนการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเป็นเครื่องในการกำกับให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน มคอ.๒

๕.๒ การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน

หลักสูตรจัดผู้สอนให้เหมาะสมกับรายวิชาที่สอน ตามความรู้ความสามารถและความชำนาญในเนื้อหา ทั้งนี้คำนึงถึงสาขาวิชา ประสบการณ์ทำงาน และผลงานทางวิชาการของผู้สอน โดยมีการกำกับให้อาจารย์ทุกท่านจะต้องมีการทำประมวลการสอนรายวิชา (มคอ. ๓) ทุกรายวิชา และมีการประเมินการจัดการเรียนการสอน (มคอ.๕) ทุกรายวิชา รวมทั้งมีการประเมินหลักสูตร (มคอ.๗) อย่างครบถ้วน ส่งเสริมให้อาจารย์จัดกิจกรรมที่เป็นกระบวนการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนเข้ากับพันธกิจด้านการวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอย่างครบถ้วน

๕.๓ การประเมินผู้เรียน

หลักสูตรมีการประเมินผลการเรียนรู้ของนิสิตโดยใช้การประเมินตามสภาพจริง โดยมีเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย ทั้งข้อสอบแบบปรนัย อัตนัย การบ้าน รายงานที่มอบหมาย การสอบปากเปล่า การสังเกต

พฤติกรรม การวัดทักษะการปฏิบัติงาน เป็นต้น

๖. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

หลักสูตรจัดเตรียมความพร้อมทางกายภาพ ทั้งห้องเรียน สภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้ รวมทั้งจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งสนับสนุนการศึกษา ประกอบด้วยห้องสมุด ฐานข้อมูลทรัพยากรการเรียนรู้ วารสารวิชาการเพื่อการสืบค้นให้เพียงพอและทันสมัย บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพียงพอและทั่วถึงตามความต้องการของนิสิต โดยมีการปรับปรุงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้มีความทันสมัยตลอดเวลาโดยอาศัยผลการประเมินความพึงพอใจของนิสิตต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มากกว่า ๓.๕ คะแนน (จากระดับ ๕)

๗. ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators)

ผลการดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายตัวบ่งชี้ทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่อง ๒ ปีการศึกษาเพื่อติดตามการดำเนินการตาม TQF ต่อไป ทั้งนี้เกณฑ์การประเมินผ่าน คือ มีการดำเนินงานตามข้อ ๑-๕ และอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุไว้ในแต่ละปี

ดัชนีบ่งชี้ผลการดำเนินงาน	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓	ปีที่ ๔	ปีที่ ๕
(๑) อาจารย์ประจำหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร	X	X	X	X	X
(๒) มีรายละเอียดของหลักสูตร ตามแบบ มคอ.๒ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา	X	X	X	X	X
(๓) มีรายละเอียดของรายวิชา และประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๓ และ มคอ.๔ อย่างน้อยก่อนการเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกรายวิชา	X	X	X	X	X
(๔) จัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา และประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๕ & ๖ ภายใน ๓๐ วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา	X	X	X	X	X
(๕) จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร ตามแบบ มคอ.๗ ภายใน ๖๐ วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา	X	X	X	X	X
(๖) มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนิสิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ที่กำหนดในมคอ.๓ & ๔ (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา	X	X	X	X	X
(๗) มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือ การประเมินผลการเรียนรู้ จากผลการประเมินการดำเนินงานที่		X	X	X	X

ดัชนีบ่งชี้ผลการดำเนินงาน	ปีที่	ปีที่	ปีที่	ปีที่	ปีที่
	๑	๒	๓	๔	๕
รายงานใน มคอ.๗ ปีที่แล้ว					
(๘) อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคน ได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน	X	X	X	X	X
(๙) อาจารย์ประจำทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง	X	X	X	X	X
(๑๐) จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนา วิชาการ และ/หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ต่อปี	X	X	X	X	X
(๑๑) ระดับความพึงพอใจของนิสิตปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพ หลักสูตร เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนน ๕				X	
(๑๒) ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่ เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนนเต็ม ๕					X
รวมตัวบ่งชี้ที่ต้องดำเนินการข้อ ๑-๕ ในแต่ละปี	๕	๕	๕	๕	๕
รวมตัวบ่งชี้ในแต่ละปี	๙	๑๐	๑๐	๑๑	๑๒

หมวดที่ ๘

การประเมิน และปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร

๑. การประเมินประสิทธิผลของการสอน

๑.๑ การประเมินกลยุทธ์การสอน

(๑) ช่วงก่อนการสอนควรมีการประเมินกลยุทธ์การสอนโดยทีมผู้สอน และ/หรือ การปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรหรือวิธีการสอน ส่วนช่วงหลังการสอนควรมีการวิเคราะห์ผลการประเมินการสอน โดยนิสิตและการวิเคราะห์ผลการเรียนของนิสิต

(๒) ด้านกระบวนการนำผลการประเมินไปปรับปรุง สามารถทำโดยรวบรวมปัญหา/ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุง และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและทีมผู้สอนนำไปปรับปรุงและรายงานผลต่อไป

๑.๒ การประเมินทักษะของอาจารย์ในการใช้แผนกลยุทธ์การสอน

การประเมินทักษะดังกล่าวสามารถทำได้โดยการ

(๑) ประเมินโดยนิสิตในแต่ละวิชา

(๒) การสังเกตการณ์ของผู้รับผิดชอบหลักสูตร และ/หรือทีมผู้สอน

(ก) ภาพรวมของหลักสูตรประเมินโดยบัณฑิตใหม่

(ข) การทดสอบผลการเรียนรู้ของนิสิตเทียบเคียงกับสถาบันอื่นในหลักสูตรเดียวกัน

๒. การประเมินหลักสูตรในภาพรวม

กระบวนการและวิธีการประเมินหลักสูตรในภาพรวม

๑) จัดประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตร

๒) วางแผนการประเมินหลักสูตร ออกแบบ และเตรียมการในส่วนหนึ่งของเครื่องมือที่จะใช้เก็บข้อมูล กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่จะสำรวจ โดยแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ประกอบด้วย

(๑) กลุ่มนิสิตปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่

(๒) กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต/ผู้ว่าจ้าง

(๓) กลุ่มคณาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาและปรัชญา

(๔) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกและผู้มีส่วนได้เสีย

๓) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

๔) ประมวลข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์

๕) นำผลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๖) จัดทำหลักสูตรปรับปรุง โดยการนำข้อมูลและแนวทางการปรับปรุงมาเป็นองค์ประกอบหนึ่งในเล่มหลักสูตรที่กำลังดำเนินการปรับปรุง

๗) นำหลักสูตรปรับปรุงเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

๘) จัดทำรูปเล่มหลักสูตรปรับปรุงฉบับสมบูรณ์เสนอคณะกรรมการประจำวิทยาลัย สภาวิชาการ และสภามหาวิทยาลัยรับรอง

๙) จัดส่งสำนักงานคณะกรรมการกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อรับรองมาตรฐาน

๑๐) นำหลักสูตรปรับปรุงที่ได้รับการรับรองไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารหลักสูตร

๑๑) เมื่อครบ ๑ ปี หลังจากนำหลักสูตรไปใช้ เปิดโอกาสให้มีเวทีสำหรับการให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

๓. การประเมินผลการดำเนินงานตามรายละเอียดหลักสูตร

ต้องผ่านการประกันคุณภาพหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ และประเมินตามตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุไว้ในหมวด ๗ ข้อ ๗ โดยคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน (IQA) อย่างน้อย ๓ คน ซึ่งต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาเดียวกันอย่างน้อย ๑ คน

๔. การทบทวนผลการประเมินและวางแผนปรับปรุงหลักสูตรและแผนกลยุทธ์การสอน

จากการรวบรวมข้อมูลในข้อที่ ๒ ของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร/อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จะทำให้ทราบปัญหาการบริหารหลักสูตร กรณีที่พบปัญหาสามารถดำเนินการปรับปรุงรายวิชานั้น ๆ ได้ทันทีในลักษณะของการปรับปรุงย่อย สำหรับการปรับปรุงทั้งฉบับนั้นจะปรับปรุงทุก ๕ ปีเพื่อให้หลักสูตรทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต โดยดำเนินการดังนี้

(๑) รวบรวมข้อเสนอแนะ/ข้อมูล จากการประเมินจากนิสิต/บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้ทรงคุณวุฒิ

(๒) วิเคราะห์ทบทวนข้อมูลข้างต้น

(๓) เสนอการปรับปรุงหลักสูตรและแผนกลยุทธ์

ภาคผนวก ก

คำอธิบายรายวิชาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา

คำอธิบายรายวิชาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๕)

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต

๑.๑ วิชาบังคับ จำนวน ๑๘ หน่วยกิต

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม (Man and Society)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคม ตามหลักการทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมและแนวทางการแก้ไขปัญหาสังคมแบบสันติวิธี ความเป็นพลเมือง และการสื่อสารทางสังคมยุค New Normal	
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป (General Law)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาวิวัฒนาการของกฎหมาย ความหมายและลักษณะของกฎหมาย ที่มาของกฎหมาย ประเภทของกฎหมาย การใช้กฎหมาย การยกเลิกกฎหมาย กฎหมายเกี่ยวกับบุคคล ครอบครัว มรดก พินัยกรรม สัญญาประเภทต่างๆ ที่จำเป็นความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายอาญา ความรับผิดในทางอาญา เหตุยกเว้นความผิดและเหตุยกเว้นโทษ เหตุลดโทษ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด กระบวนการยุติธรรมของไทย	
๐๐๐ ๑๐๓	คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล (Computer and Digital Technology)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล องค์ประกอบระบบคอมพิวเตอร์ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ความปลอดภัย กฎหมาย จริยธรรมในสังคมดิจิทัล และความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคต ฝึกทักษะการใช้อินเทอร์เน็ต การสื่อสารยุคดิจิทัล เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดทำเอกสาร ตารางคำนวณ และการนำเสนอข้อมูลได้	
๐๐๐ ๒๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communications)	๓ (๓-๐-๖)
	ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในด้านการฟังและการพูด การอ่านและการเขียนเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การทักทาย การแนะนำตัว การแสดงออกทางความรู้สึกและความคิดเห็นการแสดงบทบาทสมมติ ศึกษาโครงสร้างและการใช้ไวยากรณ์ เพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ	

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๐๐๐ ๒๐๕	ปรัชญาเบื้องต้น (Introduction to Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความหมาย ขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา สาขาปรัชญา สาระจำเป็นของปรัชญาสาขาต่าง ๆ พัฒนาการของปรัชญาตะวันออกและปรัชญาตะวันตก หลักการและวิธีให้เหตุผลทางปรัชญา	
๐๐๐ ๒๐๖	คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย (The Mathematic and Statistic for Research)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ตัวบ่งชี้เชิงปริมาณ เขต การให้เหตุผล ระบบและคุณสมบัติของจำนวนจริง สมการและอสมการ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน เมทริกซ์ หลักพื้นฐานทางสถิติ การรวบรวมข้อมูล การแจกแจงความถี่ และการหาค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง สถิติแบบบรรยาย สถิติทดสอบ การทดสอบสมมติฐาน รูปแบบการวิจัย การออกแบบการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป การเขียนโครงการวิจัย และ การเขียนรายงานผลการวิจัย	

๑.๒ วิชาเลือก จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๐๐๐ ๑๐๗	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง (Introduction to Politics and Government)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง พัฒนาการการเมือง การปกครอง สถาบันทางการเมือง กระบวนการทางการเมืองและการปกครอง การจัดระเบียบการปกครอง ปัญหาและอุปสรรคทางการเมือง และแนวคิดพระพุทธศาสนากับการเมืองการปกครอง	
๐๐๐ ๑๐๘	เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Economics)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ระบบเศรษฐกิจ อุปสงค์ อุปทาน การกำหนดราคาดุลยภาพ พฤติกรรมผู้บริโภค ทฤษฎีการผลิต ตลาดในระบบเศรษฐกิจ รายได้ประชาชาติ การเงิน วัฏจักรเศรษฐกิจ ดุลการค้าและดุลการชำระเงิน การพัฒนาเศรษฐกิจ ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ในสังคมปัจจุบัน และเทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจบทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ โครงสร้างเศรษฐกิจ ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทยและแนวทางแก้ไข และศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ	

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๐๐๐ ๑๐๙	จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตน (Psychology for Self-Development)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางจิตวิทยาและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถวิเคราะห์ตนเองและผู้อื่น มีทักษะในการสื่อสาร สร้างสัมพันธภาพและทำงานเป็นทีม	
๐๐๐ ๑๑๐	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Linguistics)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความเป็นมา ความหมาย ความจำเป็น แนวคิดและทฤษฎีทางวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา สาขาวิชาภาษาศาสตร์ และวิเคราะห์ภาษาตามแนวภาษาศาสตร์	
๐๐๐ ๑๑๑	ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้ (Language Skills for Learning)	๓ (๓-๐-๖)
	ความรู้เกี่ยวกับภาษาและทักษะภาษาที่จำเป็นต่อการสื่อสาร หลักการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้และสืบค้นข้อมูล การสืบค้นข้อมูลท้องถิ่น และข้อมูลสารสนเทศจากสื่อทุกประเภท การใช้ห้องสมุด วิธีการแสวงหาความรู้การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้และการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ โดยใช้กระบวนการทักษะสัมพันธ์ทางภาษาในการสรุปความ ตีความ วิเคราะห์ วิจัยและสังเคราะห์ นำเสนอเป็นลายลักษณ์อักษร วาจา และสื่อประสม	
๐๐๐ ๑๑๒	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Modern Science and Technology)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติและผลงานของนักวิทยาศาสตร์ ในยุคต่าง ๆ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวัน วิทยาศาสตร์ประยุกต์ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์หลักพื้นฐานทางเทคโนโลยี กระบวนการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ เทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีอุตสาหกรรม เทคโนโลยีภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยี	
๐๐๐ ๑๑๓	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Logic)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษานิमित คำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วิภาค การนิยามความหมาย ญัตติประพจน์ในแบบต่าง ๆ การแบ่งญัตติ ความเป็นปฏิปักษ์แห่งญัตติ ญัตติผสม การให้เหตุผล ปรตธานุमानและปลถจฉวาที่แบบต่าง ๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจากบทสนทนาของพระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือ ในสูตรอื่น ๆ บทสนทนาในคัมภีร์กถาวัตถุญาณวิทยาของนิกายสรวาสตีวาท วิชาษาที่ของนาคารชุน เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างตรรกศาสตร์ตะวันตกกับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการเชิงตรรกในคัมภีร์	

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๐๐๐ ๑๑๔	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม (Man and Environment)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และบทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย	
๐๐๐ ๑๑๕	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน (Current World Affairs)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาเหตุการณ์จำเป็นที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์จำเป็นของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลกบทบาทของพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน	
๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น (Basic Sanskrit)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลงอักษรและเสียงการเขียน การอ่านคำศัพท์ ส่วนประกอบของ นาม ศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์ สระการันต์ สระสนธิ บุรุษสรรพนามนิยมนสรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของกริยาอาชยาต การประกอบรูปเป็นอาชยาตกรรตุจากจกธาตु การแจกรูปกริยา แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา	
๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาสันสกฤตขั้นสูง (Advanced Sanskrit)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษานามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์ พยัญชนะการันต์ พยัญชนะสนธิ สังขยาศัพท์ อพยยศัพท์ กริยาศัพท์ การประกอบรูปเป็นอาชยาต กรรตุจากจกธาตु กริยาอาชยาตกรรตวจาก ภาววจาก นิชันทกรรตวจาก นิชันทกรรตวจาก การสลับเปลี่ยนประโยคกรรตวจากเป็นกรรตวจาก ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา	
๐๐๐ ๑๑๘	ภาษาไทยเบื้องต้น (Basic Thai)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย ฟัง คำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ฟังพูด ทักทาย ขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดง ความหมายรูปธรรมและนามธรรม	

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๐๐๐ ๑๑๙	ภาษาไทยชั้นสูง (Advanced Thai)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟังข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่านหนังสือพิมพ์และตำราวิชาการ การเขียน บทความ และฝึกแต่งภาพยนต์ กลอน โคลง ฉันทในภาษาไทย	
๐๐๐ ๒๒๐	ภาษาจีนเบื้องต้น (Basic Chinese)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึก การอ่าน การเขียนภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ ปัจจุบัน	
๐๐๐ ๒๒๑	ภาษาจีนชั้นสูง (Advanced Chinese)	๓ (๓-๐-๖)
	ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูล จากสถานการณ์ปัจจุบัน	
๐๐๐ ๒๒๒	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น (Basic Japanese)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน เขียนภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ ปัจจุบัน	
๐๐๐ ๒๒๓	ภาษาญี่ปุ่นชั้นสูง (Advanced Japanese)	๓ (๓-๐-๖)
	ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัย ข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	
๐๐๐ ๒๒๔	ภาษาฮินดีเบื้องต้น (Basic Hindi)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการฟัง อ่านเขียนสนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ใน ชีวิตประจำวัน	
๐๐๐ ๒๒๕	ภาษาฮินดีชั้นสูง (Advanced Hindi)	๓ (๓-๐-๖)
	ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้นการสนทนา โดยอาศัย ข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	
๐๐๐ ๒๒๖	วัฒนธรรมไทย (Thai Culture)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทย ประเภทของวัฒนธรรมพระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การเผยแพร่ และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยกับการพัฒนา ผลกระทบของ วัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย	

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๐๐๐ ๒๒๗	มนุษย์กับอารยธรรม (Man and Civilization)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบันความหมายของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการของ อารยธรรม ตะวันออกและตะวันตกในยุคต่าง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตกที่ก่อให้เกิดผลกระทบ และความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่างอารยธรรม ตะวันออกกับตะวันตกและอิทธิพลของอารยธรรมทั้งสองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	
๐๐๐ ๒๒๘	สันติศึกษา (Peace Education)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติ ของนักสันติวิธีทั้งตะวันออก ตะวันตกและศาสนาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรง อีกทั้ง พัฒนาทักษะในกระบวนการการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคม พหุวัฒนธรรมและมีขันติธรรมในการฟังและอยู่ร่วมกับศาสนาและชาติพันธุ์ต่าง ๆ อย่างสันติสุข	
๐๐๐ ๒๒๙	ภาวะผู้นำ (Leadership)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงศึกษาคุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับการใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็นที่ถูกต้องดีงามและความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์ คุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำ ผู้นำกับการสร้างความสัมพันธ์แห่ง กรรณา โดยอาศัยองค์ความรู้ภาวะผู้นำตามทฤษฎีตะวันตกและภาวะผู้นำในทาง พระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนภาวะผู้นำของบุคคลจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนางองค์กรทั้งในประเทศและระดับโลกที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและ เกิดสันติสุขแก่สังคมและชุมชนทั้งในประเทศและระดับโลก	
๐๐๐ ๒๓๐	หลักธรรมาภิบาล (Good Governance)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ความจำเป็นของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลัก ความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า	

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๐๐๐ ๒๓๑	การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสื่อและสื่อปลอม อิทธิพลของสื่อปลอมที่มีต่อสังคม การตรวจสอบข่าว เทคนิคการรู้เท่าทันข่าวปลอม การรู้เท่าทันสื่อชวนเชื่อต่างศาสนา อันได้แก่สื่อชวนเชื่อที่บิดเบือนหลักพุทธธรรม สื่อชวนเชื่อที่ใส่ร้ายบุคคลหรือองค์กร โดยใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือจนสร้างความขัดแย้งในสังคม	
๐๐๐ ๒๓๒	ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต รู้หน้าที่ของพลเมืองและรับผิดชอบต่อสังคมในการต่อต้านการทุจริต และ STRONG : จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ด้านการป้องกันการทุจริต	
๐๐๐ ๒๓๓	ศาสนาทั่วไป (General Religions)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความจำเป็น คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการ หลักในการศึกษาศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและจุดมุ่งหมายของศาสนาต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนาปัจจุบันอิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และท่าทีของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย	

๒. หมวดวิชาเฉพาะ ๑๐๕ หน่วยกิต

๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๐๐๐ ๑๓๔	วรรณกรรมพระพุทธศาสนา (Buddhist Literature)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาประวัติและพัฒนาการของวรรณกรรมบาลีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ศึกษาอยู่ในประเทศไทย โดยวิเคราะห์วรรณกรรมที่น่าสนใจ เช่น วิมุตติมรรค วิสุทธิมรรคหาวงศ์ ทีปวงศ์ ศาสนวงศ์ เตฎุมิกถา มังคลัตถทีปนี กาพย์มหาชาติ สังคิตยวงศ์ มงคลวิเสสเถา แก่นพุทธศาสน์ กรรมทีปนี พุทธธรรม พุทธวิทยา และพระไตรปิฎกฉบับสากล : วิถีธรรมจากพุทธปัญญา	
๐๐๐ ๑๓๕	พระไตรปิฎกศึกษา (Tipitaka Studies)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาประวัติและพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา โยชนา โครงสร้างและเนื้อหาจำเป็นของพระไตรปิฎก เช่น มหาวิภังค์ ภิกขุณีวิภังค์	

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	และมหาวัดคัมภีร์พระวินัยปิฎก พระสูตรจำเป็น เช่น พรหมชาลสูตร มหา ปรินิพพานสูตร มหาสติปัฏฐานสูตร จุฬกัมมวิมังคสูตรในพระสูตรตันตปิฎก ศึกษา สาระเบื้องต้นของปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป นิพพานในพระอภิธรรมปิฎก การสืบทอดโดยมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร ความเป็นมาของพระไตรปิฎกใน ประเทศไทย พระไตรปิฎกบาลีอักษรต่าง ๆ และประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา พระไตรปิฎก	
๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาบาลี (Pali)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาบาลีไวยากรณ์ ประกอบด้วย อักษรวิธี วจีวิภาค และหลักการแต่ง-แปลบาลี เบื้องต้น	
๐๐๐ ๒๓๗	ประวัติพระพุทธศาสนา (History of Buddhism)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาประวัติพระพุทธศาสนาในอินเดีย การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจากประเทศ อินเดียไปในประเทศต่าง ๆ ความจำเป็น ลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา ฐานะ และบทบาทของพระพุทธศาสนาในนานาประเทศ พระพุทธศาสนากับสังคม วัฒนธรรมในนานาประเทศ ขบวนการและองค์กรทางพระพุทธศาสนาในปัจจุบัน และทิศทางในอนาคต และบทบาทของคณะสงฆ์ไทยกับการสืบทอดพระพุทธศาสนา ตามพุทธปณิธานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	
๐๐๐ ๒๓๘	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา (Buddhist Festival and Traditions)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่จำเป็นทางพระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาลและสมัย หลังพุทธกาลความจำเป็น คุณค่าทางจริยธรรมของเทศกาลและพิธีกรรม เทศกาล และพิธีกรรมจำเป็นทางพระพุทธศาสนาที่ถือปฏิบัติในประเทศไทยตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน อิทธิพลของเทศกาลและพิธีกรรมนั้น ๆ ที่มีต่อสังคมไทย	
๐๐๐ ๒๓๙	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ (Dhamma in English)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กันแพร่หลายในภาษาอังกฤษ และ หนังสือที่จำเป็นทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้เป็นภาษาอังกฤษ ฝึก ทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	
๐๐๐ ๑๔๐	กรรมฐาน ๑ (Buddhist Meditation I)	๓ (๒-๒-๕)
	ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ ประโยชน์และวิธีการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมภาติ ๓ รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ วสี ๕ นิเวศน์ ๕ อุปกิเลส ๑๖ และฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่ง	

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	และสอบอารมณ์	
๐๐๐ ๒๔๑	กรรมฐาน ๒ (Buddhist Meditation II)	๓ (๒-๒-๕)
	ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวภิกษุวิปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะหลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์	
๐๐๐ ๓๔๒	กรรมฐาน ๓ (Buddhist Meditation III)	๓ (๒-๒-๕)
	ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปรับอินทรีย์ ๕ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ วิปลาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์	
๐๐๐ ๔๔๓	กรรมฐาน ๔ (Buddhist Meditation IV)	๓ (๒-๒-๕)
	ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐานและธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวนการเกิดของไตรสิกขาและไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์	

๒.๒ วิชาแกนศาสนาและปรัชญา ๓๓ หน่วยกิต

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๑๑๒ ๓๐๑	อภิปรัชญา (Metaphysics)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความหมายและขอบข่ายของอภิปรัชญาในบริบททางอภิปรัชญาของนักปรัชญาตะวันตกและตะวันออก	
๑๑๒ ๓๐๒	ญาณวิทยา (Epistemology)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎีญาณวิทยา ธรรมชาติ บ่อเกิด ขอบเขตของความรู้ วิธีการแสวงหาความรู้ และหลักเกณฑ์ตัดสินความรู้ของนักปรัชญาตะวันตกและตะวันออก	
๑๑๒ ๓๐๓	จริยศาสตร์ (Ethics)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎีสำคัญทางจริยศาสตร์ เกี่ยวกับเกณฑ์การตัดสินความดี คุณธรรม คุณค่าของชีวิต และการประยุกต์จริยศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๑๑๒ ๓๐๔	สุนทรียศาสตร์ (Aesthetics)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความหมาย ขอบข่าย ประวัติ พัฒนาการสุนทรียศาสตร์ ทฤษฎีพื้นฐาน และการตัดสินคุณค่าทางศิลปะจากยุคโบราณจนถึงปัจจุบันทั้งตะวันตกและตะวันออก	
๑๑๒ ๓๐๕	ปรัชญาอินเดียสมัยโบราณ (Ancient Indian Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาแนวคิดทางปรัชญาของคัมภีร์พระเวท อุปนิษัท และภควัทคีตา ปรัชญา นาสติกะ และปรัชญาอัสติกะ	
๑๑๒ ๓๐๖	ปรัชญาตะวันตกสมัยโบราณ (Ancient Western Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาประวัติและพัฒนากำเนิดแนวคิดทางปรัชญาตะวันตกยุคโบราณของนักปรัชญากรีกยุคเริ่มแรก ยุครุ่งเรือง และยุคเสื่อม	
๑๑๒ ๓๐๗	ศาสนาในจีน ญี่ปุ่นและเกาหลี (Religion in China, Japan and Korea)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาศาสนาในประเทศจีน เกาหลีและญี่ปุ่น โดยเฉพาะศาสนาพุทธ ศาสนาเต๋า ศาสนาขงจื้อ ศาสนาชินโต และอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อสังคม	
๑๑๒ ๓๐๘	ศาสนาคริสต์ (Christianity)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษากำเนิด พัฒนาการ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ ประเด็นสำคัญของคัมภีร์พันธสัญญาเดิม คัมภีร์พันธสัญญาใหม่ พิธีกรรม การเผยแผ่ และโครงสร้างการบริหารของนิกายต่าง ๆ ในศาสนาคริสต์	
๑๑๒ ๓๐๙	ศาสนาอิสลาม (Islam)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษากำเนิด พัฒนาการ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ ประเด็นสำคัญของคัมภีร์อัลกุรอาน พิธีกรรม การเผยแผ่ และโครงสร้างการบริหารของนิกายต่าง ๆ ในศาสนาอิสลาม	
๑๑๒ ๓๑๐	ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู (Brahmanism-Hinduism)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษากำเนิด พัฒนาการ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ ประเด็นสำคัญของคัมภีร์คัมภีร์พระเวท คัมภีร์อุปนิษัท ภควัทคีตา พิธีกรรม การเผยแผ่ และโครงสร้างการบริหารของนิกายต่าง ๆ ในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู	
๑๑๒ ๓๑๑	การเคลื่อนไหวใหม่ทางศาสนา (New Religious Movements)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษารูปแบบทางศาสนาในการเคลื่อนไหวทางสังคมผ่านวัฒนธรรม องค์กร และชาติพันธุ์ และการเคลื่อนไหวใหม่ทางศาสนาที่มีอิทธิพลต่อโลกปัจจุบัน	

๒.๓ วิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา ๓๓ หน่วยกิต

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๑๑๒ ๔๑๒	พุทธปรัชญา (Buddhist Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาวิเคราะห์หมโนทัศน์สำคัญในพุทธปรัชญา ด้านอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ ตลอดจนวิเคราะห์อิทธิพลของหมโนทัศน์เหล่านี้ต่อแนวคิดสำคัญๆ ในทางปรัชญา	
๑๑๒ ๔๑๓	ตรรกศาสตร์สัญลักษณ์ (Symbolic Logic)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความหมายลักษณะ และสัญลักษณ์ที่ใช้ในตรรกศาสตร์ ความสัมพันธ์ และความแตกต่างจากตรรกศาสตร์แบบเดิม ญัตติ ข้ออ้างเหตุผล ค่าความจริง ความจริงเชิงตรรกะ ความสมเหตุสมผล การใช้สัญลักษณ์และวิธีทดสอบความสมเหตุสมผลแบบต่าง ๆ ตารางความจริง และข้ออ้างเหตุผลในตรรกศาสตร์ของญัตติ และตรรกศาสตร์ภาคินิเทศ	
๑๑๒ ๔๑๔	ปรัชญาวิเคราะห์ (Analytic Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาประวัติ พัฒนาการของปรัชญาวิเคราะห์ และศึกษาวิเคราะห์ผลงานของนักปรัชญาวิเคราะห์	
๑๑๒ ๔๑๕	สัมมนาปรัชญาและศาสนา (Seminar in Philosophy and Religions)	๓ (๓-๐-๖)
	สัมมนาทางวิชาการในประเด็นปัญหาด้านปรัชญาและศาสนา ด้วยวิธีการอภิปราย เสวนาแลกเปลี่ยนทัศนะในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน	
๑๑๒ ๔๑๖	ปรัชญาศาสนา (Philosophy of Religion)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาลักษณะ และขอบเขตของปรัชญาศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา กับศาสนา มนุษย์กับศาสนา ภาษาศาสนา ประสบการณ์ทางศาสนา ความมีอยู่ของความชั่ว สิ่งสูงสุด ความมีอยู่ของพระเจ้า	
๑๑๒ ๔๑๗	ศึกษาอิสระทางปรัชญาและศาสนา (Independent Study in Philosophy and Religions)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาค้นคว้าวิจัยทางปรัชญาและศาสนา ที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางปรัชญาและศาสนา โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา	
๑๑๒ ๔๑๘	ศาสนากับสันติภาพ (Religion and Peace)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาแนวคิด หลักคำสอนทางศาสนาที่เกี่ยวกับสันติภาพ บทบาทของศาสนา ในการส่งเสริมสร้างสรรค์สันติภาพ การประยุกต์หลักคำสอนทางศาสนาในการสร้างสันติภาพ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา	

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๑๑๒ ๔๑๙	ศาสนากับภาวะผู้นำ (Religion and Leadership)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาทฤษฎีภาวะผู้นำทั่วไป ภาวะผู้นำตามแนวคิดของศาสนา คำสอนทางศาสนาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้นำ บทบาทของศาสนาที่มีต่อการพัฒนาภาวะผู้นำ และอิทธิพลของศาสนาที่มีต่อพฤติกรรมของผู้นำ	
๑๑๒ ๔๒๐	ศาสนากับสถานภาพของสตรี (Religion and Women's Status)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาวิเคราะห์สถานภาพ ศักยภาพและบทบาทของสตรีในคัมภีร์ทางศาสนา แนวคิดสิทธิสตรีในศาสนา และวิเคราะห์บทบาทสตรีในการเข้าร่วม ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมหรือพิธีกรรมทางศาสนาและการดำรงรักษาศาสนา	
๑๑๒ ๔๒๑	ภาษาศาสนา (Language of Religion)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาบทบาทและความหมายของภาษาที่ใช้ในศาสนา วิเคราะห์ปัญหาทางภาษาและการตีความที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมสำคัญทางศาสนาในทัศนะของนักคิดคนสำคัญ	
๑๑๒ ๔๒๒	ศาสนาเปรียบเทียบ (Comparative Religion)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของศาสนาในประเด็นสำคัญ เช่น การกำเนิด ศาสดา นิกาย พิธีกรรม หลักคำสอน การเผยแผ่ ลักษณะเด่นของศาสนา เป้าหมายสูงสุดของศาสนา เทวนิยมกับอเทวนิยม	

๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขา ๙ หน่วยกิต

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๑๑๒ ๓๒๓	ปรัชญาไทย (Thai Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดภูมิปัญญาไทยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในแต่ละยุค แนวคิดของนักปราชญ์ และภูมิปัญญาชาวบ้าน	
๑๑๒ ๓๒๔	ปรัชญาเปรียบเทียบ (Comparative Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาด้านอภิปรัชญา ญาณวิทยา และจริยศาสตร์ ในแง่ความเหมือนและความต่างของนักปรัชญา และแนวคิดในปรัชญาตะวันตกและตะวันออก	
๑๑๒ ๓๒๕	ปรัชญาหลังนวยุค (Postmodern Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษากระบวนทัศน์ทางปรัชญาหลังนวยุค และวิเคราะห์วรรณกรรม หลังนวยุค	

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๑๑๒ ๓๒๖	จริยศาสตร์ประยุกต์ (Applied Ethics)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยศาสตร์ในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน ทั้งในระดับบุคคลและสังคม การตัดสินใจเชิงจริยธรรมโดยการประยุกต์หลักการและทฤษฎีทางจริยศาสตร์	
๑๑๒ ๓๒๗	ปรัชญาสังคมและการเมือง (Social and Political Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความหมายและขอบข่ายของปรัชญาสังคมและการเมือง ทฤษฎีทางสังคมและการเมืองในทางปรัชญาทั้งตะวันตกและตะวันออก กำเนิดและพัฒนาการของสังคม การกำเนิดรัฐ ทฤษฎีสัญญาประชาคม ระบบการเมืองและการบริหารรัฐ แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค ความยุติธรรม และแนวคิดเกี่ยวกับสังคมและการเมืองในพระพุทธศาสนา	
๑๑๒ ๓๒๘	ปรัชญาการศึกษา (Philosophy of Education)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาประวัติ และแนวคิดทางการศึกษาของปรัชญาสำนักต่าง ๆ และปรัชญาการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาไทย	
๑๑๒ ๔๒๘	ศาสตร์แห่งการตีความ (Hermeneutics)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาการตีความแบบตะวันตกและตะวันออก โดยเน้นคัมภีร์ทางศาสนา และอิทธิพลแนวคิดปรัชญาที่นำไปสู่รูปแบบการตีความคำสอนทางศาสนาที่เหมาะสมกับยุคสมัย	
๑๑๒ ๔๒๙	ปรัชญาอัตถิภาวนิยม (Philosophy of Existentialism)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทางปรัชญาที่สำคัญของนักคิดกลุ่มอัตถิภาวนิยม เช่น ภาวะมนุษย์ เสรีภาพ กาละ ในปรัชญาของเฮอเรน เกียร์เกการ์ด, เฟดริค นิตส์เช, อันแบร์ กามูส์ และฌอง-ปอล ซาทร์	
๑๑๒ ๔๓๐	ปรัชญาประวัติศาสตร์ (Philosophy of History)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาขอบข่ายและเนื้อหาปรัชญาประวัติศาสตร์ วิเคราะห์ความจริง และข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ ศึกษาปรัชญาประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์ของนักปรัชญา	
๑๑๒ ๔๓๑	ปรัชญาอินเดียร่วมสมัย (Contemporary Indian philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาปรัชญาอินเดียร่วมสมัยของสวามี रामกฤษณะ สวามี วิเวกานันทะ รพินทรนาถฐากูร์ ศรีอรพินโท มหาตมคานธี ราธกฤษณัน กฤษณจันทะ ภัฏฐาจารย์ และอัมเบตการ์	

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๑๑๒ ๔๓๒	ปรัชญาตะวันตกสมัยกลาง (Medieval Western Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาปรัชญาตะวันตกสมัยกลางของเซนต์ออกัสติน เซนต์แอนเซล์ม ปีเตอร์ อเบลาร์ด เซนต์ โทมัส อควีนาส ดุนส์ สโคตัส และวิลเลียม แห่งออกคัม	
๑๑๒ ๔๓๓	ปรัชญาตะวันตกสมัยใหม่ (Modern Western Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาปรัชญาตะวันตกสมัยใหม่ของเรอเน เดการ์ตส์ สปีโนซา ไบบ์นิซ ฟรานซิส เบคอน โทมัส ฮอบส์ จอห์น ล็อก เบิร์กลีย์ เดวิด ฮูม ค้านท์ โซเพนเฮร์เออร์	
๑๑๒ ๓๓๕	ศาสนาในอาเซียน (Religions in Asean)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาหลักคำสอนและวิถีปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนาในประชาคมอาเซียนที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนและประชาชนในประชาคมอาเซียน	
๑๑๒ ๓๓๖	ศาสนากับวัฒนธรรม (Religion and Culture)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับวัฒนธรรม บ่อเกิดของศาสนาในฐานะเป็นวัฒนธรรม ศาสนากับวัฒนธรรมในฐานะเป็นปรากฏการณ์ร่วมทางสังคม วิทยาและมานุษยวิทยา ตลอดจนอิทธิพลของศาสนาในฐานะเป็นบ่อเกิดของวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ	
๑๑๒ ๓๓๗	ศาสนากับภูมิปัญญาท้องถิ่น (Religion and Local Wisdom)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาหลักคำสอนของแต่ละศาสนาที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และสอดคล้องกับภูมิปัญญาในท้องถิ่น	
๑๑๒ ๓๓๘	จิตวิทยาศาสนา (Psychology of Religion)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาแนวคิดจิตวิทยาในศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดและทฤษฎีจิตวิทยากับหลักคำสอนในศาสนา คำสอนเกี่ยวกับกาย จิตและพฤติกรรมทางศาสนา อิทธิพลของคำสอนในศาสนาที่มีต่อวิถีคิดและพฤติกรรมของมนุษย์	
๑๑๒ ๓๓๙	สานเสวนาทางศาสนา (Religious Dialogue)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาทฤษฎี กระบวนการสานเสวนาในศาสนา และปฏิบัติการสานเสวนาระหว่างศาสนา	
๑๑๒ ๓๔๐	ศาสนากับการพัฒนาวิชาชีพ (Religions and Professional Development)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาหลักคำสอนของศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาและวิชาชีพและบทบาทขององค์กรศาสนาที่มีต่อการสร้างและส่งเสริมการพัฒนามนุษย์และสังคม	

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๑๑๒ ๔๔๑	ศาสนากับรัฐศาสตร์ (Religion and Political Science)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาแนวคิดและหลักคำสอนของศาสนาที่สัมพันธ์กับแนวคิดหรือทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ บทบาท หน้าที่และอิทธิพลของศาสนาที่มีต่อการเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับการเมืองการปกครอง และการนำหลักคำสอนทางศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการเมืองการปกครอง	
๑๑๒ ๔๔๒	ศิลปะทางศาสนา (Religious Arts)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาศรัทธาในศาสนาในฐานะที่เป็นแรงบันดาลใจของศิลปิน ปรัชญาธรรมที่แสดงออกในทางวรรณศิลป์ ศิลปวัตถุต่าง ๆ เชิงสัญลักษณ์ เช่น ประติมากรรม จิตรกรรม และสถาปัตยกรรม อิทธิพลของศาสนาที่มีต่อผลงานของศิลปินที่มีชื่อเสียงในอดีตจนถึงปัจจุบัน	
๑๑๒ ๔๔๓	ศาสนากับโลกปัจจุบัน (Religion and Current World)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาบทบาทของศาสนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา อาชีพ ศิลปวัฒนธรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่มีต่อสถานการณ์ในโลกปัจจุบัน	
๑๑๒ ๔๔๔	การใช้เหตุผลทางปรัชญา (Philosophical Reasoning)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษารูปแบบการใช้เหตุผล การนิยามความหมาย ยุติติประพจน์ในแบบต่างๆ หลักการและวิธีการให้เหตุผลในพระพุทธศาสนา	
๑๑๒ ๔๔๕	การเผยแผ่ศาสนาในโลกปัจจุบัน (Propagation of Religions in Current World)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาหลักการ รูปแบบ และวิธีการเผยแผ่ของพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน ศาสนาคริสต์ อิสลาม พราหมณ์-ฮินดู ซิกข์ และลัทธิความเชื่อในสมัยปัจจุบัน	
๑๑๒ ๔๔๖	ศาสนากับประชาธิปไตย (Religion and Democracy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาแนวคิดประชาธิปไตยในศาสนา และหลักคำสอนของศาสนาที่ส่งเสริมและสอดคล้องกับรูปแบบการปฏิบัติตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	

ภาคผนวก ข

ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา

พ.ศ.๒๕๖๐ กับ พ.ศ. ๒๕๖๕

**ตารางเปรียบเทียบการปรับปรุงของหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๖๐ กับ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕**

โครงสร้างหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๖๐		โครงสร้างหลักสูตรปรับปรุง ๒๕๖๕	หมายเหตุ
รหัสและชื่อหลักสูตร รหัสหลักสูตร : ๒๕๓๘๑๘๕๑๑๐๐๘๒๘ ภาษาไทย : พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in Philosophy	รหัสและชื่อหลักสูตร รหัสและสูตร : ๒๕๓๘๑๘๕๑๑๐๐๘๑๗ ภาษาไทย : พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนา ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in Religion	รหัสและชื่อหลักสูตร รหัสหลักสูตร : xxxxxxxxxxxxxxxxx ภาษาไทย: พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา ศาสนา และปรัชญา ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in Religion and Philosophy	รวม ๒ หลักสูตรเป็น ๑ หลักสูตร
ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ชื่อเต็ม (ไทย) : พุทธศาสตร บัณฑิต (ปรัชญา) ชื่อย่อ (ไทย) : พธ.บ. (ปรัชญา) ชื่อเต็ม (อังกฤษ) : Bachelor of Arts (Philosophy) ชื่อย่อ (อังกฤษ) : B.A. (Philosophy)	ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ชื่อเต็ม (ไทย) : พุทธศาสตร บัณฑิต (ศาสนา) ชื่อย่อ (ไทย) : พธ.บ.(ศาสนา) ชื่อเต็ม (อังกฤษ) : Bachelor of Arts (Religion) ชื่อย่อ (อังกฤษ) : B.A. (Religion)	ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ชื่อเต็ม (ไทย) : พุทธศาสตรบัณฑิต (ศาสนา และปรัชญา) ชื่อย่อ (ไทย) : พธ.บ. (ศาสนาและปรัชญา) ชื่อเต็ม (อังกฤษ) : Bachelor of Arts (Religion and Philosophy) ชื่อย่อ (อังกฤษ) : B.A. (Religion and Philosophy)	รวม ๒ หลักสูตรเป็น ๑ หลักสูตร
ปรัชญาของหลักสูตร หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา มุ่งให้ความรู้ และความเข้าใจทฤษฎีของ ปรัชญา สร้างบัณฑิตที่รับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมี เหตุผล สามารถนำความรู้ทาง ปรัชญาไปประยุกต์ใช้เพื่อ ประโยชน์ตนเองและสังคม	ปรัชญาของหลักสูตร หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนา มุ่งสืบสานและ ศึกษาความสำคัญของศาสนา และปรัชญาของศาสนาต่าง ๆ เชิงบูรณาการกับประยุกต์ใช้ใน การแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม และประเทศต่อไป	ปรัชญาของหลักสูตร หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนา และปรัชญา มุ่งให้ความรู้และความเข้าใจ หลักการทางศาสนาและปรัชญา สร้างบัณฑิตที่ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผลและ เข้าใจชีวิตที่ดั่งงามตามหลักศาสนา สามารถนำ ความรู้ทางศาสนและปรัชญาไปประยุกต์ใช้เพื่อ ประโยชน์ตนเองและสังคม	ปรับปรุงและ แก้ไข

โครงสร้างหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๖๐		โครงสร้างหลักสูตรปรับปรุง ๒๕๖๕	หมายเหตุ
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์	ปรับปรุงและแก้ไข
(๑) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในปรัชญา สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์และวิจัยวิชาการด้านปรัชญาทั้งตะวันออกและตะวันตกได้อย่างแตกฉาน (๒) เพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถนำปรัชญาไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับศาสตร์สมัยใหม่ ในการพัฒนาชีวิตและสังคม (๓) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้นำสังคมด้านจิตใจและปัญญา	(๑) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในทางศาสนา สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัย และวิจัยวิชาการด้านศาสนาต่าง ๆ ได้อย่างแตกฉานชัดเจน (๒) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้นำสังคมด้านจิตใจและสติปัญญา (๓) เพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถพัฒนาชีวิต และสร้างเสริมสันติภาพแก่สังคมทุกระดับและนำไป ประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและพัฒนาประเทศ ตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า	(๑) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในศาสนาและปรัชญา สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์งานวิชาการด้านปรัชญาได้อย่างแหลมคม และเข้าใจลึกซึ้งในศาสนาทั้งในด้านประวัติความเป็นมาและหลักคำสอน (๒) เพื่อผลิตบัณฑิต ให้สามารถนำหลักศาสนาและปรัชญาไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชีวิตและสังคม (๓) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้นำสังคมด้านจิตใจและปัญญา	

ตารางเปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา

พ.ศ. ๒๕๖๐ กับ พ.ศ. ๒๕๖๕

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป		
หลักสูตร พ.ศ.๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๕	หมายเหตุ
วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต	วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต	
๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม ๒ (๒-๐-๔) (Man and Society) ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคมตามหลักการทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบัน	๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม [๓ (๓-๐-๖)] (Man and Society) ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคม ตามหลักการทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมและแนวทางการแก้ไขปัญหาสังคมแบบสันติวิธี ความเป็นพลเมือง และการสื่อสารทางสังคม ยุค New Normal	- เพิ่มเติมหน่วยกิต - ปรับแก้ไข คำอธิบายรายวิชา

<p>๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป ๒ (๒-๐-๔) (General Law)</p> <p>ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป ที่มาของระบบกฎหมาย ลักษณะทั่วไปและประเภทของกฎหมาย กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชน ที่เกี่ยวกับพระสงฆ์ กฎหมายที่พระสงฆ์ควรรู้ เป็นการเฉพาะ และกฎหมายศาสนาอื่น</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป [๓ (๓-๐-๖)] (General Law)</p> <p>ศึกษาวิวัฒนาการของกฎหมาย ความหมายและลักษณะของกฎหมาย ที่มาของกฎหมาย ประเภทของกฎหมาย การใช้กฎหมาย การยกเลิกกฎหมาย กฎหมายเกี่ยวกับบุคคล ครอบครัว มรดก ปินัยกรรม สัญญาประเภทต่างๆ ที่จำเป็น ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายอาญา ความรับผิดชอบในทางอาญา เหตุยกเว้นความผิดและเหตุยกเว้นโทษ เหตุลดโทษ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด กระบวนการยุติธรรมของไทย</p>	<p>- เพิ่มเติมหน่วยกิต - ปรับแก้ไข คำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๑๐๗ เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา (๒) (๒-๐-๔) (Technique of Higher Learning)</p> <p>ศึกษาเทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้ห้องสมุด การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต วิธีแสวงหาความรู้ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ การเขียนรายงานและภาคินพนธ์</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๑ ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้ [๓ (๓-๐-๖)] (Language Skills for Learning)</p> <p>ความรู้เกี่ยวกับภาษาและทักษะภาษาที่จำเป็นต่อการสื่อสาร หลักการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้และสืบค้นข้อมูล การสืบค้นข้อมูลท้องถิ่น และข้อมูลสารสนเทศ จากสื่อทุกประเภท การใช้ห้องสมุด วิธีการแสวงหาความรู้ การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ โดยใช้กระบวนการทักษะสัมพันธ์ทางภาษาในการสรุปความ ตีความวิเคราะห์ วิจารณ์และสังเคราะห์ นำเสนอเป็นลายลักษณ์อักษร วาจา และสื่อประสม</p>	<p>-รวมรายวิชาเทคนิคการศึกษา ระดับอุดมศึกษา และภาษากับการสื่อสาร -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อรายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -ย้ายเป็นวิชาเลือก</p>
<p>๐๐๐ ๑๑๔ ภาษากับการสื่อสาร ๒ (๒-๐-๔) (Language and Communication)</p> <p>ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษากับการสื่อสาร การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารผ่านทักษะการเรียนรู้ ภาษา ๔ ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และศึกษาระเบียบงานสารบรรณ</p>	<p>๐๐๐ ๒๐๔ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร [๓ (๓-๐-๖)] (English for Communications)</p> <p>ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในด้านการฟังและการพูด การอ่านและการเขียนเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การทักทาย การแนะนำตัว การแสดงออกทางความรู้สึกและความคิดเห็นการแสดงบทบาทสมมติ ศึกษาโครงสร้างและการใช้ไวยากรณ์เพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>-รวมรายวิชาภาษาอังกฤษเบื้องต้นและภาษาอังกฤษขั้นสูง -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อรายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๐๘ ปรัชญาเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) (Introduction to Philosophy)</p> <p>ศึกษาความหมายและขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา ศาสนาและ</p>	<p>๐๐๐ ๒๐๕ ปรัชญาเบื้องต้น [๓ (๓-๐-๖)] (Introduction to Philosophy)</p> <p>ศึกษาความหมาย ขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา สาขาปรัชญา สาระจำเป็นของปรัชญา</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบายรายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>

<p>วิทยาศาสตร์ สาขาปรัชญา และสาระจำเป็นของปรัชญาสาขาต่าง ๆ พัฒนาการของปรัชญาตะวันออกและปรัชญาตะวันตก</p>	<p>สาขาต่าง ๆ พัฒนาการของปรัชญาตะวันออกและปรัชญาตะวันตก หลักการและวิธีให้เหตุผลทางปรัชญา</p>	
<p>๐๐๐ ๒๑๐ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) (Introduction to Logic) ศึกษานิยาม คำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วิชาค การนิยาม ความหมาย ญัตติประพจน์ในแบบ ต่าง ๆ การแบ่ง ญัตติ ความเป็นปฏิปักษ์แห่งญัตติ ญัตติผสม การให้เหตุผล ปรัตถานูมานและปฤจฉาวาที่แบบต่าง ๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจากบทสนทนาของพระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือในสูตรอื่น ๆ บทสนทนาในคัมภีร์กถาวัตถุ ญาณวิทยาของนิกายสรวาสตีวาท วิชาชวาที่ของนาคารชุน เปรียบเทียบ ความเหมือนและความต่างระหว่างตรรกศาสตร์ตะวันตก กับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการ เชนตรรกในคัมภีร์</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๓ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น [๓ (๓-๐-๖)] (Introduction to Logic) ศึกษานิยาม คำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วิชาค การนิยาม ความหมาย ญัตติประพจน์ในแบบ ต่าง ๆ การแบ่ง ญัตติ ความเป็นปฏิปักษ์แห่งญัตติ ญัตติผสม การให้เหตุผล ปรัตถานูมานและปฤจฉาวาที่แบบต่าง ๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจากบทสนทนาของพระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือในสูตรอื่น ๆ บทสนทนาในคัมภีร์ กถาวัตถุ ญาณวิทยาของนิกายสรวาสตีวาท วิชาชวาที่ของนาคารชุน เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างตรรกศาสตร์ตะวันตกกับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการเชนตรรกในคัมภีร์</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -ย้ายเป็นวิชาเลือก</p>
<p>๐๐๐ ๑๐๙ ศาสนาทั่วไป ๒ (๒-๐-๔) (General Religions) ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความจำเป็น คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการหลักในการศึกษาศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและจุดมุ่งหมายของศาสนาต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนาปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลกวิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และท่าทีของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย</p>	<p>๐๐๐ ๒๓๓ ศาสนาทั่วไป [๓ (๓-๐-๖)] (General Religions) ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความจำเป็น คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการหลักในการศึกษาศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและจุดมุ่งหมายของศาสนาต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนาปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลกวิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และท่าทีของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -ย้ายเป็นวิชาเลือก</p>
<p>๐๐๐ ๑๑๕ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) (Introduction to Linguistics) ศึกษาความหมายของภาษาและภาษาศาสตร์ สาขาของวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัทศาสตร์ (Phonetics) สรศาสตร์ (Phonemics) สัทอักษรสากล สัทอักษรไทย และหลักวิเคราะห์ภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๐ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น [๓ (๓-๐-๖)] (Introduction to Linguistics) ศึกษาความเป็นมา ความหมาย ความจำเป็น แนวคิดและทฤษฎีทางวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ศึกษาและวิเคราะห์ภาษาตามแนวภาษาศาสตร์</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบายรายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -ย้ายเป็นวิชาเลือก</p>

วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต	วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต	หมายเหตุ
<p>๐๐๐ ๑๓๙ คณิตศาสตร์เบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) (Basic Mathematics)</p> <p>ศึกษาหลักพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ข้อความ ประโยค เปิด ประพจน์ ตัวบ่งชี้ปริมาณ ค่าความจริง ตัวเชื่อม ข้อความ และนิเสธ การหาค่าความจริง การสมมูลกัน การให้เหตุผล เซต ความหมายเซต ประเภทเซต เซตย่อย การเท่ากันของเซต การดำเนินการของเซต พีชคณิตของเซต และการประยุกต์เซต จำนวนจริง ระบบจำนวนจริงคุณสมบัติของจำนวนจริง สมการ อสมการ ค่าสัมบูรณ์ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน ฟังก์ชันเชิงซ้อน แมตริกซ์ การดำเนินการแมตริกซ์การเท่ากัน การบวก การคูณ ดีเทอร์มิแนนต์อินเวอร์ส แมตริกซ์</p>	<p>๐๐๐ ๒๐๖ คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย [๓ (๓-๐-๖)] (Mathematics and Statistics for Research)</p> <p>ศึกษาพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ตัวบ่งชี้เชิงปริมาณ เซต การให้เหตุผล ระบบและคุณสมบัติของจำนวนจริง สมการและอสมการ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน เมทริกซ์ หลักพื้นฐานทางสถิติ การรวบรวมข้อมูล การแจกแจง ความถี่ และการหาค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางสถิติแบบบรรยาย สถิติทดสอบ การทดสอบสมมติฐาน รูปแบบการวิจัย การออกแบบการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป การเขียนโครงร่างการวิจัยและการเขียนรายงานผลการวิจัย</p>	<p>-รวมรายวิชา คณิตศาสตร์เบื้องต้น และ สถิติเบื้องต้น และการวิจัย</p> <p>-เปลี่ยนรหัสวิชา</p> <p>-เปลี่ยนชื่อรายวิชา</p> <p>-เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๓๘ สถิติเบื้องต้นและการวิจัย ๒ (๒-๐-๔) (Basic Statistics and Research)</p> <p>ศึกษาหลักพื้นฐานทางสถิติ การจัดเก็บข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การแจกแจงความถี่ การหาค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง การกระจายปกติ และความเบ้ ส่วนเบี่ยงเบนความแปรปรวน ความน่าจะเป็น ค่าสถิติ Z T และ F ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง การทดสอบสมมติฐาน การวิจัยลักษณะและประเภท การวิจัย ขั้นตอนการวิจัย รูปแบบการวิจัย การเขียนโครงร่างการวิจัยและการเขียนรายงานผลการวิจัย</p>		
<p>๐๐๐ ๑๐๓ การเมืองกับการปกครองของไทย ๒ (๒-๐-๔) (Thai Politics and Government)</p> <p>ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง พัฒนาการการเมืองการปกครองของไทย สถาบันทางการเมือง และการปกครองของไทย กระบวนการทางการเมืองของไทย การจัดระเบียบการปกครองของไทยและพระพุทธ ศาสนากับการเมืองการ</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๗ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง [๓ (๓-๐-๖)] (Introduction to Politics and Government)</p> <p>ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง พัฒนาการการเมืองการปกครอง สถาบันทางการเมือง กระบวนการทางการเมืองและการปกครอง การจัดระเบียบการปกครอง ปัญหาและอุปสรรคทางการเมืองและแนวคิดพระพุทธศาสนากับการเมืองการปกครอง</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา</p> <p>-เปลี่ยนชื่อรายวิชา</p> <p>-เพิ่มเติมหน่วยกิต</p> <p>-ปรับแก้ไข</p> <p>คำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๑๐๔ เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ๒ (๒-๐-๔) (Economics in Daily Life)</p> <p>ศึกษาหลักการเบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์ ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน รูปแบบต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจ การทำงานของกลไกราคาในตลาดบทบาทของภาครัฐและ</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๘ เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น [๓ (๓-๐-๖)] (Introduction to Economics)</p> <p>ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ระบบเศรษฐกิจ อุปสงค์ อุปทานการกำหนดราคาดุลยภาพ พฤติกรรมผู้บริโภค ทฤษฎีการผลิต ตลาดในระบบเศรษฐกิจรายได้ประชาชาติ การเงิน วัฏจักรเศรษฐกิจ</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา</p> <p>-ปรับเปลี่ยนชื่อรายวิชา</p> <p>-เพิ่มเติมหน่วยกิต</p> <p>-ปรับแก้ไข</p> <p>คำอธิบายรายวิชา</p>

<p>ภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ เงินตราและสถาบันการเงิน เน้นการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันในเรื่องที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาและศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ</p>	<p>ดุลการค้าและดุลการชำระเงิน การพัฒนาเศรษฐกิจ ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันและเทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจ บทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ โครงสร้างเศรษฐกิจ ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทย และแนวทางแก้ไข และศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ</p>	
<p>๐๐๐ ๑๐๕ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ๒ (๒-๐-๔) (Man and Environment) ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และบทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๔ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม [๓ (๓-๐-๖)] (Man and Environment) ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และบทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๐๖ เหตุการณ์โลกปัจจุบัน ๒ (๒-๐-๔) (Current World Affairs) ศึกษาเหตุการณ์จำเป็นที่เกิดขึ้นในโลกทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์จำเป็นของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๕ เหตุการณ์โลกปัจจุบัน [๓ (๓-๐-๖)] (Current World Affairs) ศึกษาเหตุการณ์จำเป็นที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์จำเป็นของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบันศึกษาเหตุการณ์จำเป็นที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์จำเป็นของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๑๖ ภาษาอังกฤษเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) (Basic English) ศึกษากฎเกณฑ์และการใช้ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการใช้คำนำหน้านาม (Article) การใช้กาล (Tense) การสร้างประโยค (Sentence) การใช้บุรพบท (Preposition) สันธาน (Conjunction) ฝึกทักษะเบื้องต้นในการฟัง พูด อ่านและเขียนในลักษณะที่สัมพันธ์กัน เน้นด้านการอ่านและความเข้าใจภาษาอังกฤษ ซึ่งมีรูปประโยคและคำศัพท์ต่าง ๆ</p>		<p>-รวมเป็นรายวิชา ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร -ย้ายเป็นวิชาบังคับ</p>

<p>๐๐๐ ๑๑๗ ภาษาอังกฤษชั้นสูง ๒ (๒-๐-๔) (Advanced English) ศึกษาโครงสร้างประโยคตามหลักไวยากรณ์และฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน เน้นการอ่าน การเขียนและความเข้าใจข้อความภาษาอังกฤษ ซึ่งมีคำศัพท์และโครงสร้างประโยคสัมพันธ์กับเอกสารที่ใช้ศึกษา</p>		<p>-รวมเป็นรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร -ย้ายเป็นวิชาบังคับ</p>
<p>๐๐๐ ๑๑๘ ภาษาล้านสกฤตเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) (Basic Sanskrit) ศึกษาโครงสร้างของภาษาล้านสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลงอักษรและเสียง การเขียน การอ่านคำศัพท์ ส่วนประกอบ ของนามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์สระการันต์ สระสนธิ บุรุษสรรพนาม นิยมสรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วน ประกอบของกริยาอาชยาด การประกอบรูปเป็นอาชยาด กรรตุวาจก จากธาตุ การแจกรูปกริยา แปลและแต่งประโยค ล้านสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๖ ภาษาล้านสกฤตเบื้องต้น [๓ (๓-๐-๖)] (Basic Sanskrit) ศึกษาโครงสร้างของภาษาล้านสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลงอักษรและเสียง การเขียน การอ่านคำศัพท์ ส่วนประกอบของนามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์สระการันต์ สระสนธิ บุรุษสรรพนาม นิยมสรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของกริยาอาชยาด การประกอบรูปเป็นอาชยาด กรรตุวาจกจากธาตุ การแจกรูปกริยา แปลและแต่งประโยค ล้านสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๑๙ ภาษาล้านสกฤตชั้นสูง ๒ (๒-๐-๔) (Advanced Sanskrit) ศึกษานามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์ พยัญชนะการันต์ พยัญชนะสนธิ สังขยาศัพท์ อัพยศัพท์ กริยาศัพท์ การประกอบรูปเป็นอาชยาดกรรตุวาจกจากธาตุ กริยาอาชยาดกรรตวาจก ภาววาจก นิชันทกรรตวาจก นิชันทกรรตวาจก การสลับเปลี่ยนประโยคกรรตวาจกเป็นกรรตวาจก ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ แปลและแต่งประโยค ล้านสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๗ ภาษาล้านสกฤตชั้นสูง [๓ (๓-๐-๖)] (Advanced Sanskrit) ศึกษานามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์ พยัญชนะการันต์ พยัญชนะสนธิ สังขยาศัพท์ อัพยศัพท์ กริยาศัพท์ การประกอบรูปเป็นอาชยาดกรรตวาจกจากธาตุ กริยา อาชยาดกรรตวาจก ภาววาจก นิชันทกรรตวาจก นิชันทกรรตวาจก การสลับเปลี่ยนประโยคกรรตวาจกเป็นกรรตวาจก ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ แปลและแต่งประโยค ล้านสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ ที่ได้ศึกษา</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๒๐ ภาษาไทยเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) (Basic Thai) ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทยฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ฟัง พูด ทักทาย ขอขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดงความหมายรูปธรรมและนามธรรม</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๘ ภาษาไทยเบื้องต้น [๓ (๓-๐-๖)] (Basic Thai) ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทยฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ฟัง พูด ทักทาย ขอขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดงความหมายรูปธรรมและนามธรรม</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>

รูปธรรมและนามธรรม		
<p>๐๐๐ ๑๒๑ ภาษาไทยชั้นสูง ๒ (๒-๐-๔) (Advanced Thai)</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟังข่าวจากวิทยุโทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่านหนังสือพิมพ์ และตำราวิชาการ การเขียนบทความและฝึกแต่งภาพย กลอน โคลง ฉันทในภาษาไทย</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๙ ภาษาไทยชั้นสูง [๓ (๓-๐-๖)] (Advanced Thai)</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟังข่าวจากวิทยุโทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่านหนังสือพิมพ์และตำราวิชาการ การเขียนบทความและฝึกแต่งภาพย กลอน โคลง ฉันท ในภาษาไทย</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๒๘ ภาษาจีนเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) (Basic Chinese)</p> <p>ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่านการเขียน ภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๐ ภาษาจีนเบื้องต้น [๓ (๓-๐-๖)] (Basic Chinese)</p> <p>ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่านการเขียนภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๒๙ ภาษาจีนชั้นสูง ๒ (๒-๐-๔) (Advanced Chinese)</p> <p>ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๑ ภาษาจีนชั้นสูง [๓ (๓-๐-๖)] (Advanced Chinese)</p> <p>ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๓๐ ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) (Basic Japanese)</p> <p>ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยคฝึกการอ่าน เขียน ภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๒ ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น [๓ (๓-๐-๖)] (Basic Japanese)</p> <p>ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยคฝึกการอ่าน เขียน ภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๓๑ ภาษาญี่ปุ่นชั้นสูง ๒ (๒-๐-๔) (Advanced Japanese)</p> <p>ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๓ ภาษาญี่ปุ่นชั้นสูง [๓ (๓-๐-๖)] (Advanced Japanese)</p> <p>ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๓๕ ภาษาฮินดีเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) (Basic Hindi)</p> <p>ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยคฝึกการฟัง-อ่าน-เขียน-สนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๔ ภาษาฮินดีเบื้องต้น [๓ (๓-๐-๖)] (Basic Hindi)</p> <p>ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยคฝึกการฟัง-อ่าน-เขียน-สนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>

<p>๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาฮินดีชั้นสูง ๒ (๒-๐-๔) (Advanced Hindi) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้น การสนทนา โดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๕ ภาษาฮินดีชั้นสูง [๓ (๓-๐-๖)] (Advanced Hindi) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้น การสนทนา โดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๑๑ วัฒนธรรมไทย ๒ (๒-๐-๔) (Thai Culture) ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทยประเภทของวัฒนธรรม พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การ เผยแพร่และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทย กับการพัฒนา ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อ วัฒนธรรมไทย</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๖ วัฒนธรรมไทย [๓ (๓-๐-๖)] (Thai Culture) ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทยประเภทของวัฒนธรรม พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การ เผยแพร่และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทย กับการพัฒนา ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อ วัฒนธรรมไทย</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๑๒ มนุษย์กับอารยธรรม ๒ (๒-๐-๔) (Man and Civilization) ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่ สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน ความหมายของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการ ของอารยธรรมตะวันออกและตะวันตกในยุคต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ ก่อให้เกิดผลกระทบและความคิดสร้างสรรค์ใน รูปแบบต่างๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่าง อารยธรรม ตะวันออกกับตะวันตก และอิทธิพลของอารยธรรมทั้ง สองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๗ มนุษย์กับอารยธรรม [๓ (๓-๐-๖)] (Man and Civilization) ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่ สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน ความหมาย ของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการของอารยธรรม ตะวันออกและตะวันตกในยุคต่างๆ ความสัมพันธ์ ระหว่างโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ก่อให้เกิด ผลกระทบและความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่าง อารยธรรมตะวันออกกับ ตะวันตก และอิทธิพลของอารยธรรมทั้งสองที่มีต่อ สังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๐๑ ชีวิตกับจิตวิทยา ๒ (๒-๐-๔) (Life and Psychology) ศึกษาพัฒนาการและองค์ประกอบของชีวิต ความสัมพันธ์ของจิตวิทยากับการดำรงชีวิต วิเคราะห์ คุณสมบัติของจิตใจลักษณะต่างๆ ผลของสุขภาพจิตที่ มีต่อพฤติกรรมของมนุษย์และการดำรงอยู่ร่วมกันใน สังคมและสิ่งแวดล้อม</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๙ จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตน [๓ (๓-๐-๖)] (Psychology for Self- Development) ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางจิตวิทยาและหลัก ธรรมทาง พระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความ เข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถวิเคราะห์ตนเองและ ผู้อื่น มีทักษะในการสื่อสาร สร้างสัมพันธภาพและ ทำงานเป็นทีม</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -ปรับเปลี่ยนชื่อ รายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -ปรับแก้ไข คำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๒๔๑ วิทยาศาสตร์กายภาพและประยุกต์ วิทยา ๒ (๒-๐-๔) (Physical Science and Technology)</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๒ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ [๓ (๓-๐-๖)] (Modern Science and Technology)</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -ปรับเปลี่ยนชื่อ รายวิชา</p>

<p>ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติและผลงานของนักวิทยาศาสตร์ในยุคสมัยต่าง ๆ ความคิดเกี่ยวกับเอกภพ ระบบสุริยะ เทคโนโลยี เทคโนโลยีทางการเกษตรเทคโนโลยีอุตสาหกรรม การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การขนส่ง การสื่อสาร เทคโนโลยีภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวันพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์</p>	<p>ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติและผลงานของนักวิทยาศาสตร์ในยุคต่าง ๆ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวัน วิทยาศาสตร์ประยุกต์ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ หลักพื้นฐานทางเทคโนโลยี กระบวนการใช้เทคโนโลยี อย่างสร้างสรรค์ เทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีอุตสาหกรรม เทคโนโลยีภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยี</p>	<p>-เพิ่มเติมหน่วยกิต - ปรับแก้ไข คำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๒๔๒ พื้นฐานคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสารสนเทศ ๒ (๒-๐-๔) (Introduction to Computer and Information Technology) ศึกษาบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประวัติของคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร องค์ประกอบของคอมพิวเตอร์ ระบบดิจิทัล ภาษาคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ประเภทต่างๆ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ระบบการประมวลผล การวิเคราะห์ออกแบบและพัฒนาระบบข้อมูลและการบริหารข้อมูล เครือข่ายและการสื่อสาร อินเทอร์เน็ต และเว็ลด์ไวด์เว็บ ภัยคุกคามและความมั่นคงของระบบ จริยธรรมและสังคมไซเบอร์</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๓ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล [๓ (๓-๐-๖)] (Computer and Digital Technology) มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล องค์ประกอบระบบคอมพิวเตอร์ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ความปลอดภัย กฎหมาย และจริยธรรมในสังคมดิจิทัล มีทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ต สื่อ และการสื่อสารยุคดิจิทัล และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดหาเอกสาร ตารางคำนวณ การนำเสนอข้อมูลได้ และรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคต</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -ปรับเปลี่ยนชื่อรายวิชา - เพิ่มเติมหน่วยกิต - ปรับแก้ไข คำอธิบายรายวิชา -ย้ายเป็นวิชาบังคับ</p>
<p>๐๐๐ ๒๖๔ สันติศึกษา ๒ (๒-๐-๔) (Peace Education) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติของนักสันติวิธีทั้งตะวันออก ตะวันตกและศาสนาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรง อีกทั้งพัฒนาทักษะในกระบวนการการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีสันติธรรมในการฟังและอยู่ร่วมกับศาสนาและชาติพันธุ์ต่าง ๆ อย่างสันติสุข</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๘ สันติศึกษา [๓ (๓-๐-๖)] (Peace Education) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติของนักสันติวิธีทั้งตะวันออก ตะวันตกและศาสนาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรง อีกทั้งพัฒนาทักษะในกระบวนการการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีสันติธรรมในการฟังและอยู่ร่วมกับศาสนาและชาติพันธุ์ต่าง ๆ อย่างสันติสุข</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๖๕ หลักธรรมาภิบาล ๒ (๒-๐-๔) (Good Governance) ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ความจำเป็นของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือหลักนิติธรรม หลัก</p>	<p>๐๐๐ ๒๓๐ หลักธรรมาภิบาล [๓ (๓-๐-๖)] (Good Governance) ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ความจำเป็นของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลัก</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>

คุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า	คุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลัก ความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า	
๐๐๐ ๒๖๖ ภาวะผู้นำ ๒ (๒-๐-๔) (Leadership) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำการ เปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงศึกษา คุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับการ ใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็นที่ถูกต้องดี งามและความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์คุณธรรมและ จริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำ ผู้นำกับการสร้าง ความสัมพันธ์แห่งกรุณา โดยอาศัยองค์ความรู้ภาวะ ผู้นำตามทฤษฎีตะวันตกและภาวะผู้นำในทาง พระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนภาวะผู้นำของบุคคล จำเป็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรทั้งในประเทศ และระดับโลกที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ และเกิดสันติสุขแก่สังคมและชุมชนทั้งในประเทศและ ระดับโลก	๐๐๐ ๒๒๙ ภาวะผู้นำ [๓ (๓-๐-๖)] (Leadership) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำการ เปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงศึกษา คุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับ การ ใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็น ที่ถูกต้องดี งามและความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์คุณธรรมและ จริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำ ผู้นำกับการสร้าง ความสัมพันธ์แห่งกรุณา โดยอาศัยองค์ความรู้ภาวะ ผู้นำตามทฤษฎีตะวันตกและภาวะผู้นำในทาง พระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนภาวะผู้นำของบุคคล จำเป็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรทั้งในประเทศ และระดับโลกที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและ เกิด สันติสุขแก่สังคมและชุมชนทั้งในประเทศและ ระดับโลก	-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต
	๐๐๐ ๒๓๑ การรู้เท่าทันสื่อ [๓ (๓-๐-๖)] (Media Literacy) ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสื่อและสื่อปลอม อิทธิพลของสื่อ ปลอมที่มีต่อสังคม การตรวจสอบข่าว เทคนิคการรู้เท่า ทันข่าวปลอม การรู้เท่าทันสื่อชวนเชื่อต่างศาสนา อัน ได้แก่สื่อชวนเชื่อ ที่บิดเบือนหลักพุทธธรรม สื่อชวนเชื่อ ที่ใส่ร้ายบุคคลหรือองค์กร โดยใช้ศาสนา เป็นเครื่องมือจนสร้างความขัดแย้งในสังคม	-เพิ่มเติมรายวิชา
	๐๐๐ ๒๓๒ ความรับผิดชอบต่อสังคม [๓ (๓-๐-๖)] (Social Responsibility) ศึกษาเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วน ตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมความละเอียด และความไม่ ทนต่อการทุจริต รู้หน้าที่ของพลเมืองและรับผิดชอบต่อ ต่อสังคมในการต่อต้านการทุจริต และ STRONG : จิต พอเพียงต่อต้านการทุจริต โดยใช้การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดความรู้ ความ เข้าใจ ทักษะ เจตคติ ด้านการป้องกันการทุจริต	-เพิ่มเติมรายวิชา

กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา		
หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
<p>๑. กลุ่มวิชาภาษาบาลีและพุทธศาสนา จำนวน ๑๔ หน่วยกิต</p> <p>๒. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป จำนวน ๑๒ หน่วยกิต</p> <p>๓. กลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ จำนวน ๔ หน่วยกิต</p>	<p>วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต</p>	<p>- ปรับโครงสร้างเป็น ไม่มีกลุ่มย่อย</p>
<p>๐๐๐ ๑๔๔ วรรณคดีบาลี ๒ (๒-๐-๔) (Pali Literature) ศึกษาประวัติความหมายประเภทและพัฒนาการ ของคัมภีร์พระไตรปิฎกอรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา โยชนาและปกรณ์วิเสส วรรณกรรมบาลีในประเทศไทย ไทยและคุณค่าของวรรณกรรมบาลี ต่อสังคมไทย</p>	<p>๐๐๐ ๑๓๔ วรรณกรรมพระพุทธศาสนา [๓ (๓-๐-๖)] (Buddhist Literature) ศึกษาประวัติและพัฒนาการของวรรณกรรมบาลีตั้งแต่ อดีตจนถึงปัจจุบัน และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ ศึกษาอยู่ในประเทศไทย โดยวิเคราะห์วรรณกรรมที่ น่าสนใจ เช่น วิมุตติมรรค วิสุทธิมรรค มหาวงศ์ ทิป วงศ์ศาสนวงศ์ เตภูมิกถา มังคลัตถทีปนี กายัมมหาชาติ สังคีตยวงค์ มงคลวิเสสกถา แก่นพุทธศาสน์ กรรมทีปนี พุทธธรรม พุทธวิทยา และพระไตรปิฎกฉบับสากล: วิถี ธรรมจากพุทธปัญญา</p>	<p>- รวบรวมวิชา วรรณคดีบาลี/ งานวิจัยและ วรรณกรรมทาง พระพุทธ ศาสนา</p>
<p>๐๐๐ ๒๖๓ งานวิจัยและวรรณกรรมทาง พระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔) (Research and Literary Works on Buddhism) ศึกษางานวิจัยทางพระพุทธศาสนา และ วรรณกรรม ทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิเคราะห์วรรณกรรมทาง พระพุทธศาสนาที่น่าสนใจ เช่น เตภูมิกถาของ พญาลิไท มังคลัตถทีปนีของพระสิริมังคลาจารย์ กายัมมหาชาติของพระเจ้าทรงธรรม สังคีตยวงค์ ของสมเด็จพระวันรัต (แก้ว) วัดพระเชตุพน พระ มงคลวิเสสกถาของสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรม พระยาวชิรญาณวโรรส แก่นพุทธศาสน์ ของ พุทธทาส กรรมทีปนีของพระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร) พุทธธรรมของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) พุทธวิทยาของอาจารย์พร รัตน สุวรรณ และงานวิจัยและวรรณกรรมทาง พระพุทธศาสนา ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย</p>		

หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
<p>๐๐๐ ๑๔๗ พระไตรปิฎกศึกษา ๒ (๒-๐-๔) (Tipitaka Studies)</p> <p>ศึกษากำเนิด ความเป็นมาและพัฒนาการของ คัมภีร์พระไตรปิฎก การจำแนกโครงสร้างและ เนื้อหาสาระพระไตรปิฎก คำอธิบายโดยย่อของ พระอรรถกถาจารย์ การศึกษาสืบทอดโดยมุขปาฐะ และลายลักษณ์อักษร ลำดับคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ความเป็นมาของพระไตรปิฎกในประเทศไทย และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาพระไตรปิฎก</p>	<p>๐๐๐ ๑๓๕ พระไตรปิฎกศึกษา [๓ (๓-๐-๖)] (Tipitaka Studies)</p> <p>ศึกษาประวัติและพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกาอนุฎีกา โยชนา โครงสร้างและเนื้อหาสำคัญของพระไตรปิฎก เช่น มหาวิภังค์ภิกขุณีวิภังค์ และมหาวัตคฺในพระวินัยปิฎก พระสูตรสำคัญ เช่น พรหมชาลสูตรมหาปริณิพพานสูตร มหาสติปัฏฐานสูตร จุฬกัมมวิภังคสูตร</p> <p>ในพระสุตตันตปิฎก ศึกษาสาระเบื้องต้นของปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป นิพพาน ในพระอภิธรรมปิฎก การ สืบทอดโดยมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร ความเป็นมา ของพระไตรปิฎกในประเทศไทย พระไตรปิฎกบาลีอักษร ต่างๆ และประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาพระไตรปิฎก</p>	<p>- รวบรวมรายวิชา พระไตรปิฎกศึกษา/ พระวินัยปิฎก/ พระสุตตันตปิฎก/ พระอภิธรรมปิฎก -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๔๘ พระวินัยปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (Vinaya Pitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้าง ของพระวินัยปิฎก เลือกศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา สาระที่สำคัญในคัมภีร์มหาวิภังค์ ภิกขุณีวิภังค์ มหาวรรค จุลวรรค และปริวาร โดยอาศัยอรรถกถา และฎีกาประกอบ และประโยชน์ที่ได้รับจาก การศึกษาพระวินัยปิฎก</p>		
<p>๐๐๐ ๑๔๙ พระสุตตันตปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (Suttanta Pitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้าง ของพระสุตตันตปิฎกเลือกศึกษาวิเคราะห์พระสูตร ที่สำคัญ คือ พรหมชาลสูตร มหาปริณิพพาน สูตรอัครคัมภีร์สูตร รวมทั้งประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ จากนิกายทั้ง ๕ นิกาย คือ ทีฆนิกาย มัชฌิมนิกาย สังยุตตนิกาย อังคุตตรนิกาย และขุททกนิกาย โดย อาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ</p>		
<p>๐๐๐ ๒๕๐ พระอภิธรรมปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (Abhidhamma Pitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้าง ของพระอภิธรรมปิฎกเนื้อหาสาระ ประเด็นที่ น่าสนใจในพระอภิธรรมปิฎกทั้ง ๗ คัมภีร์ โดยเน้น ให้เข้าใจหลักปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป และ นิพพาน โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ</p>		

หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
<p>๐๐๐ ๑๔๕ บาลีไวยากรณ์ ๒ (๒-๐-๔) (Pali Grammar)</p> <p>ศึกษาการเขียน การอ่านภาษาบาลี ฐานกรณ์ การออกเสียงพยัญชนะสังโยค การเชื่อมอักษรด้วยสนธิ กิริโยปกรณ์ ประเภทและวิธีแจกคำนาม สังขยา อพยยศัพท์ กิริยาอาขยาต นามกิตก์ กิริยากิตก์ สมาสและทัทธิต</p>	<p>๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาบาลี [๓ (๓-๐-๖)] (Pali)</p> <p>ศึกษาบาลีไวยากรณ์ ประกอบด้วย อักษรวิธี วจีวิภาค และหลักการแต่ง-แปลบาลีเบื้องต้น</p>	<p>-รวมรายวิชา บาลีไวยากรณ์/ แต่งแปลบาลี -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๔๖ แต่งแปลบาลี ๒ (๒-๐-๔) (Pali Composition and Translation)</p> <p>ศึกษาการแต่งบาลี การแปลบาลีทั้งโดยอรรถและโดยพยัญชนะให้ถูกต้องตามหลักภาษา การแต่งและการแปลประโยคพิเศษและसानวนที่ควรทราบ การแปลบาลีเป็นไทยและแปลไทยเป็นบาลีจากหนังสือที่กำหนด</p>		
<p>๐๐๐ ๑๕๘ ประวัติพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔) (History of Buddhism)</p> <p>ศึกษาประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความสำคัญ และลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา การแยกนิกายของพระพุทธศาสนา การขยายตัวของพระพุทธศาสนาเข้าไปในนานาประเทศ และอิทธิพลของพระพุทธศาสนาต่อวัฒนธรรมในประเทศนั้นๆ รวมทั้งศึกษาขบวนการและองค์การใหม่ๆ ในวงการพระพุทธศาสนายุคปัจจุบันและอนาคต</p>	<p>๐๐๐ ๑๓๗ ประวัติพระพุทธศาสนา [๓ (๓-๐-๖)] (History of Buddhism)</p> <p>ศึกษาประวัติพระพุทธศาสนาในอินเดีย การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจากประเทศอินเดียไปในประเทศต่างๆ ความสำคัญ ลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา ฐานะและบทบาทของพระพุทธศาสนาในนานาประเทศ พระพุทธศาสนากับสังคมวัฒนธรรมในนานาประเทศ ขบวนการและองค์การทางพระพุทธศาสนาในปัจจุบัน และทิศทางในอนาคต และบทบาทของคณะสงฆ์ไทยกับการสืบพระพุทธศาสนาตามพุทธปณิธานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>-ปรับรายวิชาประวัติ พระพุทธ ศาสนา/ การปกครองคณะ สงฆ์ไทย -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๖๐ การปกครองคณะสงฆ์ไทย ๒ (๒-๐-๔) (Thai Sangha Administration)</p> <p>ศึกษาพัฒนาการของระบบการปกครองคณะสงฆ์ไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับต่างๆ กฎระเบียบ คำสั่งและประกาศที่สำคัญของคณะสงฆ์ การประชุม การปกครองและการบริหารในปัจจุบันสำหรับคณะสงฆ์ไทย</p>		
<p>๐๐๐ ๒๕๙ เทศกาลและพิธีกรรม- พระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔) (Buddhist Festival and Traditions)</p>	<p>๐๐๐ ๒๓๘ เทศกาลและพิธีกรรม-พระพุทธศาสนา [๓ (๓-๐-๖)] (Buddhist Festival and Traditions)</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>

หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ความหมายคุณค่าของเทศกาลและพิธีกรรมนั้น ๆ ให้สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง	ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ในสมัยพุทธกาลและสมัย หลังพุทธกาล ความสำคัญคุณค่าทางจริยธรรมของเทศกาลและพิธีกรรม เทศกาลและพิธีกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ถือปฏิบัติในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อิทธิพลของเทศกาลและพิธีกรรมนั้น ๆ ที่มีต่อสังคมไทย	-แก้ไขคำอธิบายรายวิชา
๐๐๐ ๒๖๑ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ ๒ (๒-๐-๔) (Dhamma in English) ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กันแพร่หลายในภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้ในภาษาอังกฤษ	๐๐๐ ๒๓๙ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ [๓ (๓-๐-๖)] (Dhamma in English) ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กันแพร่หลายในภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้เป็นภาษาอังกฤษ ฝึกทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -แก้ไขคำอธิบายรายวิชา
๐๐๐ ๒๖๒ ธรรมนิเทศ ๒ (๒-๐-๔) (Dhamma Communications) ศึกษาหลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ศิลปะการเขียนบทความการพูดในที่ชุมชน การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับการพูด การเทศนา การแสดงปาฐกถาธรรม การอภิปราย และการใช้สื่อประกอบการบรรยาย		ตัดออก
๐๐๐ ๑๕๑ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ (๒) (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation I) ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ วิธีการ และประโยชน์ของการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมาธิ ๓ รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ วสี ๕ นีวรณ ๕ อุปกิเลส ๑๖ ให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติและนำไปใช้ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๑ ระยะ นั่งกำหนด ๑ ระยะ หรือ ๒ ระยะ	๐๐๐ ๑๔๐ กรรมฐาน ๑ [๓ (๒-๒-๕)] (Buddhist Meditation I) ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ ประโยชน์และวิธีการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมาธิ ๓ รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ วสี ๕ นีวรณ ๕ อุปกิเลส ๑๖ และฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์	-ปรับปรุงรายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต
๐๐๐ ๑๕๒ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒ ๑ (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation II) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติกายานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะและวิปัสสนายานิกะ หลักธรรม	๐๐๐ ๒๔๑ กรรมฐาน ๒ [๓ (๒-๒-๕)] (Buddhist Meditation II) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวกายานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้	-ปรับปรุงรายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต

หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
ที่ควรรู้ ได้แก่ ศึกษาศาสตร์ ๓ วิชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นั่งกำหนด ๒ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	ได้แก่ ศึกษาศาสตร์ ๓ วิชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์	
<p>๐๐๐ ๒๕๓ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ (๒) (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation III)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปรับอินทรีย์ ๕ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ วิปลาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๓ ระยะ นั่งกำหนด ๓ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>๐๐๐ ๓๔๒ กรรมฐาน ๓ [๓ (๒-๒-๕)] (Buddhist Meditation III)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปรับอินทรีย์ ๕ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ วิปลาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน โดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>-ปรับปรุงรายวิชา</p> <p>-เปลี่ยนรหัสวิชา</p> <p>-เปลี่ยนชื่อวิชา</p> <p>-เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๕๔ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔ ๑ (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation IV)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวนการเกิดของไตรสิกขาและไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๔ ระยะ นั่งกำหนด ๔ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>๐๐๐ ๔๔๓ กรรมฐาน ๔ [๓ (๒-๒-๕)] (Buddhist Meditation IV)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐานและธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวนการเกิดของไตรสิกขาและไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>-รวมรายวิชา</p> <p>ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕/ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖</p> <p>-เปลี่ยนรหัสวิชา</p> <p>-เปลี่ยนชื่อวิชา</p> <p>-เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๓๕๕ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ (๒) (๑-๒-๔)(Buddhist Meditation V)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวนการเกิดดับของรูปนามตามแนวปฏิจจสมุปบาท หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ โพธิปักขยธรรม ๓๗ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๕ ระยะ นั่งกำหนด ๕ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>		
<p>๐๐๐ ๓๕๖ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖ ๑ (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation VI)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในพระสูตรที่เชื่อมโยงกับมหาสติปัฏฐานสูตร เช่น อปินณกสูตร สติสูตร อากาการบรรลุมรรคผลและคุณธรรมของพระอริยบุคคล ฝึกปฏิบัติวิปัสสนา</p>		ตัดออก

หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
กรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๖ ระยะ นั่งกำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์		
๐๐๐ ๔๕๗ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ ๑ (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation VII) ศึกษาวิธีการปฏิบัติกรรมฐาน สภาวธรรมที่เกิดดับ ในขณะ ปฏิบัติฯ วิธีแก้สภาวธรรมของสำนักปฏิบัติ ธรรมในสมัยปัจจุบัน เปรียบเทียบกับมหาสติปัฏ ฐานสูตรฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดิน จงกรม และนั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์		ตัดออก

วิชาแกนศาสนาและปรัชญา ๓๓ หน่วยกิต		
หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
๑๐๔ ๓๐๘ อภิปรัชญา ๓ (๓-๐-๖) (Metaphysics) ศึกษาความหมาย และขอบข่ายของอภิปรัชญา เน้น ทฤษฎีจิตนิยม วัตถุนิยม และธรรมชาตินิยม ทั้งตะวันออก และตะวันตก	๑๑๒ ๓๐๑ อภิปรัชญา ๓ (๓-๐-๖) (Metaphysics) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของอภิปรัชญาใน บริบททางอภิปรัชญาของนักปรัชญาตะวันตกและ ตะวันออก	-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา
๑๐๔ ๓๒๗ ญาณวิทยา ๓ (๓-๐-๖) (Epistemology) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของญาณวิทยา ความสัมพันธ์ระหว่างญาณวิทยากับอภิปรัชญา แนวคิดทางญาณวิทยานับจากอดีตถึงปัจจุบัน เน้น ประสบการณ์นิยม เหตุผลนิยม วมิตินิยม และปฏิบัติ นิยม	๑๑๒ ๓๐๒ ญาณวิทยา ๓ (๓-๐-๖) (Epistemology) ศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎีญาณวิทยา ธรรมชาติ บ่อเกิด ขอบเขตของความรู้ วิธีการแสวงหาความรู้ และ หลักเกณฑ์ตัดสินความรู้ของนักปรัชญาตะวันตกและ ตะวันออก	-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา
๑๐๔ ๓๒๖ จริยศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Ethics) ศึกษาแนวคิดทางจริยศาสตร์นับจากสมัยโบราณถึง ปัจจุบัน เน้นแนว ความคิดของอริสโตเติล, คานต์ มิลล์ สำนักสุขนิยม และอสุขนิยม แบบต่าง ๆ	๑๑๒ ๓๐๓ จริยศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Ethics) ศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎีสำคัญทางจริยศาสตร์ เกี่ยวกับ เกณฑ์การตัดสินความดี คุณธรรม คุณค่าของชีวิต และการประยุกต์จริยศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา
๑๐๔ ๓๒๘ สุนทรียศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Aesthetics) ศึกษาแนวคิดทางสุนทรียศาสตร์ที่สำคัญสองแขนงคือ ทฤษฎีศิลปะและทฤษฎีความงามนับตั้งแต่สมัยโบราณ จนถึงสมัยปัจจุบันทั้งตะวันออกและตะวันตก	๑๑๒ ๓๐๔ สุนทรียศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Aesthetics) ศึกษาความหมาย ขอบข่าย ประวัติ พัฒนาการ สุนทรียศาสตร์ ทฤษฎีพื้นฐาน และการตัดสินคุณค่า ทางศิลปะจากยุคโบราณจนถึงปัจจุบันทั้งตะวันตก และตะวันออก	-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา

หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
<p>๑๐๔ ๓๐๙ ปรัชญาอินเดียสมัยโบราณ ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Ancient Indian Philosophy)</p> <p>ศึกษาแนวคิดทางปรัชญาของคัมภีร์พระเวท อุปนิษัท และภควัทคีตา ประวัติ และหลักปรัชญานาสติกะ ๓ สำนัก และอาสติกะ ๖ สำนัก</p>	<p>๑๑๒ ๓๐๕ ปรัชญาอินเดียสมัยโบราณ ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Ancient Indian Philosophy)</p> <p>ศึกษาแนวคิดทางปรัชญาของคัมภีร์พระเวท อุปนิษัท และภควัทคีตา ปรัชญานาสติกะ และปรัชญาอาสติกะ</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา</p> <p>-แก้ไขคำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๔๑๑ ปรัชญาตะวันตกสมัยโบราณ ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Ancient Western Philosophy)</p> <p>ศึกษาความหมายของคำว่า ปรัชญา และ philosophy ประวัติแนวคิดของนักปรัชญากรีกสมัยโบราณ ได้แก่ ธาเลส (Thales) อานักซิมานเดอร์ (Anaximander) อานักซิเมเนส (Anaximenes) พิทากอรัส (Pythagoras) เฮราคลิตุส (Heraclitus) ปาร์มินิเดส (Parmenides) เซโนแห่งเอเลีย (Zeno of Elea) เอมเปโดเคลส (Empedocles) อานักซากอรัส (Anaxagoras) เดมอคริตุส (Democritus) โปรแทกอรัส (Protagoras) โซคราติส (Socrates) พลาโต (Plato) อาริสโตเติล (Aristotle) ลัทธิไซนิค (Cynicism) ลัทธิเอพิคิวเรียน (Epicurianism) ลัทธิสโตอิก (Stoicism) ลัทธิวิมตินิยม (Scepticism) และลัทธินีโอพลาโตนิสม์ (Neo-Platonism)</p>	<p>๑๑๒ ๓๐๖ ปรัชญาตะวันตกสมัยโบราณ ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Ancient Western Philosophy)</p> <p>ศึกษาประวัติและพัฒนาการแนวคิดทางปรัชญาตะวันตกยุคโบราณของนักปรัชญากรีกยุคเริ่มแรก ยุครุ่งเรือง และยุคเสื่อม</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา</p> <p>-แก้ไขคำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๓๐๑ พุทธจริยศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Buddhist Ethics)</p> <p>ศึกษาแนวคิดทางจริยศาสตร์ในระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูงสุด ของพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับคุณค่าแห่งพฤติกรรม เกณฑ์การตัดสินความดี-ชั่ว จุดหมายสูงสุด เพื่อเป็นพื้นฐานในการอธิบายตอบปัญหาทางจริยศาสตร์และปัญหาศีลธรรมในสังคม</p>		<p>ตัดออก</p>
<p>๑๐๔ ๔๑๐ ศาสนาในจีนเกาหลีและญี่ปุ่น ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Philosophy in China, Korea and Japan)</p> <p>ศึกษาประวัติและแนวคิดทางปรัชญาของจีน, เกาหลี และญี่ปุ่น ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>๑๑๒ ๓๐๗ ศาสนาในจีน ญี่ปุ่นและเกาหลี ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Religion in China, Japan and Korea)</p> <p>ศึกษาศาสนาในประเทศจีน ญี่ปุ่นและเกาหลี โดยเฉพาะศาสนาพุทธ ศาสนาเต๋า ศาสนาขงจื้อ</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา</p> <p>-เปลี่ยนรายชื้อวิชา</p> <p>-แก้ไขคำอธิบายรายวิชา</p>

หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
ความคิดของของเล่าจื๊อ, ขงจื๊อ, เม่งจื๊อ, ชุนจื๊อ, มอจื๊อ, อ๋นเพอยจื๊อ, เหมาเซตุง พระพุทธศาสนานิกายเซ็น	ศาสนาซินโต และอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อสังคม	
๑๐๓ ๓๐๖ พระพุทธศาสนาเถรวาท ๓ (๓-๐-๖) (Theravada Buddhism) ศึกษาประวัติ พัฒนาการ และหลักคำสอนของ พระพุทธศาสนาเถรวาท ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน		ตัดออก
๑๐๓ ๓๐๗ พระพุทธศาสนา มหายาน (Mahayana Buddhism) ศึกษาประวัติ พัฒนาการ และหลักคำสอนของ พระพุทธศาสนาเถรวาท ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน		ตัดออก
๑๐๓ ๓๐๘ ศาสนาคริสต์ ๓ (๓-๐-๖) (Christianity) ศึกษาความหมาย และขอบข่ายของอภิปรัชญา เน้น ทฤษฎีจิตนิยม วัตถุนิยม และธรรมชาตินิยม ทั้งตะวันออกและตะวันตก	๑๑๒ ๓๐๘ ศาสนาคริสต์ ๓ (๓-๐-๖) (Christianity) ศึกษากำเนิด พัฒนาการ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ ประเด็นสำคัญของคัมภีร์พันธสัญญาเดิม คัมภีร์พันธ สัญญาใหม่ พิธีกรรม การเผยแผ่ และโครงสร้างการ บริหารของนิกายต่าง ๆ ในศาสนาคริสต์	-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา
๑๐๓ ๔๐๙ ศาสนาอิสลาม ๓ (๓-๐-๖) (Islamism) ศึกษากำเนิด พัฒนาการ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ จาก คัมภีร์ทางศาสนา รวมถึงพิธีกรรมและวันสำคัญ ประเด็นสำคัญของคัมภีร์อัลกุรอาน พิธีกรรม เช่น พิธี ชะกาด การถือศีลอด ฮัจญ์ พิธีศัพ และการบริหาร	๑๑๒ ๓๐๙ ศาสนาอิสลาม ๓ (๓-๐-๖) (Islam) ศึกษากำเนิด พัฒนาการ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ ประเด็นสำคัญของคัมภีร์อัลกุรอาน พิธีกรรม การเผย แผ่ และโครงสร้างการบริหารของนิกายต่าง ๆ ใน ศาสนาอิสลาม	-เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อ ภาษาอังกฤษ -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา
๑๐๓ ๔๑๐ ศาสนาพราหมณ์- ฮินดู (Brahmanism-Hinduism) ศึกษากำเนิด พัฒนาการ โครงสร้าง เนื้อหาสาระจาก คัมภีร์ทางศาสนา รวมถึงพิธีกรรมและวันสำคัญ ประเด็นสำคัญของคัมภีร์พระเวทสังหิตา คัมภีร์ พราหมณะ อารัณยกะ อนุษัต ภาควทคีตา พิธีกรรม วันสำคัญและการบริหาร	๑๑๒ ๓๑๐ ศาสนาพราหมณ์- ฮินดู (Brahmanism-Hinduism) ศึกษากำเนิด พัฒนาการ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ ประเด็นสำคัญของคัมภีร์คัมภีร์พระเวท คัมภีร์ อนุษัต ภาควทคีตา พิธีกรรม การเผยแผ่ และ โครงสร้างการบริหารของนิกายต่างๆ ในศาสนา พราหมณ์-ฮินดู	-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา
๑๐๓ ๔๑๑ แนวคิดใหม่ทาง ศาสนา (New Religion Movement)	๑๑๒ ๓๑๑ การเคลื่อนไหวใหม่ ทางศาสนา (New Religious Movement)	-เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา ภาษาไทย

หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
ศึกษาแนวคิดใหม่ของศาสนาต่างๆ ทั้งตะวันออกและตะวันตกที่มีอิทธิพลต่อสังคมโลกปัจจุบัน	ศึกษารูปแบบทางศาสนาในการเคลื่อนไหวทางสังคมผ่านวัฒนธรรม องค์กรและชาติพันธุ์ และการเคลื่อนไหวใหม่ทางศาสนาที่มีอิทธิพลต่อโลกปัจจุบัน	-แก้ไขคำอธิบายรายวิชา
๑๐๓ ๓๑๓ ศาสนาเต๋า กับศาสนา ขงจื้อ (Tao and Confucianism) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมทางศาสนาเต๋ากับหลักธรรมทางศาสนาขงจื้อที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตในสังคม		ตัดออก
๑๐๓ ๔๑๕ ศาสนาโบราณ (Primitive Religions) ศึกษาความหมาย กำเนิด และการพัฒนาการของศาสนายุคแรกของมนุษย์ การนับถือธรรมชาติความเชื่ออำนาจลึกลับ มายาศาสตร์ ข้อห้าม พิธีกรรม การนับถือผี การบูชาสัตว์ บูชาบรรพบุรุษ เครื่องรางและศึกษาศาสนาของกลุ่มเมโสโปเตเมีย ศาสนาของชาวอียิปต์ และศาสนากรีก-โรมัน		ตัดออก

วิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา ๓๓ หน่วยกิต		
หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
๑๐๔ ๓๐๖ ปรัชญาพุทธเถรวาท (Theravada Buddhist Philosophy) ศึกษาประวัติ วรรณคดีและการพัฒนาปรัชญาพุทธเถรวาทในเรื่องอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ สังคม การเมือง และลัทธิปรัชญาร่วมสมัยของพระพุทธเจ้า	๑๑๒ ๔๑๒ พุทธปรัชญา (Buddhist Philosophy) ศึกษาวิเคราะห์มโนทัศน์สำคัญในพุทธปรัชญา ด้านอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ ตลอดจนวิเคราะห์อิทธิพลของมโนทัศน์เหล่านี้ต่อแนวคิดสำคัญๆ ในทางปรัชญา	-เปลี่ยนชื่อวิชา โดยรวมรายวิชาปรัชญาพุทธเถรวาท/ปรัชญาพุทธมหายาน -แก้ไขคำอธิบายรายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา
๑๐๔ ๓๐๗ ปรัชญาพุทธมหายาน (Mahayana Buddhist Philosophy) ศึกษาประวัติพัฒนาการและหลักปรัชญาพุทธมหายานสำนักต่าง ๆ ที่มีกำเนิดในอินเดีย ทิเบต จีน และญี่ปุ่น		

หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
<p>๑๐๔ ๔๑๘ ตรรกศาสตร์สัญลักษณ์ ๓ (๓-๐-๖) (Symbolic Logic)</p> <p>ศึกษาความหมายและลักษณะของตรรกศาสตร์ สัญลักษณ์ ความสัมพันธ์และความแตกต่างจากตรรกศาสตร์แบบเดิม ญัตติ ข้ออ้างเหตุผล ค่าความจริง ความจริงเชิงตรรกะ ความสมเหตุสมผล การใช้สัญลักษณ์ และวิธีทดสอบความสมเหตุสมผลแบบต่าง ๆ เช่นตารางความจริง ของญัตติเชิงซ้อน และข้ออ้างเหตุผลในตรรกศาสตร์ของญัตติ และตรรกศาสตร์ภาคนิเทศ</p>	<p>๑๑๒ ๔๑๒ ตรรกศาสตร์สัญลักษณ์ ๓ (๓-๐-๖) (Symbolic Logic)</p> <p>ศึกษาความหมายลักษณะ และสัญลักษณ์ที่ใช้ในตรรกศาสตร์ ความสัมพันธ์และความแตกต่างจากตรรกศาสตร์แบบเดิม ญัตติ ข้ออ้างเหตุผล ค่าความจริง ความจริงเชิงตรรกะ ความสมเหตุสมผล การใช้สัญลักษณ์และวิธีทดสอบความสมเหตุสมผลแบบต่าง ๆ ตารางความจริง และข้ออ้างเหตุผลในตรรกศาสตร์ของญัตติ และตรรกศาสตร์ภาคนิเทศ</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๔๒๕ ปรัชญาวิเคราะห์ ๒ (๒-๐-๔) (Analytical Philosophy)</p> <p>ศึกษาประวัติและพัฒนาการของปรัชญาวิเคราะห์สมัยปัจจุบัน เน้นงานของวิตก์เกนสไตน์, อันเฟรด แอร์, ชลิก เฟรเก เบอร์ทรันด์ รัสเซลล์</p>	<p>๑๑๒ ๔๑๔ ปรัชญาวิเคราะห์ ๓ (๓-๐-๖) (Analytical Philosophy)</p> <p>ศึกษาประวัติ พัฒนาการของปรัชญาวิเคราะห์ และศึกษาวิเคราะห์ผลงานของนักปรัชญาวิเคราะห์</p>	<p>-แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา -เพิ่มหน่วยกิต -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๔๑๖ สัมมนาปัญหาปรัชญา ๓ (๓-๐-๖) (Seminar on Problem of Philosophy)</p> <p>สัมมนาปัญหาทั่วไป และปัญหาปรัชญาในสังคมไทย ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญหรืออยู่ในความสนใจในปัจจุบัน</p>	<p>๑๑๒ ๔๑๕ สัมมนาปัญหาปรัชญาและศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Seminar in Philosophy and Religions)</p> <p>สัมมนาทางวิชาการในประเด็นปัญหาด้านปรัชญาและศาสนา ด้วยวิธีการอภิปราย เสวนาแลกเปลี่ยนทัศนะในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน</p>	<p>-แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา โดย รวมรายวิชา สัมมนาปรัชญา และสัมมนา ศาสนา -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๔๑๖ สัมมนาศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Seminar on Religions)</p> <p>สัมมนาเกี่ยวกับความหมายศาสนา กำเนิดของศาสนา มूलเหตุของศาสนา จากศาสนาโบราณ จนถึงความเชื่อเรื่องศาสนาปัจจุบัน หน้าที่และบทบาทของศาสนาที่มีต่อสังคม</p>	<p>๑๑๒ ๔๑๖ ปรัชญาศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of Religion)</p> <p>ศึกษาลักษณะ และขอบเขตของปรัชญาศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาศาสนา มนุษย์กับศาสนา ภาษาศาสนา ประสบการณ์ทางศาสนา อมตภาพของวิญญาณ ปัญหาความชั่วร้าย ปัญหาเรื่องสิ่งสูงสุด</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๔๑๙ ปรัชญาศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of Religion)</p> <p>ศึกษาลักษณะ และขอบเขตของปรัชญาศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาศาสนา มนุษย์กับศาสนา ภาษาศาสนา ประสบการณ์ทางศาสนา ความมีอยู่ของความชั่ว สิ่งสูงสุด ความมีอยู่ของพระเจ้า</p>	<p>๑๑๒ ๔๑๖ ปรัชญาศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of Religion)</p> <p>ศึกษาลักษณะ และขอบเขตของปรัชญาศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาศาสนา มนุษย์กับศาสนา ภาษาศาสนา ประสบการณ์ทางศาสนา ความมีอยู่ของความชั่ว สิ่งสูงสุด ความมีอยู่ของพระเจ้า</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา</p>

หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
<p>๑๐๔ ๓๐๒ พระพุทธศาสนากับปรัชญา ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Buddhism and Philosophy)</p> <p>ศึกษาลักษณะและขอบเขตของปรัชญาศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาศาสนา มนุษย์กับศาสนา ภาษาศาสนา ประสบการณ์ทางศาสนา อมตภาพของวิญญาน ปัญหาความชั่วร้าย ปัญหาเรื่องสิ่งสูงสุด</p>		ตัดออก
<p>๑๐๔ ๔๐๓ พุทธปรัชญากับสิ่งแวดล้อม ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Buddhist Philosophy and Environment)</p> <p>ศึกษาลักษณะและขอบเขตของปรัชญาศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาศาสนา มนุษย์กับศาสนา ภาษาศาสนา ประสบการณ์ทางศาสนา อมตภาพของวิญญาน ปัญหาความชั่วร้าย ปัญหาเรื่องสิ่งสูงสุด</p>		ตัดออก
<p>๑๐๔ ๔๐๔ พุทธปรัชญากับการบริหารจัดการ ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Buddhist Philosophy and Management)</p> <p>ศึกษาลักษณะและขอบเขตของปรัชญาศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาศาสนา มนุษย์กับศาสนา ภาษาศาสนา ประสบการณ์ทางศาสนา อมตภาพของวิญญาน ปัญหาความชั่วร้าย ปัญหาเรื่องสิ่งสูงสุด</p>		ตัดออก
<p>๑๐๑ ๔๑๗ ศึกษาอิสระทางปรัชญา ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Independent Study on Philosophy)</p> <p>ศึกษาค้นคว้าวิจัยภาคสนามทางปรัชญา ที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางปรัชญา โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา</p>	<p>๑๑๒ ๔๑๗ ศึกษาอิสระทางปรัชญาและศาสนา ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Independent Study in Philosophy and Religions)</p> <p>ศึกษาค้นคว้าวิจัยทางปรัชญาและศาสนา ที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางปรัชญาและศาสนา โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา</p>	-แก้ไขคำอธิบายรายวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชาโดย รวมรายวิชา สัมมนาปรัชญา และสัมมนา ศาสนา -เปลี่ยนรหัสวิชา
<p>๑๐๓ ๔๑๗ ศึกษาอิสระทางศาสนา ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Independent Study on Religions)</p>		

หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
ศึกษาค้นคว้าวิจัยภาคสนามทางศาสนา ที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางพระพุทธ-ศาสนาโดยความเห็นชอบและอยู่ในการควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา		
๑๐๓ ๓๒๑ ศาสนากับสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) (Religion and Peace) ศึกษาทฤษฎีสันติภาพ แนวคิด และหลักคำสอนของศาสนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสันติภาพ และบทบาทของศาสนาในการธำรง และส่งเสริมสันติภาพ	๑๑๒ ๔๑๘ ศาสนากับสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) (Religion and Peace) ศึกษาแนวคิด หลักคำสอนทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพ บทบาทของศาสนาในการส่งเสริมสร้างสรรค์สันติภาพ การประยุกต์หลักคำสอนทางศาสนาในการสร้างสันติภาพ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา	-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา
๑๐๓ ๓๒๓ ศาสนากับภาวะผู้นำ ๒ (๒-๐-๔) (Religion and Leadership) ศึกษาทฤษฎีภาวะผู้นำ แนวคิด คุณลักษณะ บทบาทขององค์กรศาสนาในการพัฒนาผู้นำ เช่น แร้งบันดาลใจทางศาสนากับภาวะผู้นำ คุณลักษณะของผู้นำตามหลักศาสนา บทบาทขององค์กรศาสนาในการพัฒนาผู้นำและการประยุกต์ศาสนาเพื่อสร้างภาวะผู้นำ	๑๑๒ ๔๑๙ ศาสนากับภาวะผู้นำ ๓ (๓-๐-๖) (Religion and Leadership) ศึกษาทฤษฎีภาวะผู้นำทั่วไป ภาวะผู้นำตามแนวคิดของศาสนา คำสอนทางศาสนาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้นำ บทบาทของศาสนาที่มีต่อการพัฒนาภาวะผู้นำ และอิทธิพลของศาสนาที่มีต่อพฤติกรรมของผู้นำ	-แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา -แก้ไขหน่วยกิต -เปลี่ยนรหัสวิชา
๑๐๓ ๔๓๐ ศาสนากับสถานภาพ ๓ (๓-๐-๖) ของสตรี (Religion and Women's Status) ศึกษาวิเคราะห์สถานภาพ ศักยภาพและบทบาทของสตรีในการเข้าร่วม ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมหรือพิธีกรรมทางศาสนาและการธำรงรักษาศาสนา	๑๑๒ ๔๒๐ ศาสนากับสถานภาพ ๓ (๓-๐-๖) ของสตรี (Religion and Women's Status) ศึกษาวิเคราะห์สถานภาพ ศักยภาพและบทบาทของสตรีในคัมภีร์ทางศาสนา แนวคิดสิทธิสตรีในศาสนา และวิเคราะห์บทบาทสตรีในการเข้าร่วม ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมหรือพิธีกรรมทางศาสนาและการธำรงรักษาศาสนา	-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา
๑๐๓ ๓๑๙ ภาษาศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Language of Religion) ศึกษาบทบาทและความหมายของภาษาที่ใช้ในศาสนา วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับภาษาศาสนาและการตีความภาษาศาสนาในทัศนะของนักคิดสำคัญ เช่น ลุควิก วิตเกินสไตน์ กิลเบิร์ตสไล และพุทธทาสภิกขุ เป็นต้น	๑๑๒ ๔๒๑ ภาษาศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Language of Religion) ศึกษาบทบาทและความหมายของภาษาที่ใช้ในศาสนา วิเคราะห์ปัญหาทางภาษาและการตีความที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมสำคัญทางศาสนาในทัศนะของนักคิดคนสำคัญ	-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา

หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
<p>๑๐๓ ๓๑๔ ศาสนาเปรียบเทียบ ๓ (๓-๐-๖) (Comparative Religion)</p> <p>ศึกษาเปรียบเทียบกำเนิดศาสนา ศาสดา นิกาย พิธีกรรม หลักคำสอน การเผยแผ่ของศาสนาหลักคำสอนของศาสนาเทวนิยมกับอเทวนิยม ในประเด็นสำคัญ เช่น กำเนิดศาสนา ศาสดา นิกาย พิธีกรรม และหลักคำสอนที่มีอิทธิพลต่อสังคม</p>	<p>๑๑๒ ๔๒๒ ศาสนาเปรียบเทียบ ๓ (๓-๐-๖) (Comparative Religion)</p> <p>ศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของศาสนาในประเด็นสำคัญ เช่น การกำเนิด ศาสดา นิกาย พิธีกรรม หลักคำสอน การเผยแผ่ ลักษณะเด่นของศาสนา เป้าหมายสูงสุดของศาสนาเทวนิยมกับอเทวนิยม</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๓๐๑ พระพุทธศาสนากับ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู (Buddhism and Brahmanism- Hinduism)</p> <p>ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับหลักธรรมทางศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู ที่มีอิทธิพลและมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตในสังคมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>		<p>ตัดออก</p>
<p>๑๐๓ ๓๐๒ พระพุทธศาสนากับ ศาสนาคริสต์ (Buddhism and Christianity)</p> <p>ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กับหลักธรรมทางศาสนาคริสต์ที่มีอิทธิพลและมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตในสังคม</p>		<p>ตัดออก</p>
<p>๑๐๓ ๓๐๓ พระพุทธศาสนากับ ศาสนาอิสลาม (Buddhism and Islam)</p> <p>ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างหลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับหลักธรรมทางศาสนาอิสลามที่มีอิทธิพลและมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตในสังคม</p>		<p>ตัดออก</p>
<p>๑๐๓ ๔๐๔ พระพุทธศาสนากับ ศาสนาขงจื้อ (Buddhism and Confucianism)</p> <p>ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับหลักธรรมทาง ศาสนาขงจื้อที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตในสังคม</p>		<p>ตัดออก</p>

หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
<p>๑๐๓ ๔๐๕ พระพุทธศาสนากับ ๒ (๒-๐-๔) แนวคิดใหม่ทางศาสนา (Buddhism and New Religion Movement)</p> <p>ศึกษาหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา เพื่อนำมาเปรียบเทียบและประยุกต์กับแนวคิดและความเชื่อใหม่ทางศาสนาตะวันออกและตะวันตก ที่มีวิวัฒนาการเป็นลัทธิที่มีอิทธิพลในปัจจุบัน</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๔๒๙ ศาสนากับคนรุ่นใหม่ ๓ (๓-๐-๖) (Religion and New Generations)</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์ความคิด ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม วิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ จากสถานการณ์ตามยุคสมัย ที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับหลักศาสนา ตลอดถึงมิติของศาสนาที่จะช่วยพัฒนาคนรุ่นใหม่ และแนวโน้มการเข้าถึง นับถือศาสนาของคนรุ่นใหม่ในปัจจุบัน</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๓๓๖ ศาสนากับปรัชญา ๒ (๒-๐-๔) (Religion and Philosophy)</p> <p>ศึกษาความเหมือนและความต่างระหว่างศาสนากับปรัชญา ท่าทีของศาสนาต่อปรัชญา ทศนะของนักปรัชญาที่มีต่อศาสนา และบูรณาการที่สอดคล้องระหว่างศาสนากับปรัชญา</p>		ตัดออก

วิชาเลือกเฉพาะสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา ๙ หน่วยกิต		
หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
<p>๑๐๔ ๔๒๑ ปรัชญาไทย ๓ (๓-๐-๖) (Thai Philosophy)</p> <p>ศึกษาแนวคิดภูมิปัญญาไทยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เช่นแนวคิดของนักปราชญ์ท้องถิ่น และภูมิปัญญาชาวบ้านที่ได้รับอิทธิพลจากคำสอนของศาสนา พราหมณ์และพระพุทธศาสนา</p>	<p>๑๐๒ ๓๒๓ ปรัชญาไทย ๓ (๓-๐-๖) (Thai Philosophy)</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดภูมิปัญญาไทยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในแต่ละยุค แนวคิดของนักปราชญ์ และภูมิปัญญาชาวบ้าน</p>	-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบายรายวิชา

หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
<p>๑๐๔ ๔๑๕ ปรัชญาเปรียบเทียบ ๓ (๓-๐-๖) (Comparative Philosophy)</p> <p>ศึกษาเปรียบเทียบปรัชญาตะวันตกกับปรัชญาตะวันออกด้านอภิปรัชญาญาณวิทยาและจริยศาสตร์ ในแง่ความเหมือนและความต่าง</p>	<p>๑๑๒ ๓๒๔ ปรัชญาเปรียบเทียบ ๓ (๓-๐-๖) (Comparative Philosophy)</p> <p>ศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาด้านอภิปรัชญาญาณวิทยา และจริยศาสตร์ ในแง่ความเหมือนและความต่างของนักปรัชญาและแนวคิดในปรัชญาตะวันตกและตะวันออก</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๓๒๐ ปรัชญาหลังนวยุค ๓ (๓-๐-๖) (Post Modern Philosophy)</p> <p>ศึกษากระบวนทัศน์ทางปรัชญาในยุคต่าง ๆ เช่น ปรัชญายุคโบราณ ปรัชญา ยุคกลางปรัชญายุคใหม่ และปรัชญาร่วมสมัย ในฐานะเป็นระบบเครือข่ายทางแนวคิดที่ไม่มีมีการแบ่งแยก แต่เป็นการค้นคว้าเพื่อแสวงหาจุดร่วมของโลกแห่งความคิดและความจริงทางปรัชญา</p>	<p>๑๑๒ ๓๒๕ ปรัชญาหลังนวยุค ๓ (๓-๐-๖) (Postmodern Philosophy)</p> <p>ศึกษากระบวนทัศน์ทางปรัชญาหลังนวยุค และวิเคราะห์วรรณกรรมหลังนวยุค</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๓๒๓ จริยศาสตร์ประยุกต์ ๓ (๓-๐-๖) (Applied Ethics)</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาทางจริยศาสตร์ ที่สำคัญในสังคมปัจจุบัน เช่น ปัญหาความผิดปกติทางเพศปัญหาโสเภณี ปัญหาการทำแท้ง ปัญหาการทำารุณยฆาต ปัญหาการซื้อขายอวัยวะ ปัญหาการใช้สัตว์เป็นเครื่องทดลอง ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาโคลนนิ่ง และเกณฑ์ตัดสินทางจริยศาสตร์ในปัจจุบัน</p>	<p>๑๑๒ ๓๒๖ จริยศาสตร์ประยุกต์ ๓ (๓-๐-๖) (Applied Ethics)</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยศาสตร์ในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน ทั้งในระดับบุคคลและสังคม การตัดสินใจเชิงจริยธรรมโดยการประยุกต์หลักการและทฤษฎีทางจริยศาสตร์</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๓๒๒ ปรัชญาสังคมและการเมือง (Social and Political Philosophy) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาความหมายและขอบข่ายของปรัชญาสังคมและการเมือง ทฤษฎีทางสังคมและการเมืองของตะวันตกและตะวันออก ปัญหาเรื่องรัฐ ระบบการเมือง สิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรม และทัศนะพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับสังคมและการเมือง</p>	<p>๑๑๒ ๓๒๗ ปรัชญาสังคมและการเมือง (Social and Political Philosophy) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาความหมายและขอบข่ายของปรัชญาสังคมและการเมือง ทฤษฎีทางสังคมและการเมืองในทางปรัชญาทั้งตะวันตกและตะวันออก กำเนิดและพัฒนาการของสังคม การกำเนิดรัฐ ทฤษฎีสัญญาประชาคม ระบบการเมือง และการบริหารรัฐ แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค ความยุติธรรม และแนวคิดเกี่ยวกับสังคมและการเมืองในพระพุทธศาสนา</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา</p>

หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
<p>๑๐๔ ๓๓๑ ปรัชญาการศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of Education)</p> <p>ศึกษาประวัติและแนวคิดทางการศึกษาของปรัชญาสำนักต่าง ๆ และปรัชญาการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาไทย</p>	<p>๑๑๒ ๓๒๘ ปรัชญาการศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of Education)</p> <p>ศึกษาประวัติ และแนวคิดทางการศึกษาของปรัชญาสำนักต่าง ๆ และปรัชญาการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาไทย</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๔๐๕ แนวคิดปรัชญาพอเพียง ๓ (๓-๐-๖) ในพระพุทธศาสนา (Concept of Sufficient Philosophy in Buddhism)</p> <p>ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับอิทธิพลจากพุทธปรัชญาซึ่งปรากฏในหลักธรรมต่าง ๆ เช่น หลักมัชฌิมาปฏิปทา หลักสันโดษ หลักพึ่งตนเอง หลักมัตตัญญูตา</p>	<p>๑๑๒ ๔๒๘ ศาสตร์แห่งการตีความ ๓ (๓-๐-๖) (Hermeneutics)</p> <p>ศึกษาการตีความแบบตะวันตกและตะวันออก โดยเน้นคัมภีร์ทางศาสนา และอิทธิพลแนวคิดปรัชญาที่นำไปสู่รูปแบบการตีความคำสอนทางศาสนาที่เหมาะสมกับยุคสมัย</p>	<p>-เปลี่ยนชื่อวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา -แก้ไขชื่อวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๔๓๐ ปรัชญาวิทยาศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of Science)</p> <p>ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญากับวิทยาศาสตร์ ความหมาย ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ การค้นพบ ทฤษฎี กฎวิทยาศาสตร์ ทศณะของนักปรัชญาที่มีต่อวิทยาศาสตร์ ปฏิจักษ์สัมพัทธ์กับทฤษฎีสัมพัทธ์ของไอน์สไตน์ และหลักอนันตตา กับทฤษฎีควอนตัม</p>	<p>๑๑๒ ๔๒๙ ปรัชญาอัตถิภาวนิยม ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of Existentialism)</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทางปรัชญาที่สำคัญของนักคิดกลุ่มอัตถิภาวนิยม เช่น ภาวะมนุษย์ เสรีภาพ กาละ ในปรัชญาของเซอร์เร็น เกียร์เกการ์ด, เฟดริก นิตส์เช, อับแบร์ กามูส์และฌอง-ปอล ซาทร์</p>	<p>-เปลี่ยนชื่อวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๓๓๒ ปรัชญาประวัติศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of History)</p> <p>ศึกษาขอบข่ายและเนื้อหาปรัชญาประวัติศาสตร์ วิเคราะห์ความจริงและข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ ศึกษาปรัชญาประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์ ตามแนวความคิดของคานท์, เฮอเฮเกล, คาร์ล มาร์กซ์ และ คาร์ล ปอบเปอร์</p>	<p>๑๑๒ ๔๓๐ ปรัชญาประวัติศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of History)</p> <p>ศึกษาขอบข่ายและเนื้อหาปรัชญาประวัติศาสตร์ วิเคราะห์ความจริง และข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ ศึกษาปรัชญาประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์ของนักปรัชญา</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๔๑๔ ปรัชญาอินเดียร่วมสมัย ๓ (๓-๐-๖) (Contemporary Indian Philosophy)</p> <p>แนวคิดทางปรัชญาและปรัชญาของสวามีรามกฤษณะ, วิเวกานันดะ, รพินทรนาถฐากูร์, ศรีอรพินโท, มหาตมคานธี, ราธกฤษณัน, กฤษณจันดะ, ภักฎาจารย์ และ อัมเบดการ์</p>	<p>๑๑๒ ๔๓๑ ปรัชญาอินเดียร่วมสมัย ๓ (๓-๐-๖) (Contemporary Indian Philosophy)</p> <p>ศึกษาปรัชญาอินเดียร่วมสมัยของสวามี รามกฤษณะ สวามี วิเวกานันดะ รพินทรนาถฐากูร์ ศรีอรพินโท มหาตมคานธี ราธกฤษณัน กฤษณจันดะ ภักฎาจารย์ และ อัมเบดการ์</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา</p>

หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
<p>๑๐๔ ๓๑๒ ปรัชญาตะวันตกสมัย กลาง (Medieval Western Philosophy)</p> <p>ศึกษาปรัชญาของเซนต์ ออกัสติน (St. Augustine) เอริเยนา (John Scotus Erigena) เซนต์ แอนเซล์ม (St. Anselm) ปีเตอร์ อาเบอบาร์ด (Peter Abelard) เซนต์ โทมัส อควินัส (St. Thomas Aquinas) ดุนส์ สโคตัส (Duns Scotus) และวิลเลียม แห่งออกคัม (William of Ockham)</p>	<p>๑๑๒ ๔๓๒ ปรัชญาตะวันตกสมัย กลาง (Medieval Western Philosophy)</p> <p>ศึกษาปรัชญาตะวันตกสมัยกลางของเซนต์ ออกัสติน เซนต์ แอนเซล์ม ปีเตอร์ อเบอบาร์ด เซนต์ โทมัส อควินัส ดุนส์ สโคตัส และวิลเลียม แห่งออกคัม</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๔๑๓ ปรัชญาตะวันตก สมัยใหม่ (Modern Western Philosophy)</p> <p>ศึกษาประวัติแนวคิดของนักปรัชญา ในลัทธิเหตุผลนิยม ได้แก่ เรอเน เดการ์ต สปีโนซา และไลบ์ นิซ นักปรัชญาในลัทธิประสบการณ์นิยม ได้แก่ ฟรานซิส เบคอน โทมัส ฮอบส์ จอห์น ล็อก เบิร์กเลีย และเดวิด ฮูม ประวัติและแนวคิดของคานท์ โชเพนเฮาร์ และนิตเช และศึกษาประวัติและแนวคิดของนักปรัชญาร่วมสมัยในสำนักจิตนิยมอังกฤษ สำนักจิตนิยมอิตาลี และอเมริกัน สำนักปฏิบัตินิยม สำนักวิวัฒนาการนิยม สำนักสังคมนิยม และสำนักอัตถิภาวนิยม</p>	<p>๑๑๒ ๔๓๔ ปรัชญาตะวันตก สมัยใหม่ (Modern Western Philosophy)</p> <p>ศึกษาปรัชญาตะวันตกสมัยใหม่ของเรอเน เดการ์ต สปีโนซา ไลบ์นิซ ฟรานซิส เบคอน โทมัส ฮอบส์ จอห์น ล็อก เบิร์กเลีย เดวิด ฮูม คานท์ โชเพนเฮาร์เออร์</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๓๒๔ ปรัชญาภาษา (Philosophy of Language)</p> <p>ศึกษาปรัชญาภาษาของนักปรัชญาคนสำคัญ เช่น วิทต์เกินสไตน์ เบอร์ทรันด์ รัสเซลล์ กิลเบิร์ต โรล์ อัลเฟรด จูลส์ แอร์ ทินนาคะ และธรรมกิริติ</p>		<p>ตัดออก</p>
<p>๑๐๓ ๔๒๙ ปรัชญาคริสต์และ อิสลาม (Christian and Islamic Philosophy)</p> <p>ศึกษาประวัติปรัชญาและปัญหาเชิงปรัชญาของชาวคริสต์และอิสลามในยุคเริ่มแรก ยุคกลางและยุคใหม่ เช่น ปัญหาเรื่องความมีอยู่ของพระเจ้า การสร้างโลก อมตภาพ การฟื้นคืนชีพ เจตจำนงเสรี ธรรมชาติของศีลธรรม มนุษย์กับการกระทำและความรับผิดชอบ ความขัดแย้ง ระหว่างศรัทธากับเหตุผล</p>		<p>ตัดออก</p>

หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
<p>๑๐๓ ๔๓๓ มนุษย์ปรัชญา ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of Man)</p> <p>ศึกษาธรรมชาติพื้นฐานของมนุษย์ สิทธิหน้าที่และเสรีภาพทั้งในฐานะปัจเจกชนและสัตว์สังคม อุดมการณ์ของชีวิตของปรัชญาสำนักต่าง ๆ เปรียบเทียบกับทัศนะในพุทธปรัชญา</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๔๓๔ ตรรกศาสตร์ตะวันออก ๓ (๓-๐-๖) (Eastern Logic)</p> <p>ศึกษาแนวคิดทางตรรกศาสตร์ของพุทธปรัชญา เช่น ไวยาสิกะ เสาตรานติกะ มายะมิกะ และตรรกศาสตร์ของปรัชญาฮินดู เช่น ปรัชญานายะ เวทานตะ</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๓๓๕ วิเคราะห์ปัญหา ๓ (๓-๐-๖) ปัจจุบันเชิงปรัชญา (Philosophical Analysis of Current Problems)</p> <p>ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาในปัจจุบันด้วยวิธีทางปรัชญา ประยุกต์ทฤษฎีทางปรัชญาเพื่อการแก้ปัญหา</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๓๓๖ ปัญหาปรัชญาภาค ๓ (๓-๐-๖) ภาษาอังกฤษ (The Problems of Philosophy in English)</p> <p>ศึกษาปัญหาปรัชญาจากหนังสือภาษาอังกฤษที่กำหนดให้</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๓๓๗ ปรัชญาจิต ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of Mind)</p> <p>ประเด็นทางอภิปรัชญา และญาณวิทยาที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของจิต ได้แก่ แนวคิดทวินิยม แนวคิดสสารนิยมในรูปแบบต่างๆ โดยเน้นเรื่องการรู้จิตอื่น ธรรมชาติของจิตสำนึก ธรรมชาติของการคิด</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๓๓๘ ชีวจริยศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Bioethics)</p> <p>มโนทัศน์ทางจริยศาสตร์ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีทางชีวภาพและการแพทย์ รวมทั้งประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางสังคม</p>		ตัดออก

หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
<p>๑๐๓ ๓๓๙ ปรัชญาจิตวิทยา ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of Psychology)</p> <p>ปัญหาทางปรัชญาที่เกิดขึ้นจากทฤษฎีทางจิตวิทยา โดยเน้นเรื่องจิตวิทยาแห่งการรู้คิด</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๓๔๐ ปรัชญาสังคมศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of Social Science)</p> <p>ปรัชญาทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ ธรรมชาติของความรู้ทางสังคม ปรัชญาการมองทางสังคมทั้งในแง่ปัจเจกบุคคลและองค์รวม การอธิบายทางสังคม ความเชื่อและการกระทำทางสังคม</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๓๔๑ ปรัชญาอาเซียน ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of Asean)</p> <p>ศึกษาแนวคิดและมโนทัศน์ชุมชนชาวอาเซียนที่มีต่อการมองโลกและจักรวาลวิทยา เป้าหมายความหมายและจริยวิถีแห่งชีวิต ตลอดจนภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชนชาวอาเซียนที่มีลักษณะเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง มีวิถีแห่งการบูรณาการแนวคิดของชุมชนเข้ากับแนวคิดใหม่ทั้งจากปริมณฑลและปัจเจกบุคคล เกิดเป็นภูมิปัญญาเฉพาะของชุมชน อันจะนำมาซึ่งความเข้าใจและร่วมมืออันดีระหว่างชุมชนชาวอาเซียนในโลกยุคไร้พรมแดน</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๔๔๔ ศาสนาในอาเซียน ๓ (๓-๐-๖) (Religion in Asean)</p> <p>ศึกษาหลักคำสอนและวิถีปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนาในประชาคมอาเซียนที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนและประชาชนในประเทศนั้น ๆ</p>	<p>๑๑๒ ๓๓๕ ศาสนาในอาเซียน ๓ (๓-๐-๖) (Religion in Asean)</p> <p>ศึกษาหลักคำสอนและวิถีปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนาในประชาคมอาเซียนที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนและประชาชนในประชาคมอาเซียน</p>	-เปลี่ยนรหัสวิชา- แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา
<p>๑๐๓ ๔๒๒ ศาสนากับวัฒนธรรม ๓ (๓-๐-๖) (Religion and Culture)</p> <p>ศึกษากำเนิดและพัฒนาการของวัฒนธรรมศาสนา ในฐานะเป็นบ่อเกิดที่สำคัญของวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ของศาสนาและวัฒนธรรมรวมถึงอิทธิพลศาสนาที่มีต่อวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ในสังคมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>๑๑๒ ๓๓๖ ศาสนากับวัฒนธรรม ๓ (๓-๐-๖) (Religion and Culture)</p> <p>ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับวัฒนธรรม บ่อเกิดของศาสนาในฐานะเป็นวัฒนธรรม ศาสนากับวัฒนธรรม ในฐานะเป็นปรากฏการณ์ร่วมทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ตลอดจนอิทธิพลของศาสนาในฐานะเป็นบ่อเกิดของวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ</p>	-เปลี่ยนรหัสวิชา- แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา

หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
<p>๑๐๓ ๔๓๗ ศาสนากับภูมิปัญญา ๒ (๒-๐-๔) ท้องถิ่น (Religion and Local Wisdom)</p> <p>ศึกษาหลักคำสอนของแต่ละศาสนาที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และสอดคล้องกับภูมิปัญญาในท้องถิ่น</p>	<p>๑๑๒ ๓๓๗ ศาสนากับภูมิปัญญา ๓ (๓-๐-๖) ท้องถิ่น (Religion and Local Wisdom)</p> <p>ศึกษาหลักคำสอนของแต่ละศาสนาที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และสอดคล้องกับภูมิปัญญาในท้องถิ่น</p>	<p>-แก้ไขคำอธิบายรายวิชา -เพิ่มหน่วยกิต -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๔๒๐ จิตวิทยาศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Psychology of Religion)</p> <p>ศึกษาทฤษฎีจิตวิทยาในศาสนา และพฤติกรรมเชิงจิตวิทยาของมนุษย์เกี่ยวกับความเชื่อและพิธีกรรมทางศาสนา เช่น ทฤษฎีของฟรอยด์, จุง, ฟรอม อีริกสัน เป็นต้น</p>	<p>๑๑๒ ๓๓๘ จิตวิทยาศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Psychology of Religion)</p> <p>ศึกษาแนวคิดจิตวิทยาในศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดและทฤษฎีจิตวิทยากับหลักคำสอนในศาสนา คำสอนเกี่ยวกับกาย จิตและพฤติกรรมทางศาสนา อิทธิพลของคำสอนในศาสนาที่มีต่อวิถีคิดและพฤติกรรมของมนุษย์</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๓๒๔ สานเสวนาทางศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Religious Dialogue)</p> <p>จัดเสวนาทางศาสนาในประเด็นหรือหัวข้อต่าง ๆ ที่กำหนดให้ในลักษณะการจัดกิจกรรมระหว่างองค์กรหน่วยงานทางศาสนา</p>	<p>๑๑๒ ๓๓๙ สานเสวนาทางศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Religious Dialogue)</p> <p>ศึกษาทฤษฎี กระบวนการสานเสวนาในศาสนา และปฏิบัติการสานเสวนาระหว่างศาสนา</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๓๒๗ ศาสนากับการพัฒนา ๒ (๒-๐-๔) วิชาชีพ (Religions and Professional Development)</p> <p>ศึกษาหลักคำสอนของศาสนาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพของมนุษยชาติและบทบาทขององค์กรศาสนาที่มีต่อการสร้างและส่งเสริมการพัฒนามนุษย์และสังคม</p>	<p>๑๑๒ ๓๔๐ ศาสนากับการพัฒนา ๓ (๓-๐-๖) วิชาชีพ (Religions and Professional Development)</p> <p>ศึกษาหลักคำสอนของศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาและวิชาชีพและบทบาทขององค์กรศาสนาที่มีต่อการสร้างและส่งเสริมการพัฒนามนุษย์และสังคม</p>	<p>-แก้ไขคำอธิบายรายวิชา -เพิ่มหน่วยกิต -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๔๓๔ ศาสนากับรัฐศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Religion and Political Science)</p> <p>ศึกษาแนวคิดและหลักคำสอนของศาสนาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครองและการบริหารรัฐ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรศาสนากับอำนาจรัฐ บทบาทและอิทธิพลของศาสนาที่มีพัฒนาการทางการเมือง การปกครอง และการบริหารรัฐในประเทศต่าง ๆ</p>	<p>๑๑๒ ๔๔๑ ศาสนากับรัฐศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Religion and Political Science)</p> <p>ศึกษาแนวคิดและหลักคำสอนของศาสนาที่สัมพันธ์กับแนวคิดหรือทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ บทบาท หน้าที่และอิทธิพลของศาสนาที่มีต่อการเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับการเมืองการปกครอง และการนำหลักคำสอนทางศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการเมืองการปกครอง</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบายรายวิชา</p>

หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
<p>๑๐๓ ๓๑๒ ศิลปะทางศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Religious Arts)</p> <p>ศึกษาศรีทธาในศาสนาในฐานะที่เป็นแรงบันดาลใจของศิลปิน ปรัชญาธรรมที่แสดงออกในทางวรรณศิลป์ ศิลปวัตถุต่าง ๆ เช่น ด้านประติมากรรม จิตรกรรม และสถาปัตยกรรม อิทธิพลของศาสนาที่มีต่อผลงานของศิลปินที่มีชื่อเสียงในอดีตจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>๑๑๒ ๔๔๒ ศิลปะทางศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Religious Arts)</p> <p>ศึกษาศรีทธาในศาสนาในฐานะที่เป็นแรงบันดาลใจของศิลปิน ปรัชญาธรรมที่แสดงออกในทางวรรณศิลป์ ศิลปวัตถุต่าง ๆ เชิงสัญลักษณ์ เช่น ประติมากรรม จิตรกรรม และสถาปัตยกรรม อิทธิพลของศาสนาที่มีต่อผลงานของศิลปินที่มีชื่อเสียงในอดีตจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๔๔๒ ศาสนากับเหตุการณ์ ปัจจุบัน (Religion and Current Affairs) ๒ (๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาบทบาทของศาสนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา อาชีพ ศิลปวัฒนธรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่มีต่อสถานการณ์ในประชาคมอาเซียน และประชาคมโลกปัจจุบัน</p>	<p>๑๑๒ ๔๔๓ ศาสนากับโลกปัจจุบัน (Religion and Current World) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาบทบาทของศาสนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา อาชีพ ศิลปวัฒนธรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่มีต่อสถานการณ์ในโลกปัจจุบัน</p>	<p>-แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มหน่วยกิต -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๔๔๕ ปรากฏการณ์วิทยาทางศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Phenomenology of Religion)</p> <p>การศึกษาเรื่องปรากฏการณ์ทางศาสนา คือการศึกษาทางศาสนวิทยาในแง่ของประสบการณ์สารพัดแบบโดย เฉพาะที่ ดู เสมือน เหนือ ธรรมชาติ (supernatural/ paranormal) ที่ เกิด ขึ้น เป็น ที่ ประจักษ์ในยุคปัจจุบัน(มิใช่แค่บันทึกในคัมภีร์โบราณ) อันเป็นผลมาจากการเชื่อและปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาและประโยชน์จากปรากฏการณ์วิทยาทางศาสนา</p>	<p>๑๑๒ ๔๔๔ การใช้เหตุผลทางปรัชญา ๓ (๓-๐-๖) (Philosophical Reasoning)</p> <p>ศึกษารูปแบบการใช้เหตุผล การนิยามความหมาย ญัตติ ประพจน์ในแบบต่าง ๆ หลักการและวิธีการให้เหตุผลในพระพุทธศาสนา</p>	<p>-เปลี่ยนชื่อวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๓๒๘ การเผยแผ่ศาสนา ๒ (๒-๐-๔) (Propagation of Religions)</p> <p>ศึกษาเปรียบเทียบ หลักการ และวิธีการเผยแผ่ของพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน กับศาสนาคริสต์ อิสลาม ฮินดู ซิกข์ เต๋า และขงจื้อ</p>	<p>๑๑๒ ๔๔๕ การเผยแผ่ศาสนาในโลกปัจจุบัน (Propagation Religions in Current World) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาหลักการ รูปแบบ และวิธีการเผยแผ่ของพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน ศาสนาคริสต์ อิสลาม พราหมณ์-ฮินดู ซิกข์ และลัทธิความเชื่อในสมัยปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนชื่อ รายวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา -เพิ่มหน่วยกิต -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>

หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
<p>๑๐๓ ๔๔๓ ศาสนากับประชาธิปไตย ๒ (๒-๐-๔) (Religion and Democracy)</p> <p>ศึกษาแนวคิดประชาธิปไตย และหลักคำสอนของศาสนาที่ส่งเสริมสนับสนุนหลักการและวิถีปฏิบัติตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทั้งในประชาคมอาเซียน และประชาคมโลก</p>	<p>๑๑๒ ๔๔๖ ศาสนากับประชาธิปไตย ๓ (๓-๐-๖) (Religion and Democracy)</p> <p>ศึกษาแนวคิดประชาธิปไตยในศาสนา และหลักคำสอนของศาสนาที่ส่งเสริมและสอดคล้องกับรูปแบบการปฏิบัติตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย</p>	<p>-แก้ไขคำอธิบายรายวิชา</p> <p>-เพิ่มหน่วยกิต</p> <p>-เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๔๒๕ ศาสนาเซน (Jainism) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษากำเนิด พัฒนาการ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ ประเด็นสำคัญของคัมภีร์หลัก พิธีกรรมวันสำคัญและการบริหารของศาสนาเซน</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๔๒๖ ศาสนาซิกข์ (Sikhism) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษากำเนิด พัฒนาการ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ ประเด็นสำคัญของคัมภีร์หลัก พิธีกรรมวันสำคัญและการบริหารของศาสนาซิกข์</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๓๓๑ มานุษยวิทยาศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Anthropology of Religion)</p> <p>ศึกษาศาสนาในแง่มานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม เน้นหนักมานุษยวิทยาปัจจุบันที่ศึกษาพระพุทธศาสนา คริสตศาสนา ศาสนาอิสลาม และศาสนาของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ในประเทศไทย</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๓๓๒ ศาสนากับสังคมวิทยา ๓ (๓-๐-๖) (Religion and Sociology)</p> <p>ศึกษาแนวคิดและคำสอนของศาสนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทางศาสนากับสังคม บทบาท อิทธิพลของศาสนาที่มีต่อการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๓๓๓ ศาสนากับเศรษฐศาสตร์ (Religion and Economics)</p> <p>ศึกษาทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ แนวคิด และหลักคำสอนของศาสนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ และบทบาทของศาสนาที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต</p>		ตัดออก

หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
<p>๑๐๓ ๔๓๕ ศาสนากับวิทยาศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Religion and Science)</p> <p>ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับวิทยาศาสตร์ เปรียบเทียบวิธีการแสวงหาความรู้ในทางวิทยาศาสตร์ อิทธิพลของศาสนาที่มีวิทยาศาสตร์และอิทธิพลของนักวิทยาศาสตร์ที่มีต่อศาสนา</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๔๓๘ รหัสนิยม (Mysticism) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาเชิงวิเคราะห์รหัสนิยมในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะรหัสนิยมที่เกิดขึ้นทั้งในศาสนาโบราณและในศาสนาปัจจุบัน รวมถึงแนวคิดการตีความรหัสนิยม ในปัจจุบัน รหัสยลัทธิติหรือลัทธิติรหัสยนิยม (mysticism) คือลัทธิติหรือความเชื่อที่ว่ามึรหัสยภาวะ (mystery) เป็นภาวะความจริงหรือคุณค่าบางอย่างซึ่งบุคคลจะรู้ได้ด้วยการใช้ความสามารถพิเศษเหนือกว่าการรับรู้โดยทั่วไปของมนุษย์ เช่น การเข้าฌาน การเข้าถึงพระเจ้าเป็นต้น ผู้ที่เข้าถึงรหัสยภาวะนี้ได้เรียกว่ารหัสยิก(mystic)</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๓๓๙ พุทธจักรวาลวิทยา ๓ (๓-๐-๖) (Buddhist Cosmology)</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์บริบท กำเนิดแนวคิดเรื่องจักรวาลวิทยาในพระพุทธศาสนาทั้งในระดับคัมภีร์ ตำราน และอิทธิพลที่มีต่อสังคม</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๓๔๐ ศาสนากับภาษาศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Religion and Linguistics)</p> <p>ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาที่ใช้อธิบายหลักธรรม ความเชื่อ ความเป็นจริง และความรู้ของศาสนา เช่น ประเด็นภาษาคน ภาษาธรรมของพุทธทาสภิกขุ ทฤษฎีตีความภาษาสัญลักษณ์ทางศาสนา การวิเคราะห์ภาษาของวิตเคนสไตน์ ภาษากับความรู้ความจริง การใช้ภาษาวิเคราะห์ปัญหาศาสนา</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๔๔๑ ศาสนากับสังคมไทย ๓ (๓-๐-๖) (Religion and Thai Society)</p> <p>ศึกษาหลักคำสอนของศาสนาที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย และในมิติที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>		ตัดออก

ภาคผนวก ค

ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี
พ.ศ. ๒๕๖๑

เพื่อให้การบริหารงานจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยบรรลุ
วัตถุประสงค์ จึงเห็นสมควรออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับ
ปริญญาตรี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๐ เมื่อวันที่
๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงมีมติให้ออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วย
การศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้กับนิสิตที่รับเข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

๓.๑ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับ
ปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๒

๓.๒ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับ
ปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๐

๓.๓ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับ
ปริญญาตรี (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๕๑

ข้อ ๔ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับ
ข้อบังคับนี้ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๕ ในข้อบังคับนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“สภามหาวิทยาลัย” หมายความว่า สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“สภาวิชาการ” หมายความว่า สภาวิชาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“นิสิต” หมายความว่า ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีเรียบร้อยแล้ว

ข้อ ๖ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศหรือ
วิธีการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับ

หมวด ๑

คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา

ข้อ ๗ ผู้สมัครเข้าศึกษาต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๗.๑ คุณสมบัติของพระภิกษุสามเณรผู้สมัครเข้าศึกษา

๗.๑.๑ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ

๗.๑.๒ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และต้องศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ

๗.๑.๓ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๑.๔ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หรือ

๗.๑.๕ เป็นพระสังฆาธิการ หรือครูสอนพระปริยัติธรรมที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด หรือ

๗.๑.๖ เป็นพระสังฆาธิการ หรือครูสอนพระปริยัติธรรมที่สอบได้นักธรรมชั้นเอก และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือ

๗.๑.๗ เป็นผู้สอบได้นักธรรมชั้นเอก และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และเมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้วต้องศึกษาวิชาบาลี ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๑.๘ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง และเมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้ว ต้องศึกษาวิชาบาลีไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๑.๙ เป็นผู้ที่มีมหาวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษเพื่อขอรับปริญญาตามเกณฑ์ที่สภาวิชาการกำหนด

๗.๑.๑๐ ไม่เคยถูกตัดชื่อออก หรือถูกไล่ออกจากสถานศึกษาใด ๆ เพราะความผิดทางความประพฤติ หรือวินัย

๗.๑.๑๑ ผู้เข้าศึกษาคณะครุศาสตร์ ต้องมีคุณสมบัติตามข้อ ๗.๑.๔, ๗.๑.๖, ๗.๑.๗, ๗.๑.๘ และข้อ ๗.๑.๑๐

๗.๒ คุณสมบัติของคฤหัสถ์ผู้สมัครเข้าศึกษา

๗.๒.๑ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม หรือบาลีศึกษา ๓ ประโยค และสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ

๗.๒.๒ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม หรือบาลีศึกษา ๓ ประโยค และต้องศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ

๗.๒.๓ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๒.๔ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หรือ

๗.๒.๕ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือผู้ได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง และเมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้วต้องศึกษาวิชาบาลีไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๒.๖ เป็นผู้ที่มีมหาวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษ เพื่อขอรับปริญญาตามเกณฑ์ที่สภาวิชาการกำหนด

๗.๒.๗ ไม่เคยถูกคัดชื่อออก หรือถูกไล่ออกจากสถาบันการศึกษาใด ๆ เพราะความผิดทางความประพฤติ หรือวินัย

๗.๒.๘ ผู้เข้าศึกษาคณะครุศาสตร์ ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๗.๒.๔, ๗.๒.๕ และข้อ ๗.๒.๗

ข้อ ๘ มหาวิทยาลัยจะดำเนินการเกี่ยวกับการรับสมัครนิสิตใหม่ โดยพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบคัดเลือกผู้สมัครเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีในแต่ละปีการศึกษา

ข้อ ๙ มหาวิทยาลัยอาจอนุมัติให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตเพื่อเข้าศึกษาในอีกสาขาวิชาหนึ่งได้ ทั้งนี้ ให้มีการโอนหรือเทียบโอนผลการศึกษาดังกล่าว และวิธีการที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด และต้องมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๖๐ หน่วยกิต และมีเวลาศึกษาอีกไม่น้อยกว่า ๓ ภาคการศึกษาปกติ

ข้อ ๑๐ การนับวันต่าง ๆ ตามข้อบังคับนี้ มหาวิทยาลัยจะประกาศให้ทราบเป็นปี ๆ ไป

หมวด ๒

การจัดและวิธีการศึกษา

ข้อ ๑๑ การจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยให้ใช้ระบบหน่วยกิตทวิภาค โดยแบ่งเวลาการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๑๑.๑ ภาคการศึกษาที่ ๑ มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

๑๑.๒ ภาคการศึกษาที่ ๒ มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

นอกจากนั้น จะจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน ต่อจากภาคการศึกษาที่ ๒ อีก ๑ ภาคก็ได้ โดยมีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ แต่ให้เพิ่มชั่วโมงศึกษาในแต่ละรายวิชาให้เท่ากับภาคการศึกษาปกติ ภาคการศึกษาฤดูร้อนเป็นภาคการศึกษาที่ไม่บังคับ

ข้อ ๑๒ ระยะเวลาการศึกษาระดับปริญญาตรี

๑๒.๑ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี) ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๘ ปีการศึกษารวมการปฏิบัติงานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๑๒.๒ หลักสูตรปริญญาตรี (๕ ปี) ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๑๐ ปีการศึกษา และการปฏิบัติงานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้นับเข้าในปีการศึกษาที่ ๕ ยกเว้นในกรณีข้อ ๙ ให้เป็นไปตามระยะเวลาการศึกษาที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๓ หลักสูตรระดับปริญญาตรี ให้ศึกษารายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๔ การคิดหน่วยกิต

๑๔.๑ รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยาย หรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๔.๒ รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึก หรือทดลองไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๔.๓ การฝึกงาน หรือฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๔.๔ การทำโครงการ หรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

ข้อ ๑๕ ให้แต่ละคณะ หรือวิทยาลัยกำหนดหลักสูตร และจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องเรียน โดยต้องมีหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรีตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตร

ข้อ ๑๖ การเลือกและการขอเปลี่ยนสาขาวิชา หรือวิชาเอกให้เป็นหน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะ หรือวิทยาลัยที่จะออกประกาศ หรือกำหนดหลักเกณฑ์

ข้อ ๑๗ ให้แต่ละคณะ หรือวิทยาลัยส่งชื่อรายวิชาที่จะเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียน

ภายหลังจากวันลงทะเบียนรายวิชาแล้วหากคณะ หรือวิทยาลัยจำเป็นต้องเปิดสอนรายวิชาใหม่เพิ่มขึ้นหรือไม่เปิดสอนรายวิชาใดที่ได้แจ้งไว้ก็ให้ดำเนินการได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย และต้องแจ้งให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบ ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน ๑๕ วันนับจากวันเปิดภาคการศึกษา

ข้อ ๑๘ ให้สำนักทะเบียนและวัดผลออกประกาศ หรือกำหนดหลักเกณฑ์ ซึ่งไม่ขัดกับข้อบังคับนี้ในการรับนิสิตที่จะขอย้ายจากคณะ หรือวิทยาลัยต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย หรือโอนจากสถาบันการศึกษาอื่นโดยจะต้องมีเวลาการศึกษาต่อเนื่องในคณะ หรือวิทยาลัยที่เข้าศึกษาใหม่ไม่น้อยกว่า ๓ ภาคการศึกษาปกติ และต้องมีหน่วยกิตสะสมใหม่ไม่น้อยกว่า ๖๐ หน่วยกิต

ข้อ ๑๙ การเทียบฐานะชั้นปีที่ของนิสิตในมหาวิทยาลัยกำหนดจำนวนหน่วยกิตที่นิสิตลงทะเบียนเรียนและสอบได้ตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเป็นเกณฑ์พิจารณา และกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาปกติทุกภาค

ข้อ ๒๐ สภาพนิสิตแบ่งออกได้ ดังนี้

๒๐.๑ นิสิตสภาพสมบูรณ์ ได้แก่ นิสิตที่สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ ๒.๐๐ ขึ้นไป

๒๐.๒ นิสิตสภาพพรอพินิจ ได้แก่ นิสิตที่สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๒.๐๐

การจำแนกสภาพนิสิตจะกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาแต่ละภาค ทั้งนี้ ยกเว้นนิสิตที่เข้าศึกษาเป็นปีแรก ซึ่งการจำแนกสภาพจะกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาที่ ๒ นับแต่เริ่มเข้าศึกษา

สำนักทะเบียนและวัดผลจะต้องแจ้งสภาพพรอพินิจให้นิสิตที่มีสภาพเช่นนั้น และอาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิตผู้นั้นทราบโดยเร็วที่สุด

ข้อ ๒๑ การลาพัก และการขอกลับเข้าศึกษาต่อ นิสิตอาจยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษาต่อ คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยได้ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๒๑.๑ ถูกเกณฑ์ หรือระดมเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

๒๑.๒ ได้รับทุนการศึกษาระหว่างประเทศ หรือทุนอื่นใดที่มหาวิทยาลัยเห็นสมควรสนับสนุน

๒๑.๓ เจ็บป่วยต้องพักรักษาตัวเป็นเวลานานตามคำสั่งของแพทย์โดยมีใบรับรองแพทย์มาแสดงต่อมหาวิทยาลัย

๒๑.๔ มีเหตุจำเป็นสุดวิสัยอื่นที่สำคัญ

ในกรณีที่นิสิตขอลาพักก่อนลงทะเบียนรายวิชา หรือก่อนเปิดภาคการศึกษา นิสิตต้องยื่นคำร้องต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ต้นสังกัดอย่างช้าภายใน ๗ วันนับจากวันเปิดภาคการศึกษา

และต้องเสียค่าธรรมเนียมเพื่อรักษาสถานภาพการเป็นนิสิตไว้ หากไม่ปฏิบัติตามมหาวิทยาลัยจะถอนชื่อนิสิตผู้นั้นออกจากทะเบียนนิสิต และให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตทันที

อนึ่ง ถ้านิสิตขอลาพักการศึกษาหลังจากที่ได้ลงทะเบียนรายวิชาแล้ว หรือในระหว่างภาคการศึกษา นิสิตต้องยื่นคำร้องโดยเร็วที่สุด และจะต้องมีเวลาศึกษาโดยสม่ำเสมอในระยะก่อนการยื่นคำร้องขอลาพัก หากรายวิชาใดนิสิตขาดเรียนเกินกว่าร้อยละ ๒๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด ให้ถือว่าได้ผลการศึกษาระดับ F เฉพาะรายวิชานั้น และให้นำไปคิดค่าระดับเฉลี่ยด้วย

ข้อ ๒๒ ให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิตินิสิตสังกัดอนุมัติให้นิสิตลาพักได้ครั้งละไม่เกิน ๒ ภาคการศึกษาปกติ ถ้านิสิตยังมีความจำเป็นที่จะต้องขอลาพักต่อไปอีก ให้ยื่นคำร้องขอลาพักใหม่ตามวิธีการดังกล่าวแล้ว

นิสิตที่ได้รับอนุญาตให้ลาพักหรือถูกสั่งพักการศึกษา เมื่อจะกลับเข้าศึกษาต่อ จะต้องยื่นคำร้องขอกลับเข้าศึกษาต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิตินิสิตสังกัดก่อนวันเปิดภาคการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน หากไม่ปฏิบัติตามจะไม่มีสิทธิ์ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษานั้น เว้นแต่คณะกรรมการประจำคณะหรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเห็นว่ามีความสำคัญ และจำเป็นที่ทำให้ นิสิตผู้นั้นไม่สามารถยื่นคำร้องขอกลับเข้าศึกษาได้ทันตามกำหนด จะอนุมัติให้เป็นกรณีพิเศษก็ได้

ข้อ ๒๓ คณะหรือวิทยาลัยต้องแจ้งรายชื่อนิสิตที่ได้รับอนุญาตให้ลาพักหรือถูกสั่งพักการศึกษา และรายชื่อนิสิตที่ขอกลับเข้าศึกษาต่อให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียนเรียนไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน

หมวด ๓

การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต การลงทะเบียน การเพิ่มและการถอนรายวิชา

ข้อ ๒๔ การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต

๒๔.๑ ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตต้องนำหลักฐานที่มหาวิทยาลัยกำหนดมายื่นต่อสำนักทะเบียนและวัดผลด้วยตนเองตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๒๔.๒ ผู้ไม่สามารถมายื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตตามวันที่กำหนดต้องแจ้งเหตุขัดข้องให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน ๗ วัน หลังจากวันที่กำหนดไว้ มิฉะนั้น จะถือว่าสละสิทธิ์

ในกรณีที่ได้แจ้งให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบตามความในวรรคแรกแล้ว ต้องมาขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตด้วยตนเอง ยกเว้นในกรณีที่คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเห็นว่ามีความสำคัญจึงอนุญาตให้มอบหมายผู้แทนมาขึ้นทะเบียนได้ ทั้งนี้ ต้องทำให้เสร็จเรียบร้อยภายใน ๗ วัน นับจากวันเปิดภาคการศึกษาปกติ

๒๔.๓ ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตจะศึกษาเกินกว่า ๑ สาขาวิชาในขณะเดียวกันไม่ได้

ข้อ ๒๕ การลงทะเบียนรายวิชา

๒๕.๑ นิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาตามที่ประสงค์จะศึกษาตามรูปแบบ และหลักเกณฑ์ที่สำนักทะเบียนและวัดผลกำหนด

๒๕.๒ ให้มีการลงทะเบียนรายวิชาทุกภาคการศึกษา และการลงทะเบียนทุกครั้ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๕.๓ นิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาด้วยตนเองตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียม และส่วนที่ค้างชำระ (ถ้ามี) ให้เรียบร้อยจึงถือว่าลงทะเบียนนั้นสมบูรณ์ และ นิสิตจะได้รับรายงานผลการศึกษารวมถึงสิ้นภาคการศึกษาเฉพาะรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนไว้แล้วเท่านั้น

๒๕.๔ นิสิตที่ลงทะเบียนรายวิชาหลังจากวันที่สำนักทะเบียนและวัดผลกำหนดให้ถือว่าลงทะเบียนซ้ำ ต้องชำระค่าธรรมเนียมเพิ่มเป็นพิเศษตามอัตราที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งจะประกาศให้ทราบเป็นคราว ๆ ไป

๒๕.๕ นิสิตไม่ลงทะเบียนรายวิชาภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือ ๗ วันแรกของภาคการศึกษาภาคฤดูร้อน ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยให้ลงทะเบียนเรียนได้เป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้ ระยะเวลาที่พ้นกำหนดนั้นต้องไม่เกิน ๗ วัน และต้องชำระค่าธรรมเนียมตามข้อ ๒๕.๔

ในกรณีที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลงทะเบียนรายวิชาเป็นกรณีพิเศษเช่นนี้ ถ้าเวลาเรียนนับจากวันที่ลงทะเบียนรายวิชาเหลืออยู่ไม่ถึงร้อยละ ๘๐ ของภาคการศึกษานั้นก็ให้มีสิทธิ์เข้าสอบในรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนด้วย แต่ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาที่เหลือ

๒๕.๖ นิสิตที่ไม่ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติภาคใดภาคหนึ่ง ที่มหาวิทยาลัยเปิดทำการสอนจะต้องลาพักการศึกษาภายในเงื่อนไขที่ได้ระบุไว้ในข้อ ๒๑ หากไม่ปฏิบัติตามมหาวิทยาลัยจะถอนชื่อนิสิตผู้นั้นออกจากทะเบียนนิสิต และให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตทันที

๒๕.๗ ถ้าไม่เกินกำหนด ๒ ปีการศึกษาปกตินับจากวันที่มหาวิทยาลัยถอนชื่อนิสิตออกจากทะเบียนนิสิตตามข้อ ๒๑.๔ ข้อ ๒๕.๖ และข้อ ๕๘.๓.๑๓ มหาวิทยาลัยอาจอนุมัติให้นิสิตผู้นั้นกลับเข้าเป็นนิสิตใหม่ได้เมื่อมีเหตุอันสมควรโดยให้ถือระยะเวลานั้นเป็นระยะเวลาพักการศึกษา

ในกรณีเช่นนี้ นิสิตต้องเสียค่าธรรมเนียมเสมือนเป็นผู้ลาพักการศึกษา รวมทั้งค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่ค้างชำระ (ถ้ามี) ด้วย

ข้อ ๒๖ จำนวนหน่วยกิตที่นิสิตสามารถลงทะเบียนเรียนได้ มีดังนี้

๒๖.๑ นิสิตสภาพสมบูรณ์ให้ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติได้ไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต และไม่เกิน ๒๒ หน่วยกิต ส่วนในภาคการศึกษาฤดูร้อนให้ลงทะเบียนรายวิชาได้ไม่เกิน ๙ หน่วยกิต

๒๖.๒ นิสิตสภาพพรอพิโนจในภาคการศึกษาปกติ ให้ลงทะเบียนรายวิชาได้ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต และไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิต ส่วนภาคฤดูร้อนให้ลงทะเบียนรายวิชาไม่เกิน ๖ หน่วยกิต

๒๖.๓ นิสิตพิเศษที่มหาวิทยาลัยอนุมนต์รับเข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษให้ลงทะเบียนรายวิชาตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๖.๔ หลักสูตรระดับปริญญาตรีให้สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดในข้อ ข้อ ๑๒

ข้อ ๒๗ นิสิตที่ประสงค์จะลงทะเบียนรายวิชา นอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๖ ต้องยื่นคำร้องเป็นลายลักษณ์อักษรต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติเป็นกรณีพิเศษ

ข้อ ๒๘ การขอเพิ่ม หรือการขอลดอนรายวิชา

๒๘.๑ การขอเพิ่มรายวิชาจะกระทำได้ภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือภายใน ๗ วันแรกของภาคการศึกษาฤดูร้อนโดยได้รับอนุมัติจากอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๘.๒ การขอลดอนรายวิชา ต้องได้รับอนุมัติจากอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษาภายในเงื่อนไข และให้มีผล ดังต่อไปนี้

๒๘.๒.๑ ถ้าขอลดอนภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือ ๗ วันแรกของภาคการศึกษาฤดูร้อน หรือนิสิตที่ถูกสั่งพักการศึกษา รายวิชาที่ถอนนั้นจะไม่ปรากฏสัญลักษณ์ W ในทะเบียน

๒๘.๒.๒ ถ้าขอลดอนเมื่อพ้นกำหนด ๑๔ วันแรก แต่ยังคงอยู่ภายใน ๔๕ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือเมื่อพ้นกำหนด ๗ วันแรก แต่ยังคงอยู่ภายใน ๒๐ วันแรกของภาคการศึกษาฤดูร้อน

ถือว่านิสิตถอนตัวจากการศึกษารายวิชานั้น และจะได้รับสัญลักษณ์ W ในรายวิชานั้น ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนในรายวิชานั้นมาแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๒๘.๒.๓ การขอลงทะเบียนพ้นกำหนด ตามข้อ ๒๘.๒.๒ นั้นจะกระทำมิได้ เว้นแต่คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเห็นสมควรอนุมัติด้วยเหตุผลพิเศษ ในกรณีเช่นนี้ นิสิตจะได้รับสัญลักษณ์ W ในรายวิชาที่ได้รับอนุมัติให้ถอนนั้น

๒๘.๒.๔ นิสิตจะถอนรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนแล้วจนเหลือจำนวนหน่วยกิตต่ำกว่า ๙ หน่วยกิตในภาคการศึกษาปกติไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย

ข้อ ๒๙ มหาวิทยาลัยจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ รวมทั้งสิทธิ์การได้รับค่าธรรมเนียมคืนในบางกรณี ซึ่งจะประกาศให้ทราบเป็นคราว ๆ ไป

หมวด ๔

การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา

ข้อ ๓๐ ให้มีการวัดผลการศึกษาทุกรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคการศึกษา

ข้อ ๓๑ การวัดผลการศึกษาอาจทำได้หลายวิธี ในระหว่างภาคการศึกษาจะมีการสอบทุกรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียนไว้ในภาคการศึกษานั้น ถ้ารายวิชาใดไม่มีการสอบให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยประกาศให้นิสิตทราบก่อนการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๓๒ นิสิตต้องมีเวลาศึกษาในแต่ละรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียนไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาที่ทำการศึกษาทั้งหมด ในภาคการศึกษานั้น จึงจะมีสิทธิ์เข้าสอบในรายวิชานั้น ยกเว้นกรณีตามข้อ ๒๕.๕

นิสิตผู้ที่มีเวลาศึกษาในรายวิชาใดไม่ครบเกณฑ์กำหนดดังกล่าว และมีได้รับอนุมัติจากคณบดีหรือผู้อำนวยการวิทยาลัย จะได้รับระดับ F ในรายวิชานั้น และให้นำมาคำนวณค่าระดับเฉลี่ยด้วย

ข้อ ๓๓ การประเมินผลการศึกษา ระบบการประเมินผลการศึกษา

ระบบการประเมินผลการศึกษาในแต่ละรายวิชานั้นให้มีผลการศึกษาระดับ (Grade) และค่าระดับ (Grade-point) ดังนี้

	ผลการศึกษา	ระดับ	ค่าระดับ
ดีเยี่ยม	(Excellent)	A	๔.๐
ดีมาก	(Very Good)	B+	๓.๕
ดี	(Good)	B	๓.๐
ค่อนข้างดี	(Very Fair)	C+	๒.๕
พอใช้	(Fair)	C	๒.๐
ค่อนข้างพอใช้	(Quite Fair)	D+	๑.๕
อ่อน	(Poor)	D	๑.๐
ตก	(Failed)	F	๐

ทั้งนี้ เกณฑ์คะแนนต่ำสุด ที่ถือว่าผ่านในรายวิชานั้น ๆ คือระดับ D

ข้อ ๓๔ การให้ระดับ F ให้กระทำในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๓๔.๑ นิสิตเข้าสอบ และสอบตก

๓๔.๒ นิสิตขาดสอบโดยไม่ได้รับอนุญาตจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย

๓๔.๓ นิสิตไม่มีสิทธิ์เข้าสอบ ตามข้อ ๓๒

๓๔.๔ นิสิตขอลอนรายวิชาในกรณีอื่น นอกจากที่ไม่ระบุไว้ในข้อ ๒๘.๒.๔

๓๔.๕ นิสิตไม่แก่ผลการศึกษาที่ไม่สมบูรณ์ (1) ตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในข้อ ๓๗ วรรค ๒

๓๔.๖ นิสิตกระทำผิดระเบียบการสอบไล่ และได้รับการตัดสินให้สอบตก

ข้อ ๓๕ นอกจากการวัดผลเป็นระดับตามข้อ ๓๓ แล้ว รายงานผลการศึกษอาจแสดงได้ด้วยสัญลักษณ์อื่นอีก ดังนี้

สัญลักษณ์	ผลการศึกษา
I (Incomplete)	ไม่สมบูรณ์
S (Satisfactory)	สอบได้ไม่กำหนดระดับ
U (Unsatisfactory)	สอบตกไม่กำหนดระดับ
W (Withdrawal)	ถอนรายวิชาที่ศึกษา
AU (Audit)	ศึกษาโดยไม่นับหน่วยกิต

ข้อ ๓๖ ในการศึกษารายวิชาตามหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย หรือรายวิชา ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย อาจมีการวัดผลโดยไม่มีค่าระดับก็ได้ และให้แสดงผลการศึกษาโดยใช้สัญลักษณ์ S หรือ U

ข้อ ๓๗ การให้สัญลักษณ์ I สำหรับรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง ให้กระทำได้ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๓๗.๑ นิสิตไม่ส่งงานมอบหมาย หรือไม่เข้าทดสอบย่อยให้ครบเกณฑ์ตามกำหนดที่ อาจารย์ผู้สอนรายวิชานั้นสั่ง หรือดำเนินการในภาคการศึกษา

๓๗.๒ นิสิตป่วยไม่อาจกระทำการสอบระหว่างการสอบรายวิชานั้นโดยมีใบรับรองแพทย์มาแสดงต่อมหาวิทยาลัย

๓๗.๓ นิสิตขาดสอบโดยได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือด้วยเหตุสุดวิสัยบางประการซึ่งทำให้นิสิตนั้นยังปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายสำหรับรายวิชานั้นไม่สมบูรณ์ และอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าไม่สมควรประเมินผลการศึกษาขั้นสุดท้ายของนิสิตผู้นั้น

ในกรณีดังกล่าว ตามข้อ ๓๗.๑, ๓๗.๒ และข้อ ๓๗.๓ นิสิตจะต้องทำการสอบ และปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอนให้เรียบร้อยเพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่สมบูรณ์อย่างช้าภายใน ๑๕ วัน หลังจากวันลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติถัดไป มิฉะนั้นสัญลักษณ์ I จะถูกปรับเป็น F ทันที

นิสิตที่ได้รับผลการศึกษามบูรณ์ตามเงื่อนไขในวรรคแรก จะได้รับระดับคะแนนไม่สูงกว่า C เว้นแต่ผลไม่สมบูรณ์ (1) นั้น เกิดเนื่องมาแต่เหตุสุดวิสัยอาจให้ระดับสูงกว่า C ได้ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติ

ข้อ ๓๘ การให้สัญลักษณ์ S จะให้เฉพาะรายวิชาซึ่งนิสิตสอบได้ และหลักสูตรระบุว่าเป็นรายวิชาที่นิสิตต้องเรียน และสอบให้ได้โดยไม่กำหนดระดับ

ข้อ ๓๙ การให้สัญลักษณ์ U จะให้เฉพาะรายวิชาที่นิสิตสอบตก และหลักสูตรระบุว่าเป็นรายวิชาที่นิสิตต้องเรียน และสอบให้ได้โดยไม่กำหนดระดับ ในกรณีนี้ นิสิตต้องลงทะเบียนเรียนใหม่จนกว่าจะสอบได้สัญลักษณ์ S

ข้อ ๔๐ การให้สัญลักษณ์ Au ให้กระทำเฉพาะรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนไว้ และแจ้งความ
จำนงในวันลงทะเบียนว่าจะเรียนโดยไม่นับหน่วยกิต และไม่ประสงค์จะให้มีการวัดผล

ข้อ ๔๑ การให้สัญลักษณ์ W ให้กระทำเฉพาะรายวิชาในกรณีที่ระบุไว้ในข้อ ๒๘.๒.๒ และข้อ
๒๘.๒.๓

ข้อ ๔๒ นิสิตที่ผลการสอบในรายวิชาใดไม่ต่ำกว่าระดับ D ให้ถือว่าสอบได้รายวิชานั้น ยกเว้น
ในรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดว่าจะต้องสอบให้ได้สูงกว่าระดับ D

หากรายวิชาที่สอบตกเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรนิสิตจะต้องลงทะเบียนเรียนวิชานั้น
จนสอบได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในวรรคแรก

หากรายวิชาที่สอบตกเป็นวิชาเลือกนิสิตอาจลงทะเบียนเรียนซ้ำ ในรายวิชานั้น หรือ
อาจลงทะเบียนเรียนวิชาอื่นแทนก็ได้

ข้อ ๔๓ การเรียนเพื่อเปลี่ยนระดับคะแนน

๔๓.๑ รายวิชาที่จะขอเรียนเพื่อเปลี่ยนระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ถ้าเป็นการเรียนซ้ำ
จะต้องเป็นรายวิชาที่ได้รับระดับคะแนนต่ำกว่า C หรือ ๒.๐ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของอาจารย์ที่ปรึกษา

๔๓.๒ ในแต่ละภาคการศึกษา นิสิตลงทะเบียนเรียนซ้ำได้โดยต้องลงทะเบียนรายวิชา
อื่น ๆ ในหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต ยกเว้นในกรณีที่นิสิตเรียนครบหน่วยกิตตามหลักสูตรปริญญาตรี
แล้ว แต่คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ถึงเกณฑ์ ตามข้อ ๒๔.๑ สามารถเรียนซ้ำเฉพาะรายวิชาที่เรียนเพื่อยก
คะแนนได้

ข้อ ๔๔ การนับหน่วยกิตสะสมให้นับรวมเฉพาะ ของรายวิชาที่นิสิตสอบได้ตามเกณฑ์ข้อ ๓๘
และข้อ ๔๒ เท่านั้น

๔๔.๑ ในกรณีที่นิสิตลงทะเบียนเรียนรายวิชาใดมากกว่าหนึ่งครั้ง ให้นับจำนวนของ
หน่วยกิตของรายวิชานั้นไปคิดเป็นหน่วยกิตสะสมได้เพียงครั้งเดียว

๔๔.๒ ในกรณีที่นิสิตลงทะเบียนเรียนวิชาที่ระบุไว้ว่าเป็นวิชาที่เทียบเท่ากันให้นับ
หน่วยกิตเฉพาะรายวิชาใดรายวิชาหนึ่งเท่านั้นเป็นหน่วยกิตสะสม

ข้อ ๔๕ ให้มีการประเมินผลการศึกษา เมื่อสิ้นการศึกษาทุกภาคโดยคำนวณหา “ค่าระดับ
เฉลี่ย” ของรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนไว้สำหรับภาคการศึกษานั้น คำนับเรียกว่า “ค่าระดับเฉลี่ยประจำ
ภาค” (SEMESTER GRADE POINT AVERAGE = SGPA) และให้คิดค่าระดับเฉลี่ยสำหรับรายวิชาทั้งหมดทุกภาค
การศึกษาตั้งแต่เริ่มเป็นนิสิตจนถึงภาคการศึกษาปัจจุบัน คำนับเรียกว่า “ค่าระดับเฉลี่ยสะสม” (CUMMULATIVE
GRADE POINT AVERAGE = CUM GPA)

ข้อ ๔๖ การคิดค่าระดับเฉลี่ยประจำภาค (SGPA) คำนวณได้จากการนำผลบวกของผลคูณ
ระหว่างค่าระดับต่อหน่วยกิตกับจำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชาที่ลงทะเบียนในภาคการศึกษานั้นตั้งแล้วหาร
ด้วยหน่วยกิตทั้งหมดที่ลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๔๗ การคิดค่าระดับเฉลี่ยสะสม (CUM GPA) คำนวณได้จากการนำผลบวกของผลคูณ
ระหว่างค่าระดับต่อหน่วยกิตกับจำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชาที่ลงทะเบียนไว้ทั้งหมดตั้งแล้วหารด้วย
จำนวนหน่วยกิตทั้งหมดที่ได้ลงทะเบียนไว้ ไม่ว่ารายวิชานั้นจะซ้ำกัน หรือแทนกันก็ตาม

ข้อ ๔๘ รายวิชาที่มีรายงานผลการศึกษาเป็นสัญลักษณ์ I, S, W, Au จะไม่นำมาคำนวณหา
ค่าระดับเฉลี่ยตามข้อ ๔๖ และข้อ ๔๗

ข้อ ๔๙ การหาค่าระดับเฉลี่ยให้คิดทศนิยมสองตำแหน่งไม่ปัดเศษ

หมวด ๕ การเตือนและการรอฟินิจ

ข้อ ๕๐ มหาวิทยาลัยจะนำผลการศึกษาของนิสิตแต่ละรายมาพิจารณาทุกภาคการศึกษา รวมทั้งภาคการศึกษาภาคฤดูร้อนนิสิตจะต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมถึงภาคการศึกษานั้น ๆ ไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ มิฉะนั้น จะได้รับการเตือน หรืออยู่ในภาวะรอฟินิจในต้นภาคการศึกษาถัดไป หรือถูกถอนชื่อออกจากทะเบียน นิสิตแล้วแต่กรณี

ข้อ ๕๑ ในภาคแรกที่ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยนิสิตผู้ใดได้ค่าระดับเฉลี่ยสำหรับภาค การศึกษานั้นต่ำกว่า ๑.๕๐ จะได้รับการเตือนจากมหาวิทยาลัยซึ่งไม่นับเป็นการเตือนตามข้อ ๕๓

ข้อ ๕๒ นิสิตต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมเมื่อสิ้น ๒ ภาคแรกที่ได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ต่ำ กว่า ๑.๗๕ มิฉะนั้น จะต้องถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต

ข้อ ๕๓ หากได้รับการเตือน ๒ ภาคการศึกษาติดต่อกัน โดยยังได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๒.๐๐ อยู่เช่นเดิม ให้อยู่ในภาวะรอฟินิจในภาคการศึกษาถัดไป และให้บันทึกภาวะรอฟินิจนั้นลงในระเบียบ เรียนด้วย

ข้อ ๕๔ ในภาคการศึกษาที่อยู่ในภาวะรอฟินิจหากนิสิตยังได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสม เมื่อจบภาค การศึกษานั้นต่ำกว่า ๒.๐๐ อยู่อีก นิสิตผู้นั้นจะถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต ยกเว้นกรณีตามข้อ ๕๕

ข้อ ๕๕ นิสิตที่ได้ศึกษารายวิชาต่าง ๆ ครบจำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแล้ว ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๑.๗๕ แต่ไม่ถึง ๒.๐๐ ตามเกณฑ์สมบูรณ์ มหาวิทยาลัยอาจให้นิสิตผู้นั้นศึกษา ต่อไปตามที่เห็นสมควร โดยจะให้ศึกษาต่อในคณะเดิม หรือเปลี่ยนสาขาวิชา หรือย้ายโอนคณะสังกัดภายใต้ข้อ ๖๒.๑ และข้อ ๖๒.๕

ข้อ ๕๖ กรณีข้อ ๕๕ นิสิตจะต้องศึกษาให้ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมถึงเกณฑ์ ๒.๐๐ ภายใน ระยะเวลา ๓ ภาคการศึกษาถัดไป ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสองเท่า (๘ ปี) สำหรับการศึกษาภาคปกติ นับแต่วันที่ขึ้น ทะเบียนเป็นนิสิต

ข้อ ๕๗ ภายใต้ข้อ ๕๖ การเปลี่ยนสาขาวิชา กิจ การย้ายโอนคณะสังกัด กิจ การพักการศึกษา กิจ ไม่มีผลทำให้การเตือน และภาวะรอฟินิจเปลี่ยนแปลง

หมวด ๖ การพ้นสภาพนิสิตและวินัยของนิสิต

ข้อ ๕๘ นิสิตต้องพ้นสภาพการเป็นนิสิตในกรณี ดังต่อไปนี้

๕๘.๑ สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและได้รับปริญญาตามข้อ ๖๔

๕๘.๒ ได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยให้ลาออก

๕๘.๓ ถูกถอนชื่อออกจากมหาวิทยาลัย ในกรณีดังต่อไปนี้

๕๘.๓.๑ ไม่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาใดภาคการศึกษานั้นตามข้อ ๒๕.๖

๕๘.๓.๒ เมื่อพ้นกำหนดเวลา ๑ ภาคการศึกษาแล้ว ไม่ชำระค่าบำรุง มหาวิทยาลัยเพื่อรักษาสถานภาพการเป็นนิสิตภาคปกติ

๕๘.๓.๓ เมื่อตรวจพบว่าขาดคุณวุฒิ หรือคุณสมบัติตามข้อ ๗ อย่างใดอย่าง หนึ่งตามแต่กรณี

๕๘.๓.๔ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยประจำภาคในภาคการศึกษาแรก ของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ต่ำกว่า ๑.๒๕ หรือสอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสม ๒ ภาคการศึกษาแรกของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยต่ำกว่า ๑.๗๕

๕๘.๓.๕ ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๓ ของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นต้นไปสอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๕๐

๕๘.๓.๖ ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๗๕ เป็นเวลา ๒ ภาคการศึกษาติดต่อกัน

๕๘.๓.๗ ไม่พ้นสภาพรอพินิจตามความในข้อ ๕๔

๕๘.๓.๘ สอบได้ไม่ครบตามหลักสูตรของแต่ละคณะ หรือได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรไม่ถึง ๒.๐๐ ภายในระยะเวลา ๒ เท่า ของเวลาการศึกษาตามหลักสูตร

๕๘.๓.๙ ทำการทุจริตอย่างร้ายแรงในการสอบ

๕๘.๓.๑๐ ไม่สามารถเลือกวิชาเอก - โท (ถ้ามี) ภายในระยะเวลาตามหลักเกณฑ์ที่แต่ละคณะกำหนดไว้ในหลักสูตร

๕๘.๓.๑๑ ถูกสั่งพักการศึกษารวมกันเกินกว่า ๒ ภาคการศึกษากติ

๕๘.๓.๑๒ ประพฤติผิดอย่างร้ายแรง และได้รับการพิจารณาโทษให้พ้นสภาพ

การเป็นนิสิต

๕๘.๓.๑๓ โอนไปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่น

๕๘.๓.๑๔ มรณภาพ หรือตาย

ข้อ ๕๙ นิสิตที่พ้นสภาพการเป็นนิสิตแล้ว หากกลับมาศึกษาใหม่อาจเทียบโอนรายวิชาที่เคยศึกษาในหลักสูตรที่ศึกษาใหม่อีกก็ได้ ทั้งนี้ การโอนหรือเทียบโอนผลการศึกษาต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่มหาวิทยาลัยกำหนด ยกเว้นการพ้นสภาพตามข้อ ๕๘.๓.๙ และข้อ ๕๘.๓.๑๒

ข้อ ๖๐ ในกรณีที่นิสิตกระทำผิดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นของมหาวิทยาลัยต้องได้รับการพิจารณาโทษกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนี้

๖๐.๑ ภาคทัณฑ์

๖๐.๒ พักการศึกษา

๖๐.๓ พ้นสภาพการเป็นนิสิต

ข้อ ๖๑ การลงโทษนิสิตที่กระทำผิดระเบียบการสอบในการสอบประจำภาค หรือการสอบระหว่างภาคให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่นิสิตผู้นั้นสังกัดอยู่ร่วมกับกรรมการคุมสอบเป็นผู้พิจารณาว่าเป็นความผิดประเภททุจริต หรือ سوءเจตนาทุจริต หรือเป็นความผิดอื่น

๖๑.๑ ถ้าเป็นความผิดประเภททุจริตให้ลงโทษนิสิตผู้กระทำผิด ดังต่อไปนี้

๖๑.๑.๑ ให้นิสิตผู้นั้นได้รับระดับ F ในรายวิชานั้น และ

๖๑.๑.๒ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่นิสิตผู้นั้นสังกัดอยู่ พิจารณาสั่งพักการศึกษาอย่างน้อย ๑ ภาคการศึกษากติ หรืออาจให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตได้ การพักการศึกษาของนิสิตผู้กระทำผิดนั้นให้เริ่มในภาคการศึกษากติถัดจากภาคการศึกษาที่กระทำผิด และให้นับระยะเวลาที่ถูกสั่งพักการศึกษาเป็นระยะเวลาการศึกษาด้วย

๖๑.๒ ถ้าเป็นความผิดประเภทผิดระเบียบการสอบอย่างอื่นนอกเหนือจากข้อ

๖๑.๑ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเป็นผู้พิจารณาการลงโทษตามควรแก่กรณีความผิด แต่จะต้องไม่เกินกว่าที่ระบุไว้ในข้อ ๖๑.๑.๑

ทั้งนี้ ให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตผู้กระทำผิดนั้นสังกัดอยู่ ดำเนินการลงโทษตามมติของคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยแล้วแจ้งให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบทันที

หมวด ๗

การย้ายโอนสังกัดและหน่วยกิต

ข้อ ๖๒ การย้ายโอนสังกัดคณะ หรือวิทยาลัยอาจทำได้ในกรณี ต่อไปนี้

๖๒.๑ นิสิตจะมีสิทธิ์ขอย้ายโอนสังกัดคณะ หรือวิทยาลัยที่ได้ศึกษาอยู่ไปอยู่ในสังกัดอีกคณะหนึ่งได้ต่อเมื่อได้ศึกษาในคณะ หรือวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่มาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๒ ภาคการศึกษา ปกติไม่นับภาคการศึกษาที่ลาพัก ถูกสั่งพัก หรือถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต และต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๑.๗๕

๖๒.๒ การขอย้ายโอนสังกัดคณะ หรือวิทยาลัยให้นิสิตผู้ประสงค์จะขอย้ายโอนสังกัด แสดงความจำเป็นเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมเหตุผลประกอบยื่นต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ต้นสังกัด อย่างช้า ๑๕ วัน ก่อนวันเปิดภาคการศึกษาปกติ

ให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตสังกัดอยู่ส่งคำขอย้ายโอนพร้อม ข้อคิดเห็นประกอบไปยังคณะ หรือวิทยาลัย ที่นิสิตขอย้ายโอนไปสังกัดเพื่อศึกษานั้น

การจะอนุมัติหรือไม่ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการประจำคณะ หรือ คณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้รับอนุมัติให้ย้ายโอนสังกัดแล้วต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่ มหาวิทยาลัยกำหนด

๖๒.๓ การย้ายโอนคณะ หรือวิทยาลัยต้องดำเนินการให้เสร็จก่อนการลงทะเบียน รายวิชาเว้นแต่อธิการบดีจะประกาศ หรือสั่งการเป็นอย่างอื่น

๖๒.๔ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่รับย้าย โอนมีอำนาจพิจารณาเทียบรายวิชา และหน่วยกิตที่นิสิตผู้นั้นได้ศึกษาไว้แล้วเพื่อกำหนดเงื่อนไขการศึกษา และจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องศึกษาใหม่ในคณะ หรือวิทยาลัยที่รับย้ายโอน

ให้คณะ หรือวิทยาลัยที่รับย้ายโอนดำเนินการตามความในวรรคแรกให้เสร็จสิ้น และ แจ้งผลให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียนเรียนของภาคการศึกษานั้น ๆ

๖๒.๕ การนับระยะเวลาศึกษาตามข้อ ๕๖, ๕๘.๓ และข้อ ๖๔.๑ ให้นับระยะเวลา การศึกษาในคณะเดิมรวมด้วย

ข้อ ๖๓ สำหรับนิสิตที่ย้ายโอนคณะ หรือวิทยาลัยภายในมหาวิทยาลัยให้นำผลการศึกษารายวิชาต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาจากคณะ หรือวิทยาลัยเดิมมาคำนวณค่าระดับเฉลี่ยสะสมด้วย แม้รายวิชาที่นิสิตผู้ ย้ายโอนคณะได้ศึกษาจะไม่ตรงกับหลักสูตรของคณะ หรือวิทยาลัยที่สังกัดใหม่ก็ตาม สำหรับนิสิตที่โอนคณะ หรือวิทยาลัยมาจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นให้ทำการประเมินผล เฉพาะรายวิชาที่ได้ศึกษาใน มหาวิทยาลัยนี้เท่านั้น

ในกรณีนิสิต ได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ต้นสังกัดให้ ลงทะเบียนเรียนบางรายวิชาในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ให้นำผลการศึกษาของรายวิชานั้น ๆ มาคำนวณหาค่าระดับเฉลี่ยด้วย

หมวด ๘ การสำเร็จการศึกษา

ข้อ ๖๔ นิสิตผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

๖๔.๑ สอบได้หน่วยกิตสะสมครบตามหลักสูตรที่เข้าศึกษาภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ เท่าของเวลาการศึกษาตามหลักสูตร และมีค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐

๖๔.๒ ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน และการปฏิบัติศาสนกิจ หรือการปฏิบัติงานบริการสังคม หรือการฝึกประสบการณ์การสอนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๖๔.๓ ไม่มีพันธะอื่นใดกับมหาวิทยาลัย

ข้อ ๖๕ นิสิตที่จะได้รับปริญญาเกียรตินิยม ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

๖๕.๑ เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง

๖๕.๑.๑ สอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษานั้น ๆ

๖๕.๑.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมทุกรายวิชาไม่ต่ำกว่า ๓.๕๐

๖๕.๑.๓ ไม่มีรายวิชาใดสอบได้ระดับคะแนนต่ำกว่า C หรือได้สัญลักษณ์ U

๖๕.๑.๔ ไม่เคยเรียนซ้ำรายวิชาใด ๆ เพื่อปรับค่าระดับคะแนน

๖๕.๑.๕ ไม่มีประวัติในระเบียบการศึกษาว่าเป็นผู้เคยประพฤติผิดอย่าง

ร้ายแรงในระหว่างที่ศึกษา

๖๕.๒ เกียรตินิยมอันดับสอง

๖๕.๒.๑ สอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษานั้น ๆ

๖๕.๒.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมทุกรายวิชาไม่ต่ำกว่า ๓.๒๕

๖๕.๒.๓ ไม่มีรายวิชาใดสอบได้ระดับคะแนนต่ำกว่า D หรือได้สัญลักษณ์ U

๖๕.๒.๔ ไม่เคยเรียนซ้ำรายวิชาใด ๆ เพื่อปรับค่าระดับคะแนน

๖๕.๒.๕ ไม่มีประวัติในระเบียบการศึกษาว่าเป็นผู้เคยประพฤติผิดอย่าง

ร้ายแรงในระหว่างที่ศึกษา

ข้อ ๖๖ นิสิตที่โอนหรือเทียบโอนผลการศึกษาไม่มีสิทธิ์ได้รับปริญญาเกียรตินิยม

ข้อ ๖๗ นิสิตต้องยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย เพื่อขอสำเร็จการศึกษาในภาคการศึกษาสุดท้ายที่นิสิตจะสอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตร

ข้อ ๖๘ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย และผู้อำนวยการสำนักทะเบียนและวัดผล เป็นผู้พิจารณาคำร้องของนิสิตเบื้องต้นแล้วเสนอต่อสภาวิชาการเพื่อพิจารณาเสนอสภามหาวิทยาลัยอนุมัติปริญญา หรือปริญญาเกียรตินิยมต่อไป

ข้อ ๖๙ สภามหาวิทยาลัยจะพิจารณาอนุมัติปริญญาอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

ข้อ ๗๐ มหาวิทยาลัยจัดให้มีพิธีประสาทปริญญาปีละ ๑ ครั้ง ซึ่งจะประกาศกำหนดวันให้ทราบเป็นปี ๆ ไป

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๗๑ นิสิตที่เข้าศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีก่อนปีการศึกษา ๒๕๖๑ ยังคงปฏิบัติตาม
ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาในระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อบังคับ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๐
และข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๓)
พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

(พระธรรมปิฎก) (พระธรรมปิฎก)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ที่ ๐๕๒/๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและปรับปรุง หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาศาสนา

เพื่อให้การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนา ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายนามต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนา ประกอบด้วย

๑. ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์	ประธานกรรมการ
๒. รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์	รองประธานกรรมการ
๓. พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติวณโณ,ดร. ประธานหลักสูตรฯ สาขาวิชาศาสนา	กรรมการ
๔. พระมหานทร กิตติปิโย อาจารย์ประจำหลักสูตรฯ สาขาวิชาศาสนา	กรรมการ
๕. พระครูปริยัติพัชรธรรม อาจารย์ประจำหลักสูตรฯ สาขาวิชาศาสนา	กรรมการ
๖. พระปลัดเมธี เขมปโย อาจารย์ประจำหลักสูตรฯ สาขาวิชาศาสนา	กรรมการ
๗. พระครูชัยพัชรสถิต,ดร.	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๘. ผศ.ดร.รังสรรค์ เพ็งพัด	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๙. ผศ.ปัญญา กันภัย อาจารย์ประจำหลักสูตรฯ สาขาวิชาศาสนา	กรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการชุดนี้ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนา ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และนโยบายของมหาวิทยาลัย

๒. เสนอผลการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรต่อคณะพุทธศาสตร์ สภาวิชาการ และสภามหาวิทยาลัย เพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(พระศรีพิชโรดม,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ภาคผนวก ง

ประวัติและผลงานอาจารย์ประจำหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ประวัติและผลงานอาจารย์ประจำหลักสูตร

ชื่อ พระปลัดวุฒิพงษ์ ฉายา กิตติวณฺโณ, ดร. นามสกุล ผลไม้

๑. ตำแหน่ง อาจารย์

สังกัด วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

-คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๑๑๑๒/๒๕๖๐ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ สั่ง ณ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

๓. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๓.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	รายวิชา	มหาวิทยาลัย
๑	ศาสนาเปรียบเทียบ	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๒	ศาสนาคริสต์	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๓	พระพุทธศาสนากับแนวคิดใหม่ทางศาสนา	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๔	ศาสนาโบราณ	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๕	ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๖	พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

๔. ผลงานทางวิชาการ

๔.๑ งานวิจัย

พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติวณฺโณ,ดร. (๒๕๖๑). “การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุตามหลักพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนผู้สูงอายุจังหวัดเพชรบูรณ์”. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา. (๒๘๐ หน้า).

พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติวณฺโณ,ดร., พระครูปริยัติพัชรธรรม, พระสมุห์ชาญชัย ญาณชาโต, นายปัญญา กัญญ์. (๒๕๖๑). “ความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อความยั่งยืนทางนิเวศวิทยาวัฒนธรรมในจังหวัดเพชรบูรณ์”. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา. (๑๕๐ หน้า).

๔.๒ บทความวิจัย

พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติวณฺโณ, ดร., พระครูปริยัติพัชรธรรม, พระมหาธนกร กิตติปัญญา, พระสมุห์ชาญชัย ญาณชาโต. “การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุตามหลักพระพุทธศาสนาในโรงเรียน

ผู้สูงอายุจังหวัดเพชรบูรณ์”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์, สุรินทร์. (๓ เมษายน ๒๕๖๓) : ๖๐๓-๖๑๓.

๔.๓ บทความทางวิชาการ

พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติวัฒนโณ, ดร. “วิเคราะห์สัมมาวาจาในคัมภีร์พระพุทธศาสนา”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๒. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์, บุรีรัมย์. (๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑) : ๒๒๖-๒๓๓.

พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติวัฒนโณ, ดร. “การศึกษาเปรียบเทียบทัศนะเรื่องความสุขในพุทธศาสนาเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๓. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์น่าน, น่าน. (๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒) : ๔๔๓-๔๔๕.

พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติวัฒนโณ, ดร. “การศึกษาเปรียบเทียบคำสอนเรื่องกตัญญูในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับศาสนาฮินดู”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๒. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี, นครปฐม. (๑ กันยายน ๒๕๖๒) : ๒๒๐-๒๒๗.

พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติวัฒนโณ, ดร. “เมตตธรรมในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๔. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์น่าน, น่าน. (๙ กันยายน ๒๕๖๓) : ๑-๑๑

พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติวัฒนโณ, ดร. “การศึกษาวิเคราะห์วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการในพระสูตรตันตปิฎก”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๓. คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา. (๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔) : ๓๐๔-๓๑๒.

๔.๔ หนังสือ

พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติวัฒนโณ,ดร., พระมหาธนกร กิตติปัญญา, พระครูปริยัติพัชรธรรม, พระสมุห์ชาญชัย ญาณชาโต และนายปัญญา กันภัย. (๒๕๖๑). ศาสนาทั่วไป. เพชรบูรณ์ : โรงพิมพ์ ดี ดี การพิมพ์. (๑๔๘ หน้า).

ประวัติและผลงานอาจารย์ประจำหลักสูตร

ชื่อ พระมหาธนกร ฉายา กิตติปัญญา นามสกุล สร้อยศรี

๑. ตำแหน่ง อาจารย์

สังกัด วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

- คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๑๓๓๘/๒๕๖๑ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ สิ้น ณ วันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑

๓. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๓.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	รายวิชา	มหาวิทยาลัย
๑	รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๒	ศิลปะทางศาสนา	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๓	ศาสนากับสันติภาพ	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๔	ศาสนากับคนรุ่นใหม่	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๕	รัฐประศาสนศาสตร์ในวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

๔. ผลงานทางวิชาการ

๔.๑ งานวิจัย

พระมหาธนกร กิตติปัญญา. (๒๕๖๑). “การอนุรักษ์และฟื้นฟูการใช้ภาษาไทยถิ่นของวัดและชุมชนในจังหวัดเพชรบูรณ์”. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา. (๒๗๕ หน้า).

พระมหาธนกร กิตติปัญญา, ผศ.ปัญญา กัญภัย. (๒๕๖๑). “โรงเรียนผู้สูงอายุ : รูปแบบและกระบวนการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบูรณ์”. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา. (๒๙๒ หน้า).

พระมหาธนกร กิตติปัญญา และคณะ. (๒๕๖๑). “ชุมชนต้นแบบ : เสริมสร้างสุขภาพและเครือข่ายทางสังคมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงเชิงพุทธบูรณาการเพื่อลด ละ เลิก สุราและบุหรี่ ในจังหวัดเพชรบูรณ์”. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), พระนครศรีอยุธยา. (๒๑๗ หน้า).

๔.๒ บทความวิจัย

พระมหาดนกร กิตติปัญญา. "อิทธิพลจริยธรรมแนวพุทธต่อจริยธรรมในไตรภูมิพระร่วง". วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์.ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๒) : ๓๐๗-๓๒๕.

พระมหาดนกร กิตติปัญญา. "การสืบค้นและการจัดระบบการอนุรักษ์เอกสารคัมภีร์โบราณของวัดและการถ่ายทอดภูมิปัญญาภาคเหนือตอนล่างเพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง". วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์.ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๒) : ๑๓๕-๑๕๐.

พระมหาดนกร กิตติปัญญา, พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติวณโณ, ดร., พระครูปริยัติพัชรธรรม, พระสมุห์ชาญชัย ญาณชาโต. "การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุตามหลักพระพุทธศาสนาในโรงเรียนผู้สูงอายุจังหวัดเพชรบูรณ์". รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์, สุรินทร์. (๓ เมษายน ๒๕๖๓) : ๖๐๓-๖๑๓.

พระมหาดนกร กิตติปัญญา. "กระบวนการเผยแพร่พระพุทธศาสนากับคริสต์ศาสนาบนพื้นที่สูงในจังหวัดเพชรบูรณ์". รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์, สุรินทร์. (๓ เมษายน ๒๕๖๓) : ๔๓๒-๔๔๖.

๔.๓ บทความทางวิชาการ

พระมหาดนกร กิตติปัญญา, นายปัญญา กันภัย. "วิเคราะห์การใช้หลักสัมมนาอาชีพะของแพทย์อาชีวเวชศาสตร์". รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ ครั้งที่ ๙ และระดับชาติ ครั้งที่ ๑. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ, ศรีสะเกษ. (๒-๓ เมษายน ๒๕๖๑) : ๙๒.

๔.๔ หนังสือ

พระมหาดนกร กิตติปัญญา, พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติปัญญา, พระครูปริยัติพัชรธรรม, พระสมุห์ชาญชัย ญาณชาโต และนายปัญญา กันภัย. (๒๕๖๑). ศาสนาทั่วไป. เพชรบูรณ์ : โรงพิมพ์ ดี ดี การพิมพ์. (๑๔๘ หน้า).

ประวัติและผลงานอาจารย์ประจำหลักสูตร

ชื่อ พระครูปริยัติพัชรธรรม (ชัยฤทธิ) ฉายา สุธมโม นามสกุล ทองสี

๑. ตำแหน่ง อาจารย์

สังกัด วิทยาลัยสงฆ์พูนผลเมือง เพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

- คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๑๐๖/๒๕๖๔ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ สิ้น ณ วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

๓. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๓.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	ศาสนาทั่วไป	วิทยาลัยสงฆ์พูนผลเมือง เพชรบูรณ์
๒	มั่งคั่งดีที่ปีศึกษา	วิทยาลัยสงฆ์พูนผลเมือง เพชรบูรณ์
๓	พระพุทธศาสนากับศาสนาพราหมณ์-ฮินดู	วิทยาลัยสงฆ์พูนผลเมือง เพชรบูรณ์
๔	พระพุทธศาสนากับศาสนาขงจื้อ	วิทยาลัยสงฆ์พูนผลเมือง เพชรบูรณ์
๕	ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู	วิทยาลัยสงฆ์พูนผลเมือง เพชรบูรณ์

๔. ผลงานทางวิชาการ

๔.๑ งานวิจัย

พระครูปริยัติพัชรธรรม, พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร., พระสมุห์ชาญชัย ญาณชาโต, นายปัญญา กัญญ์. (๒๕๖๑). “ความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อความยั่งยืนทางนิเวศวิทยาวัฒนธรรมในจังหวัดเพชรบูรณ์”. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา. (๑๕๐ หน้า).

พระครูปริยัติพัชรธรรม. (๒๕๖๑). “การจัดสวัสดิการทางสังคมตามแนวพระพุทธศาสนาในจังหวัดเพชรบูรณ์”. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา. (๑๔๘ หน้า).

๔.๒ บทความวิจัย

พระครูปริยัติพัชรธรรม, พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร., พระมหาธนกร กิตติปัญญา, พระสมุห์ชาญชัย ญาณชาโต. “การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุตามหลักพระพุทธศาสนาในโรงเรียน

ผู้สูงอายุจังหวัดเพชรบูรณ์”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์, สุรินทร์. (๓ เมษายน ๒๕๖๓) :
๖๐๓-๖๑๓.

พระครูปริยัติพัชรธรรม. “การจัดสวัสดิการทางสังคมตามแนวพระพุทธศาสนาในจังหวัดเพชรบูรณ์”.

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ ๒. มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, เชียงใหม่. (๑๙-๒๐ กันยายน ๒๕๖๓) :
๒๘๓-๒๙๖.

๔.๓ บทความทางวิชาการ

พระครูปริยัติพัชรธรรม, พระนพดล สุทธิธมโม, นายนรุลน กุลผาย. “หลักคุณธรรมบถ ๑๐ ประการ
กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๓.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์น่าน, น่าน. (๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒) :
๗๑๓-๗๒๔.

พระครูปริยัติพัชรธรรม, พระครูสิริพัชรโสภิต, วิรัตน์ ฉัตรวิโรจน์. “การพัฒนาจิตอาสาเชิงพุทธบูรณา

การ”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๗. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน, (๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔) : ๗๖๘-๗๗๖.

๔.๔ หนังสือ

พระครูปริยัติพัชรธรรม, พระมหาอนกร กิตติปัญญา, พระปลัดวุฒิมงคล กิตติปัญญา, พระสมุห์ชาญชัย
ญาณชาโต และนายปัญญา กันภัย. (๒๕๖๑). ศาสนาทั่วไป. เพชรบูรณ์ : โรงพิมพ์ดีดีการ
พิมพ์. (๑๔๘ หน้า).

ประวัติและผลงานอาจารย์ประจำหลักสูตร

ชื่อ พระปลัดเมธี ฉายา เขมปญโญ นามสกุล สอนวดี

๑. ตำแหน่ง อาจารย์

สังกัด วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

- คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๑๑๐๖/๒๕๖๔ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ สืบ ณ วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

๓. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๓.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๒	สัมมนาศาสนา	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๓	พระพุทธศาสนากับศาสนาคริสต์	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๔	พระพุทธศาสนากับศาสนาอิสลาม	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๕	ศาสนาเต๋าและขงจื้อ	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

๔. ผลงานทางวิชาการ

๔.๑ บทความทางวิชาการ

พระปลัดเมธี เขมปญโญ, พระวิมาน คมภีรปญโญ, สราวุฒย์ วิจิตรปัญญา. “วิเคราะห์แนวคิดพุทธสันติวิธีในวิถีชีวิต”. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๓.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์น่าน, น่าน. (๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒) : ๗๗๓-๗๘๔.

พระปลัดเมธี เขมปญโญ, พระปริยัติพัชรภรณ์, เฉลียว รอดเขียว. “วิถีสันติวิธีในสังคมไทย”.

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๗. มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน, ลำพูน. (๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔) : ๔๓๑-๔๓๘.

ประวัติและผลงานอาจารย์ประจำหลักสูตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปัญญา กันภัย

๑. ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์

สังกัด วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

- คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๑๓๓๘/๒๕๖๑ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ สิ้น ณ วันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑

๓. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๓.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	พระไตรปิฎกศึกษา	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๒	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๓	สัมมนาศาสนา	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๔	วิสุทธิมัคคศึกษา	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๕	ศึกษาอิสระทางศาสนา	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๖	ศาสนาเต๋าและขงจื้อ	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๗	การจัดการศึกษาคณะสงฆ์	วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

๔. ผลงานทางวิชาการ

๔.๑ งานวิจัย

นายปัญญา กันภัย, พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์,ดร., พระครูปริยัติพัชรธรรม, พระสมุห์ชาญชัย ญาณชาโต. (๒๕๖๑). “ความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อความยั่งยืนทางนิเวศวิทยาวัฒนธรรมในจังหวัดเพชรบูรณ์”. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา. (๑๕๐ หน้า).

ผศ.ปัญญา กันภัย, พระมหาธนกร กิตติปัญญา. (๒๕๖๑). “โรงเรียนผู้สูงอายุ : รูปแบบและกระบวนการดูแลสุขภาวะของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบูรณ์”. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา. (๒๙๒ หน้า).

๔.๒ บทความวิจัย

นายปัญญา กันภัย, พระมหาธนกร กิตติปัญญา. “วิเคราะห์การใช้หลักสัมมนาอาชีพของแพทย์อาชีพ เวชศาสตร์”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ ครั้งที่ ๙ และระดับชาติ ครั้งที่ ๑. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ, ศรีสะเกษ. (๒-๓ เมษายน ๒๕๖๑) : ๙๒.

นายปัญญา กันภัย. “ความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อความยั่งยืนทางนิเวศวิทยา วัฒนธรรมในจังหวัดเพชรบูรณ์”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ ๑๑. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา. (๒๗-๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๑๓-๓๓.

๔.๓ บทความทางวิชาการ

นายปัญญา กันภัย. “จริยศาสตร์เชิงพุทธ”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ ครั้งที่ ๙ และระดับชาติ ครั้งที่ ๑. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ ศรีสะเกษ, ศรีสะเกษ. (๒-๓ เมษายน ๒๕๖๑) : ๓๒.

นายปัญญา กันภัย. “หลักการบูชาในพระพุทธศาสนา”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๓. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์น่าน, น่าน. (๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒) : ๖๘๐-๗๐๐.

นายปัญญา กันภัย. “หลักทศ ๖ ในฐานะเป็นหลักมนุษยสัมพันธ์”. รายงานสืบเนื่องการประชุม วิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๖. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน, ลำพูน. (๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓) : ๓๙๗-๔๑๐.

นายปัญญา กันภัย. “ความเชื่อศาลปู่ตา”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๘ และระดับนานาชาติ ครั้งที่ ๑. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน, ลำพูน. (๑๙-๒๐ มีนาคม ๒๕๖๕) : ๗๑-๘๓.

๔.๔ หนังสือ

นายปัญญา กันภัย. (๒๕๖๑). **จริยศาสตร์**. เพชรบูรณ์ : โรงพิมพ์ ดี ดี การพิมพ์. (๑๑๘ หน้า).

นายปัญญา กันภัย, พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติคุณโณ,ดร., พระมหาธนกร กิตติปัญญา, พระครูปริยัติ พุทธธรรม และพระสมุห์ชาญชัย ญาณชาโต. (๒๕๖๑). **ศาสนาทั่วไป**. เพชรบูรณ์ : โรงพิมพ์ ดี ดี การพิมพ์. (๑๔๘ หน้า).

ภาคผนวก จ

ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLO)
กับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF)
และผลลัพธ์ผู้เรียนตามมาตรฐานอุดมศึกษา (DOE)

ตารางแสดงความสัมพันธ์

ระหว่างผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLO) กับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) และผลลัพธ์ผู้เรียนตามมาตรฐานอุดมศึกษา (DOE)

วัตถุประสงค์หลักสูตร -PLO-	TQF					DOE (Desired Outcomes of Education)		
	๑. ด้านคุณธรรม	๒. ด้านความรู้	๓. ด้านทักษะทางปัญญา	๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์	๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร	ผู้เรียนรู้ (Learner)	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม(Co - Creator)	พลเมืองที่เข้มแข็ง(Active Citizen)
๑. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในศาสนาและปรัชญา สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์งานวิชาการ ด้านปรัชญาได้อย่างแหลมคม และเข้าใจลึกซึ้งในศาสนาทั้งในด้านประวัติความเป็นมาและหลักคำสอน								
๑.๑ มีความรู้ความเข้าใจหลักการและ ทฤษฎีทางศาสนาและปรัชญา	๒.๑.๑	๒.๒.๑		๒.๔.๑	๒.๕.๑	/		
๑.๒ สามารถวิเคราะห์และวิพากษ์ปัญหา ทางสังคมโดยวิธีการทางปรัชญาได้	๒.๑.๒	๒.๒.๒		๒.๔.๓	๒.๕.๓	/	/	
๑.๓ สามารถประยุกต์ความรู้ ทักษะ และ การใช้เครื่องมือทางศาสนาและปรัชญา	๑.๑.๓ ๒.๑.๒	๒.๒.๓		๒.๔.๒	๒.๕.๑ ๒.๕.๓	/	/	
๒. เพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถนำหลักศาสนาและปรัชญาไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับศาสตร์สมัยใหม่ ในการ พัฒนาชีวิตและสังคม								
๒.๑ สามารถคิดเป็นเหตุเป็นผล และคิด วิเคราะห์อย่างเป็นระบบ	๑.๑.๓	๒.๒.๑	๒.๓.๑	๒.๔.๓	๒.๕.๑ ๒.๕.๓	/	/	
๒.๒ สามารถสังเคราะห์ แปลความหมาย และสรุป ประเด็น จากแหล่งข้อมูลที่ หลากหลาย	๒.๑.๒	๒.๒.๑	๒.๓.๒	๒.๔.๒	๒.๕.๑ ๒.๕.๓	/	/	
๒.๓ สามารถบูรณาการความรู้ทางศาสนา และปรัชญาเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไข ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่าง	๑.๑.๒ ๒.๑.๒	๒.๒.๒	๒.๓.๓	๒.๔.๑ ๒.๔.๓	๒.๕.๑ ๒.๕.๒ ๒.๕.๓		/	/

วัตถุประสงค์หลักสูตร -PLO-	TQF					DOE (Desired Outcomes of Education)		
	๑. ด้านคุณธรรม	๒. ด้านความรู้	๓. ด้านทักษะทางปัญญา	๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์	๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร	ผู้เรียนรู้ (Learner)	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม(Co – Creator)	พลเมืองที่เข้มแข็ง(Active Citizen)
เหมาะสม และสร้างสรรค์								
๓. เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้นำสังคมด้านจิตใจและปัญญา								
๓.๑ มีความซื่อสัตย์และสุจริต	๒.๑.๑			๒.๔.๑				/
๓.๒ มีความรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคม	๒.๑.๒			๒.๔.๒				/
๓.๓ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชาติ และพระพุทธศาสนา	๒.๑.๓			๒.๔.๓	๒.๕.๓			/

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) (ตามที่ระบุในหมวดที่ ๔ ข้อ ๒)

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป และวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา

๑.๑ ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- ๑.๑.๑ มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา
- ๑.๑.๒ มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม
- ๑.๑.๓ เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๑.๒ ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- ๑.๒.๑ มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา
- ๑.๒.๒ ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล
- ๑.๒.๓ สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

๑.๓ ด้านทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- ๑.๓.๑ สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน
- ๑.๓.๒ สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล
- ๑.๓.๓ สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

๑.๔ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- ๑.๔.๑ สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
- ๑.๔.๒ มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ๑.๔.๓ รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

๑.๕ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศ

- ๑.๕.๑ ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้
- ๑.๕.๒ ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน
- ๑.๕.๓ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

๒. หมวดวิชาเฉพาะด้าน

๒.๑ ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- ๒.๑.๑ มีความซื่อสัตย์และสุจริต
- ๒.๑.๒ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
- ๒.๑.๓ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชาติ และพระพุทธศาสนา

๒.๒ ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- ๒.๒.๑ มีความรู้และความเข้าใจหลักการและทฤษฎีทางศาสนาและปรัชญา
- ๒.๒.๒ สามารถวิเคราะห์ปัญหาทางสังคมโดยวิธีการทางศาสนาและปรัชญา
- ๒.๒.๓ สามารถประยุกต์ความรู้ ทักษะ และการใช้เครื่องมือทางศาสนาและปรัชญา

๒.๓ ด้านทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- ๒.๓.๑ สามารถคิดเป็นเหตุเป็นผล และคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ
- ๒.๓.๒ สามารถสังเคราะห์ แปลความหมาย และสรุปประเด็นจากแหล่งข้อมูลที่

หลากหลาย

๒.๓.๓ สามารถบูรณาการความรู้ทางศาสนาและปรัชญาเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไข
ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างเหมาะสม และสร้างสรรค์

๒.๔ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

๒.๔.๑ มีภาวะผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

๒.๔.๒ สามารถปรับตัวในสังคมที่มีความหลากหลาย

๒.๔.๓ สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับพื้นฐานของตนเองและบริบทสังคม

๒.๕ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี
สารสนเทศ

๒.๕.๑ มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการค้นคว้าหาความรู้และการนำเสนอ
ข้อมูลในรูปแบบที่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม

๒.๕.๒ มีตรรกะทางความคิด สามารถในการประเมินผลอย่างมีวิจารณ์ญาณและนำแนวคิด
เชิงสถิติมาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างเหมาะสม

๒.๕.๓ มีทักษะในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (มาตรฐานด้านผลลัพธ์ของผู้เรียน)

(Desired Outcomes of Education : DOE)

คุณลักษณะ	อุดมศึกษา
ผู้เรียนรู้ (Learner Person) เพื่อสร้างงานและคุณภาพชีวิตที่ดี	เรียนรู้ตลอดชีวิต พร้อมเผชิญความเปลี่ยนแปลง และความเป็นผู้นำ เพื่อ สร้างสัมมาอาชีพที่ดีต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม
ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Co-creator) เพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน	ร่วมแก้ไขปัญหาสังคม การบูรณาการข้ามศาสตร์ สร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อเพิ่มโอกาสและมูลค่าแก่ตนเอง สังคมส่วนรวมและประเทศ
พลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen) เพื่อสันติสุข	กล้าต่อต้านการกระทำในสิ่งที่ไม่ดีให้คุณค่ากับความรู้ความสามารถ ร่วม สร้างสรรค์การพัฒนาที่ยั่งยืน ขจัดความขัดแย้งและสร้างสันติสุขทั้งใน สังคมไทยและประชาคมโลก